

Burmistrz Nowego Wiśnicza

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NOWY WIŚNICZ

TOM I

UWARUNKOWANIA I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU

ZAŁĄCZNIK NR... DO UCHWAŁY .....
RADY MIEJSKIEJ W NOWYM WIŚNICZU
Z DNIA .....

EDYCJA DO WYŁOŻENIA DO PUBLICZNEGO WGLĄDU

OPRACOWAŁA:

ASTA-PLAN

PRACOWNIA URBANISTYCZNO - ARCHITEKTONICZNA

KIEROWNIK PRACOWNI

mgr inż. arch. Anna Staniewicz /uprawnienia nr 999/89

KRAKÓW styczeń 2019r.

SPIS TREŚCI

1. PRZEDMIOT OPRACOWANIA I USTALENIA OGÓLNE.....	4
1.1. WPROWADZENIE	4
1.1.1. CEL OPRACOWANIA	5
1.1.2. ZAKRES I METODA OPRACOWANIA.....	5
1.2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	6
1.2.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE I POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE	6
1.2.2. MIESZKAŃCY	8
1.3. NAJWAŻNIEJSZE CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ.....	9
2. STRUKTURA PRZESTRZENNA I FUNKCJONALNA WRAZ Z OCENĄ ŁADU PRZESTRZENNEGO.....	14
2.1. OPIS STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY	14
2.2. CHARAKTER I INTENSYWNOŚĆ ZMIAN ZACHODZĄCYCH W ŚRODOWISKU STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO.....	16
3. ANALIZA WNIOSKÓW ZŁOŻONYCH DO STUDIUM.....	22
4. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KRAJOBRAZU ORAZ WYMÓG JEGO OCHRONY.....	27
4.1. RZEŻBA TERENU	27
4.2. BUDOWA GEOLOGICZNA	29
4.3. ZASOBY WODNE	30
4.3.1. WODY POWIERZCHNIOWE	30
4.3.2. WODY PODZIEMNE	31
4.4. WARUNKI KLIMATYCZNE	32
4.4.1. KLIMAT I TOPOKLIMAT	32
4.4.2. WARUNKI AEROSANITARNE.....	33
4.5. GLEBY	34
4.6. GOSPODARKA ROLNO – LEŚNA.....	34
4.6.1. GOSPODARKA ROLNA	34
4.6.2. GOSPODARKA LEŚNA	35
4.7. SZATA ROŚLINNA I ŚWIAT ZWIERZĘCY	36
4.7.1. SZATA ROŚLINNA.....	36
4.7.2. ŚWIAT ZWIERZĄT.....	37
4.8. OCHRONA PRZYRODY.....	38
4.9. KRAJOBRAZ.....	41
4.10. OBSZARY O OBNIŻONYCH WARUNKACH ZAMIESZKANIA ORAZ OBSZARY O OGRANICZONYCH MOŻLIWOŚCIACH ZAGOSPODAROWANIA.....	43
5. UWARUNKOWANIA STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.....	43
5.1. ZASOBY, CECHY I WALORY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO ORAZ KRAJOBRAZU KULTUROWEGO.....	43
5.1.1. OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW NA TERENIE GMINY NOWY WIŚNICZ	46
5.1.2. OBIEKTY WPISANE DO GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW	47
5.1.3. STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE.....	47
5.1.4. USTALENIA OCHRONY W MIEJSCOWYCH PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	47
5.2. ZASOBY, CECHY I WALORY KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	50
5.3. OCENA STANU OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW	52
6. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONA ICH ZDROWIA.....	52
6.1. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA	52
6.2. PROGNOZA DEMOGRAFICZNA.....	53
6.3. STRUKTURA DZIAŁANOŚCI GOSPODARCZEJ	55
6.4. RYNEK PRACY	55
6.5. MIESZKALNICTWO.....	56
6.6. USŁUGI PUBLICZNE.....	56
6.7. OBSZARY ZDEGRADOWANE I OBSZARY REWITALIZACJI	57
7. ANALIZA POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJOWYCH.....	59
8. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA.....	62
8.1. WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO ORAZ JEGO ZMIAN	62
8.1.1. HAŁAS I WIBRACJE	62
8.1.2. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE	63

8.1.3. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI	63
8.1.4. OGRANICZENIA WYNIKAJĄCE Z DOKONANEJ EKSPLOATACJI GÓRNICZEJ	63
8.1.5. ZAGROŻENIE OSUWANIEM SIĘ MAS ZIEMNYCH.....	63
8.1.6. ANTROPOGENICZNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA.....	64
8.2. MAJĄCE SWOJE ŹRÓDŁA W CZYNNIKACH SPOŁECZNYCH.....	64
9. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH.....	65
9.1. OBIEKTY I TERENY CHRONIONE NA PODSTAWIE UWARUNKOWAŃ PRZYRODNICZYCH I SANITARNYCH	65
9.2. OBIEKTY I TERENY CHRONIONE W ZWIĄZKU Z WYMOGAMI OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO.....	66
9.3. OBIEKTY I TERENY CHRONIONE W ZWIĄKU Z WYMOGAMI WYNIKAJĄCYMI Z UWARUNKOWAŃ KOMUNIKACYJNYCH I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	66
9.4. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z AUDYTEM KRAJOBRAZOWYM.....	67
10. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH.....	67
10.1. UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN	67
10.2. ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH	67
11. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH.....	68
12. STAN SYSTEMU KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.....	68
12.1. SYSTEM KOMUNIKACJI.....	68
12.2. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	70
12.3. ELEKTROENERGETYKA.....	71
12.4. GAZOWNICTWO.....	72
12.5. CIEPŁOWNICTWO.....	72
12.6. TELEKOMUNIKACJA	72
12.7. GOSPODARKA ODPADAMI	72

ZAŁĄCZNIK nr 1 :

obejmujący załącznik do ZARZĄDZENIA BURMISTRZA NOWEGO WIŚNICZA w sprawie zmian w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Nowy Wiśnicz

(Przedmiotowy wykaz obejmuje 19 stron:

- Wykaz obiektów zabytkowych: strony: 1 - 7
- Wykaz stanowisk archeologicznych: strony: 8 - 19)

1. PRZEDMIOT OPRAWOWANIA I USTALENIA OGÓLNE

1.1. WPROWADZENIE

W polskiej systematyce aktów planowania przestrzennego „studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego” jest podstawowym, strategicznym dokumentem planistycznym każdej gminy. Jest ono klasyfikowane jako tzw. „akt kierownictwa wewnętrznego”, to jest dokument, który nie jest aktem prawa miejscowego, ale którego ustalenia są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2017r. poz. 1875 z późn. zm.) sporządzanie studium należy do zadań własnych gminy. Zasadnicze regulacje prawne dotyczące studium, jego problematyki a także trybu sporządzania zawarte są przed wszystkim w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2018*r., poz. 1945) z aktem wykonawczym, to jest rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. nr 118 z 2004 r. poz. 1233). Zakres problematyki studium wynika także z wielu innych ustaw, w tym ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017r. poz. 1405 z późn. zm.), która określa także zasady i elementy strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dokonywanej w ramach sporządzania studium, ustawy Prawo ochrony środowiska, ustawy o ochronie przyrody, ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, ustawy Prawo wodne, jak i szeregu innych ustaw oraz przepisów wykonawczych. Studium – zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, jest aktem planistycznym, którego sporządzenie jest obligatoryjne i musi obejmować obszar gminy w granicach administracyjnych.

Podstawowym zadaniem studium jest określenie polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem wymogów ładu przestrzennego, ochrony środowiska, dziedzictwa kulturowego, walorów krajobrazowych i architektonicznych, prawa własności, walorów ekonomicznych przestrzeni, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa ludzi i mienia, potrzeb w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa, potrzeb interesu publicznego, rozwoju systemów infrastruktury komunikacyjnej i technicznej.

Studium stanowi podstawę dla władz samorządowych gminy do prowadzenia polityki i strategii działań nie tylko w sferze zagospodarowania przestrzennego, ale także w sferze społeczno - gospodarczej i ekologicznej, które pośrednio lub bezpośrednio wpływają na kształtowanie struktury przestrzennej i układu funkcjonalno - przestrzennego. Kierunki rozwoju gminy określone w Studium stanowią będą wytyczne koordynacyjne dla prowadzenia dalszych prac, w szczególności sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym studium (jego część tekstowa jak i graficzna) składa się z dwóch zasadniczych części:

- 1) Uwarunkowań rozwoju, które należy uwzględnić w tym dokumencie w zakresie szczegółowo określonym w art. 10 ust. 1 tej ustawy. Obejmują one w syntetycznym ujęciu uwarunkowania wynikające m.in. z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu, stanu ładu przestrzennego, stanu środowiska, w tym przestrzeni rolniczych, leśnych, zasobów i jakości wód, przyrody, krajobrazu; stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków, warunków i jakości życia i zdrowia ludzi, zagrożeń bezpieczeństwa ludności i jej mienia, potrzeb i możliwości rozwoju gminy z uwzględnieniem przesłanek ekonomicznych, środowiskowych i społecznych, prognoz demograficznych, możliwości finansowania przez gminę sieci komunikacyjnej oraz infrastruktury technicznej i społecznej, bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, stanu prawnego gruntów, występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych, występowania obszarów: naturalnych zagrożeń geologicznych, udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych, terenów górniczych, wymagających ochrony przeciwpowodziowej, stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej oraz zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych),
- 2) Kierunków zagospodarowania przestrzennego, które należy określić w sporządzanym dokumencie studium w zakresie ustalonym w art. 10 ust. 2, 2a i 3a ustawy, między innymi obejmujące kierunki zmian w strukturze przestrzennej, wskaźniki dotyczące przeznaczenia, zagospodarowania i użytkowania terenów, w tym przeznaczone tereny pod zabudowę oraz wyłączone spod zabudowy – z uwzględnieniem bilansu terenów, obszary i zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, obszary i zasady ochrony dzie-

dzictwa kulturowego, zabytków i dóbr kultury współczesnej, kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym, obszary dla których obowiązkowe na podstawie przepisów odrębnych jest sporządzenie planu miejscowego oraz obszary, dla których gmina – na podstawie przyznanego jej ustawowo władztwa planistycznego zamierza sporządzić plan miejscowy, kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz osuwania się mas ziemnych, obiekty i obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny, obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych, obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji, obszary zdegradowane, granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych, obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym a także – zgodnie z ust. 2a – rozmieszczenie obszarów, na których przewiduje się lokalizację urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych o mocy przekraczającej 100 kW i ich stref ochronnych oraz zgodnie z ust. 3a – obszarów, na których przewiduje się lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m².

Bezpośrednią podstawę prawną przystąpienia do prac nad projektem nowej edycji dokumentu stanowiła Uchwała Nr XXX/256/16 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 21 grudnia 2016r., w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowy Wiśnicz.

Niniejszy dokument - Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowy Wiśnicz opracowano zgodnie z wymogami ustawy z dnia 27.03.2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2018r. poz. 1945).

1.1.1. CEL OPRACOWANIA

Potrzeba sporządzenia nowego Studium jest podyktowana zmieniającymi się uwarunkowaniami zarówno prawnymi jak i faktycznymi, mającymi wpływ na zawartość merytoryczną, realizację polityki przestrzennej gminy, określenie zasady zabudowy i zagospodarowania terenów oraz celów którym powinno służyć.

Zasadność opracowania nowego studium dla Gminy Nowy Wiśnicz, uwzględniając powyższe okoliczności prawne i faktyczne, wykazały analizy planistyczne wykonane zgodnie z dyspozycjami art. 32 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zakończone uchwałą Nr XXXIX/363/17 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 25 października 2017 r. w sprawie aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowy Wiśnicz i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz oceny zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy z wytycznymi do wieloletniego programu ich sporządzania, stwierdzającą potrzebę aktualizacji i konieczność ukończenia rozpoczętej procedury planistycznej dotyczącej zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowy Wiśnicz uchwalonego uchwałą Nr IX/52/07 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 31 sierpnia 2007r. zmienionej uchwałą Nr XXII/180/16 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 31 sierpnia 2016r.

Nowa edycja Studium ma zweryfikować w niezbędnym zakresie politykę przestrzenną Gminy i zagwarantować możliwość zaspokajania obecnych potrzeb społeczności lokalnych, jak i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem podstawowych zasad planowania przestrzennego, to jest ochrony i kształtowania ładu przestrzennego oraz potrzeb zrównoważonego rozwoju.

1.1.2. ZAKRES I METODA OPRACOWANIA

Pierwszym etapem sporządzania Studium było zebranie i opracowanie materiałów wyjściowych, obejmujących między innymi opracowanie ekofizjograficzne, inwentaryzację urbanistyczną obszaru gminy, analizę złożonych wniosków, analizę posiadanych przez gminę i obowiązujących opracowań planistycznych oraz przeprowadzono analizę zasadności utrzymania postulowanych w obowiązującym studium oraz w planach miejscowych parków kulturowych w Chronowie - Kobyłu i Starym Wiśniczu oraz szereg innych analiz stanu istniejącego w zakresie środowiska przyrodniczego i krajobrazu, uwarunkowań kulturowych, ekonomicznych oraz stanu struktury funkcjonalno-przestrzennej wraz z infrastrukturą społeczną, techniczną i komunikacyjną obszaru.

Na etapie wstępnym dokonano również wielowątkowej „Analizy potrzeb i możliwości rozwoju gminy według wymogów art. 10 ust. 1 pkt 7 lit. a-d oraz ust. 5-7 ustawy o planowaniu i

zagospodarowaniu przestrzennym”, w tym zawarto daleką prognozę demograficzną rozwoju gminy na lata 2017-2045. w niniejszym opracowaniu analizowano również ustalenia:

- Gminnego Programu Rewitalizacji Nowego Wiśnicza na lata 2016-2020
- Obowiązującego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego
- Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nowy Wiśnicz na lata 2014–2020
- Programu Ochrony Środowiska Gminy Nowy Wiśnicz

Zebrane i opracowane materiały wyjściowe przedstawiono w opracowaniach tekstowych pn:

- „Opracowanie ekofizjograficzne”
- „Analiza potrzeb i możliwości rozwoju gminy według wymogów art. 10 ust. 1 pkt 7 lit. a-d oraz ust. 5-7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym”
- „Analiza złożonych wniosków”
- „Analiza zasadności utrzymania postulowanych w obowiązującym studium oraz w planach miejscowych parków kulturowych w Chronowie-Kobyłu i Starym Wiśniczu”

oraz opracowaniu graficznym - Rysunku Fazy I - opracowanym w skali 1:10'000 stanowiącym załącznik do w/w analiz.

Elaborat nowego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nowy Wiśnicz składa się z:

- części tekstowej obejmującej:
  - tom I zatytułowany *Uwarunkowania i możliwości rozwoju*;
  - tom II zatytułowany *Kierunki zagospodarowania przestrzennego*;
- części graficznej na mapach topograficznych w skali 1 :10'000 obejmującej:
  - rysunek nr 1 zmiany studium zatytułowany - *Uwarunkowania i możliwości rozwoju*;
  - rysunek nr 2 zmiany studium zatytułowany - *Kierunki zagospodarowania przestrzennego*;

Rysunki zmiany studium zostały zapisane w formie elektronicznej na bazie programu EWMAPA 12.0.

1.2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

1.2.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE I POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE

Gmina położona jest w województwie małopolskim, w powiecie bocheńskim.

Sąsiaduje z gminami: Bochnia, Brzesko, Gnojnik, Lipnica Murowana, Trzciana oraz Żegocina.

Stolica powiatu – Bochnia leży 8 km na północ od centrum Nowego Wiśnicza. W mieście powiatowym znajduje się dworzec kolejowy na ważnej linii kolejowej Kraków–Przemyśl.

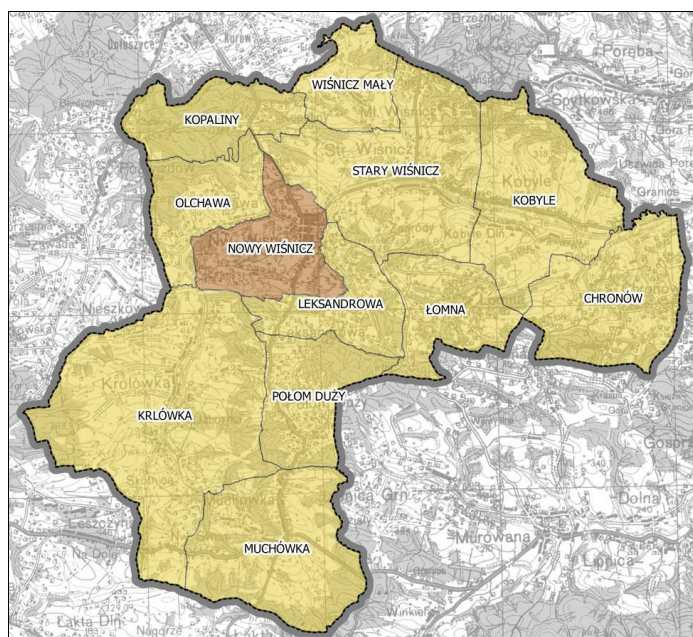
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej (CODGiK), codgik.gov.pl

Przez gminę przebiega droga wojewódzka nr 965 z Bochni do Limanowej. W kierunku wschód zachód przez południową część gminy (Muchówkę i Królowkę) przebiega droga wojewódzka nr 966, łącząca gminę z sąsiadującą Lipnicą Murowaną i Leszczyną.

źródło: opracowanie własne z google maps.

Gmina znajduje się w odległości 60 km od najbliższego międzynarodowego portu lotniczego, do którego dzięki bliskości autostrady dotrzeć można w przeciągu ok. 45 min. Centrum Nowego Wiśnicza znajduje się w odległości ok. 7 km do drogi krajowej nr 94 (droga klasy GP – droga główna ruchu przyspieszonego), ok. 11 km do wjazdu na autostradę A4, przebiegającą przez 4 południowe województwa Polski. Gmina jest objęta Krakowskim Obszarem Metropolitalnym. Powierzchnia gminy wynosi 82,49 km². Gmina Nowy Wiśnicz jest gminą miejsko-wiejską, w skład której wchodzi 12 miejscowości. W skład gminy wchodzi następujące sołectwa: Chronów, Kobyle, Kopaliny, Królówka, Leksandrowa, Łomna, Muchówka, Olchawa, Połom Duży, Stary Wiśnicz, Wiśnicz Mały, miasto Nowy Wiśnicz.

źródło: opracowanie własne.

1.2.2. MIESZKAŃCY

Stan na 31.12.2017 r.

Liczba mieszkańców – 13 828 osób.

Liczba ludności na 1km² - 169 osób.

W podziale na poszczególne miejscowości liczba mieszkańców przedstawia się następująco ¹:

- Nowy Wiśnicz 2715
- Chronów 456
- Kobyle 1342
- Kopaliny 562
- Królówka 2127
- Leksandrowa 832
- Łomna 530
- Muchówka 1051
- Olchawa 652
- Połom Duży 599
- Stary Wiśnicz 2378
- Wiśnicz Mały 584

Porównując powierzchnię poszczególnych miejscowości do liczby jej mieszkańców uzyskujemy gęstość zaludnienia, którą przedstawia poniższa tabela.

Powierzchnia miejscowości i gęstość zaludnienia

	liczba osób	powierzchnia miejscowości [ha]	ilość osób na hektar	ilość osób na km ²
Nowy Wiśnicz	2715	497,02	5,46	546,26
Chronów	456	717,72	0,64	63,53
Kobyle	1342	837,87	1,60	160,17
Kopaliny	562	432,46	1,30	129,95
Królówka	2127	1708,22	1,25	124,52
Leksandrowa	832	411,16	2,02	202,35
Łomna	530	442,00	1,20	119,91
Muchówka	1051	874,62	1,20	120,17
Olchawa	652	423,02	1,54	154,13
Połom Duży	599	464,98	1,29	128,82
Stary Wiśnicz	2378	1081,39	2,20	219,90
Wiśnicz Mały	584	325,44	1,79	179,45

¹ Źródło : <https://bip.malopolska.pl/umnowegowisnicza>

1.3. NAJWAŻNIEJSZE CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ

W niniejszym rozdziale zebrano uwarunkowania i kierunki rozwoju wynikające z istniejących dokumentów strategicznych gminy:

- Strategii Rozwoju Społeczno–Gospodarczego Gminy Nowy Wiśnicz na lata 2014–2020;
- Strategii Województwa Małopolskiego na lata 2011 - 2020 przyjętej przez Sejmik Województwa Małopolskiego Uchwałą Nr XII/183/11z dnia 26 września 2011 roku;
- obowiązującego Planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Małopolskiego przyjętego przez Sejmik Województwa Uchwałą nr XLVII/732/18 z 26 marca 2018 roku.

◆ Uwarunkowania wynikające ze Strategii Rozwoju Społeczno–Gospodarczego Gminy Nowy Wiśnicz na lata 2014–2020

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Nowy Wiśnicz na lata 2014–2020 wykazuje, że słabymi stronami gminy są m.in.: wysokie bezrobocie, niewystarczająca promocja miejsc i wydarzeń kulturalnych, mała liczba organizacji pozarządowych, brak koncepcji rozwoju turystyki czy nieopłacalność produkcji rolniczej.

Odpowiedzią na zdiagnozowane problemy jest szereg działań wylistowanych w tym dokumencie, które mają doprowadzić do stanu gminy opisanego w misji oraz wizji Gminy Nowy Wiśnicz.

Misja zakłada efektywne wykorzystanie dziedzictwa kulturowego, posiadanego potencjału przyrodniczego, wewnętrznych zasobów, a także pobudzenie kapitału społecznego w celu zwiększenia konkurencyjności, przedsiębiorczości oraz aktywności historyczno-kulturalnej i turystycznej.

Wizja brzmi „Strategiczną aspiracją Nowego Wiśnicza w roku 2020 będzie skuteczne i oparte o bogate tradycje handlowe, dziedzictwo kulturowe oraz walory przyrodniczo-rolniczo-ekologiczne wyróżnianie się jako *BRAMA KARPAT*, Centrum Europejskich Szlaków Handlowych.”

Założone cele planuje się osiągnąć poprzez realizację zadań, w wyznaczonych siedmiu głównych obszarach rozwoju:

Obszar I: tradycja, przedsiębiorczość, aktywność.

Obszar II: infrastruktura i dostępność.

Obszar III: środowisko i odnawialne źródła energii.

Obszar IV: kultura i dziedzictwo kulturowe.

Obszar V: przemysł czasu wolnego: przyroda, turystyka, rekreacja.

Obszar VI: usługi publiczne.

Obszar VII: marka i wizerunek.

Jednym z celów strategicznych z obszaru *infrastruktura i dostępność*; szczególnie ważnych ze względów planistycznych jest cel - *Rewitalizacja miasta wynikająca z założeń ujętych w opracowanym „Lokalnym Programie Rewitalizacji Nowy Wiśnicz na lata 2010–2020*. Koncepcja rewitalizacji wpisuje się w założone działania strategiczne. Ustalono również kluczowy projekt - *Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach*. Procesy związane z rewitalizacją przyczynią się do poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej, pobudzą przedsiębiorców i nowych inwestorów do działań oraz zwiększą wykorzystanie potencjału kulturowego i przyrodniczego Gminy Nowy Wiśnicz.

◆ Uwarunkowania wynikające ze Strategii Województwa Małopolskiego na lata 2011 - 2020 „Małopolska 2020” – Nieograniczone możliwości, przyjętej przez Sejmik Województwa Małopolskiego Uchwałą Nr XII/183/11z dnia 26 września 2011 roku

Strategia rozwoju województwa jest najważniejszym dokumentem przygotowywanym przez samorząd województwa, określającym cele i priorytety polityki rozwoju, prowadzonej na terenie regionu. Jako nadrzędny dokument programowy samorządu województwa, strategia jest wdrażana poprzez budżet, plan zagospodarowania przestrzennego województwa, strategię dziedzinową, programy (w tym regionalny program operacyjny i programy wojewódzkie) oraz działania bieżące i projekty realizowane

zarówno przez Urząd Marszałkowski, jak i jednostki podległe oraz podmioty zależne. W realizacji strategii uczestniczą także partnerzy strategii, w tym głównie przedsiębiorstwa, organizacje pracodawców i pracowników, instytucje i organizacje pozarządowe oraz samorządy i administracja rządowa.

Strategia rozwoju województwa rozlicza i podsumowuje poprzedni dokument strategii z analizą obszarów i działań, które zostały zrealizowane w sposób zadowalający, niezadowalający lub wcale nie zostały podjęte.

Analiza obejmuje trzy pola aktywności

- I – Konkurencyjność gospodarczą,
- II – Rozwój społeczny i jakość życia,
- III – Potencjał instytucjonalny,

dla których zostały wytyczone trzy cele strategiczne:

CEL STRATEGICZNY I: wzmocnienie konkurencyjności gospodarczej województwa – który określał atrakcyjność i pozycję regionu jako miejsca aktywności gospodarczej.

- OBSZAR I - społeczeństwo wiedzy i aktywności
- OBSZAR II - gospodarka regionalnej szansy
- OBSZAR III - infrastruktura dla rozwoju regionalnego
- OBSZAR IV - Krakowski Obszar Metropolitalny

CEL STRATEGICZNY II: stworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju społecznego i wysokiej jakości życia.

- OBSZAR V - spójność wewnątrzregionalna
- OBSZAR VI - ochrona środowiska
- OBSZAR VII - dziedzictwo i przestrzeń regionalna

CEL STRATEGICZNY III: wzmocnienie potencjału instytucjonalnego województwa, który stał się niezbędnym narzędziem realizacji pozostałych zmian.

- OBSZAR VIII - Współpraca terytorialna
- OBSZAR IX - Nowoczesne zarządzanie publiczne

W strategii została przeprowadzona ocena pozycji wyjściowej Małopolski, uwzględniająca diagnozę aktualnej sytuacji regionu, prognozę trendów rozwojowych w zakresie wybranych procesów gospodarczych i społecznych, a także katalog kluczowych wyzwań, stanowiący zasadniczy punkt odniesienia dla wizji, obszarów i celów Strategii „Małopolska 2020”. Z tego względu model rozwoju konkurencyjnej Małopolski w perspektywie 2020 i 2030 opiera się na trzech filarach:

Filar 1.

MODERNIZACJA, oznaczająca koncentrację działań i środków dla wykorzystania przewagi konkurencyjnej Małopolski oraz specjalizacji regionalnej w ujęciu branżowym i terytorialnym;

Filar 2.

RÓWNOWAŻENIE, poprzez dostępność przestrzenną zasobów, dóbr i usług, wspierającą spójność regionalną w ujęciu ekonomicznym i społecznym;

Filar 3.

EFEKTYWNOŚĆ, polegająca na sprawnym zarządzaniu, wspierającym specjalizację i spójność regionalną.

Model rozwoju Małopolski w okresie kolejnych dwóch dekad bazować będzie na równoległym wspieraniu obszarów i ośrodków zapewniających wzrost gospodarczy oraz tworzeniu warunków dla poprawy szans na rozwój w pozostałych częściach województwa. Budowanie szans rozwojowych w obszarach o niższym poziomie i dynamice rozwoju nie będzie oznaczać tradycyjnej polityki wyrównawczej, ale lepsze niż dotychczas wykorzystanie potencjału regionalnych biegunów wzrostu dla rozwoju całej Małopolski. Cel główny strategii rozwoju Małopolski wskazuje na generalny kierunek postępowania w realizacji wizji regionu, jaka ma zostać osiągnięta w perspektywie 2020 roku.

CEL GŁÓWNY

Efektywne wykorzystanie potencjałów regionalnej szansy dla rozwoju gospodarczego oraz wzrost spójności społecznej i przestrzennej Małopolski w wymiarze regionalnym, krajowym i europejskim.

Dla każdego z siedmiu obszarów polityki rozwoju sformułowany został cel strategiczny, stanowiący opis pożądanego kierunku zmian lub stanu docelowego i pozycji regionu w perspektywie 2020 roku.

O B S Z A R 1 - GOSPODARKA WIEDZY I AKTYWNOŚCI

Cel strategiczny

Silna pozycja Małopolski jako regionu atrakcyjnego dla inwestycji, opartego na wiedzy, aktywności zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców.

O B S Z A R 2 - DZIEDZICTWO I PRZEMYSŁY CZASU WOLNEGO

Cel strategiczny

Wysoka atrakcyjność Małopolski w obszarze przemysłów czasu wolnego dzięki wykorzystaniu potencjału dziedzictwa regionalnego i kultury.

O B S Z A R 3 - INFRASTRUKTURA DLA DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ

Cel strategiczny

Wysoka zewnętrzna i wewnętrzna dostępność komunikacyjna regionu dla konkurencyjności gospodarczej i spójności przestrzennej.

O B S Z A R 4 - KRAKOWSKI OBSZAR METROPOLITALNY I INNE SUBREGIONY

Cel strategiczny

Silna pozycja konkurencyjna Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w przestrzeni europejskiej oraz wzrost potencjału ekonomicznego subregionów w wymiarze regionalnym i krajowym.

O B S Z A R 5 - ROZWÓJ MIAST I TERENÓW WIEJSKICH

Cel strategiczny

Aktywne ośrodki usług publicznych i gospodarczych zapewniające szanse na rozwój mieszkańców małych i średnich miast oraz terenów wiejskich.

O B S Z A R 6 – BEZPIECZEŃSTWO EKOLOGICZNE, ZDROWOTNE I SPOŁECZNE

Cel strategiczny

Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców Małopolski w wymiarze środowiskowym, zdrowotnym i społecznym.

O B S Z A R 7 - ZARZĄDZANIE ROZWOJEM WOJEWÓDZTWA

Cel strategiczny

Efektywnie zarządzane województwo, którego rozwój oparty jest na współpracy i mobilizowaniu zasobów.

System realizacji *Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020* stanowi integralną część systemu zarządzania krajową polityką rozwoju. Zasady postępowania to kluczowe wartości proceduralne *Strategii*, określające sposób postępowania w procesie jej wdrażania. W realizacji *Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego* zastosowanie mieć będą cztery generalne zasady postępowania:

- ZASADA ZINTEGROWANEGO ZARZĄDZANIA ROZWOJEM WOJEWÓDZTWA,
- ZASADA EFEKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ, SPOŁECZNEJ I PRZESTRZENNEJ,
- ZASADA OCHRONY ŚRODOWISKA,
- ZASADA PARTNERSTWA,

Współpraca i partnerstwo na rzecz realizacji *Strategii* są warunkami koniecznymi powodzenia w jej realizacji. Wynika to w szczególności z faktu, że na zakres interwencji *Strategii* w zasadniczej mierze składają się zadania wykraczające poza sferę formalnych kompetencji administracji regionalnej. W konsekwencji system realizacji *Strategii* obejmował będzie trzy główne sfery aktywności:

SFERA PODLEGŁOŚCI, obejmująca zadania należące do zakresu bezpośrednich, formalnych kompetencji administracji regionalnej oraz podległych jej wojewódzkich jednostek organizacyjnych, w zakresie których administracja i jednostki wyposażone są w stałe instrumenty interwencji

SFERA WSPÓŁZALEŻNOŚCI, obejmująca zadania, na które administracja regionalna posiada zagwarantowany wpływ pośredni

SFERA ODDZIAŁYWANIA, obejmująca zadania pozostające poza sferą bezpośrednich kompetencji lub pośredniego wpływu administracji regionalnej, realizowane przez kluczowych partnerów Województwa

Schemat wdrażania Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego obejmuje dwa zasadnicze komponenty, tj.:

Komponent 1. Struktura programowania i finansowania,

Grupa instrumentów pozostających w dyspozycji samorządu województwa, obejmująca instrumenty programowe i finansowe, których zakres przedmiotowy lub kierunki wydatkowania środków podlegają bezpośredniej kontroli ze strony organów samorządu województwa.

Grupa instrumentów współzależnych od administracji regionalnej, obejmująca instrumenty programowe i finansowe, których zakres przedmiotowy lub kierunki wydatkowania środków, podlegają procedurze formalnego współdecydowania, negocjowania lub uzgodnienia z udziałem samorządu województwa.

Grupa instrumentów, na które administracja regionalna może oddziaływać, obejmująca instrumenty programowe i finansowe, których zakres przedmiotowy lub kierunki wydatkowania środków, pozostają w dyspozycji administracji rządowej oraz administracji lokalnej, jednak w ramach dostępnych mechanizmów partycypacji administracja może uczestniczyć w procesie opiniowania ich kształtu.

Komponent 2. Struktura instytucjonalna.

Administracja regionalna, obejmująca urząd marszałkowski oraz podległe jednostki organizacyjne Województwa Małopolskiego, kluczowe instytucje regionalne, rozumiane jako podmioty współzależne lub powiązane pod względem organizacyjnym i/lub finansowym z administracją samorządu województwa, kluczowi partnerzy zewnętrzni, a więc podmioty niezależne pod względem organizacyjnym oraz finansowym od administracji samorządu województwa.

W procesie realizacji Strategii, kluczową rolę odgrywać będzie przywództwo polityczne i organizacyjne Zarządu Województwa Małopolskiego, rozumiane jako strategiczna rola organu wykonawczego samorządu województwa w stymulowaniu i koordynacji działań podejmowanych przez różnorodne podmioty i środowiska, jak również w mobilizowaniu i integrowaniu zasobów pozostających w ich dyspozycji – na rzecz realizacji celów strategicznych. W tym celu niezbędne jest dalsze, konsekwentne rozwijanie funkcjonalności regionalnego systemu monitorowania, analizy i oceny polityk, programów oraz przedsięwzięć, których wdrażanie zachodzi w przestrzeni implementacyjnej Strategii. System ten powinien umożliwiać generowanie bieżących informacji oraz danych stanowiących podstawę dokonywania okresowych ocen w zakresie postępów dotyczących prowadzonych działań, a także osiągniętych wyników.

♦ **Uwarunkowania i kierunki rozwoju wynikające z ustaleń obowiązującej Zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego** przyjętej przez Sejmik Województwa Małopolskiego Uchwałą nr XLVII/732/18 z 26 marca 2018 r.

Zmiana Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego przyjęta Uchwałą Nr XLVII/732/18 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 marca 2018r. zastępuje dotychczas obowiązujący Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego, przyjęty Uchwałą Nr XV/174/03 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 22 grudnia 2003 r.

Podstawą formułowania polityki rozwoju przestrzennego województwa stanowią następujące dokumenty programowe:

- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju KPZK 2030,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju – do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.) – Uchwała Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r., która zastąpiła Strategię Rozwoju Kraju 2020 *Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo*,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony Miasta, Obszary Wiejskie,
- Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju.

Celem generalnym zagospodarowania przestrzennego województwa małopolskiego jest harmonijne gospodarowanie przestrzenią jako podstawa dynamicznego i zrównoważonego rozwoju województwa.

Cele operacyjne wynikają z pryncypialnych zasad zagospodarowania przestrzennego, a najważniejsze z nich to:

- Oszczędne gospodarowanie przestrzenią zurbanizowaną i racjonalne jej wykorzystanie
- Oszczędne gospodarowanie zasobami naturalnymi i dbałość o poprawę jakości środowiska
- Zachowanie bioróżnorodności w najcenniejszych obszarach
- Ochrona dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego i krajobrazu
- Zmniejszanie ryzyka katastrof naturalnych.

„Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego” uwzględnia ocenę stanu i trendów rozwojowych w zagospodarowaniu przestrzennym, wynikające z:

- procesów demograficznych i struktury osiedleńczej,
- użytkowania ziemi i planowania przestrzennego,
- wewnątrzregionalnych różnic w poziomie rozwoju,
- przemian przestrzeni rolniczej i terenów wiejskich,
- gospodarki środowiskiem i ochrony przyrody,
- uwarunkowań kulturowych,
- przemian krajobrazu i ochrony środowiska kulturowego,
- turystyki,
- transportu i komunikacji (dostępności i mobilności),
- systemu infrastruktury technicznej.

Kierunki polityki przestrzennej określone w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego:

1. Poprawa struktury przestrzennej i zmniejszenie różnic wewnątrzregionalnych poprzez:
  - rozwój infrastruktury społecznej, głównie nowoczesne budynki biblioteczne, ośrodki opieki ambulatoryjnej, domy pomocy społecznej, żłobki, wielofunkcyjne tereny sportowo-rekreacyjne,
  - wzrost i aktywizacje przedsiębiorczości, tworzenie nowych terenów inwestycyjnych, rozwój tzw. usług sektora czasu wolnego,
  - wsparcie rozwoju budownictwa mieszkaniowego, poprzez udostępnienie uzbrojonych terenów pod budownictwo,
  - działania rewitalizacyjne, w przypadku Nowego Wiśnicza obszaru starej zabudowy.
2. Kształtowanie przestrzeni rolniczej i terenów wiejskich, przez poprawę konkurencyjności i produktywności gospodarstw rolnych oraz ochronę ich przed degradacją, prowadzenie działań przeciwoerozyjnych, melioracyjnych, agrarnych czy wspieranie rozwoju przyjaznej przestrzeni wiejskiej.
3. Wzmocnienie systemu ochrony zasobów przyrodniczych oraz poprawa gospodarki środowiskiem, poprzez ochronę bioróżnorodności i ciągłości struktur przyrodniczych, zintegrowanie ochrony przyrody i krajobrazu oraz obniżenie zanieczyszczeń środowiska.
4. Działania na rzecz jakości krajobrazu, architektury i ochrony środowiska kulturowego, np. za pomocą działań studialno-analitycznych, legislacyjnych (w tym ustanowienie parków krajobrazowych, kulturowych, rewitalizacja zespołów krajobrazowych), promocyjnych, inwestycyjnych.
5. Podniesienie atrakcyjności turystycznej m.in. poprzez poprawę dostępności komunikacyjnej, rozwój agroturystyki, infrastruktury turystycznej, ośrodków turystyki aktywnej i sportu, parków tematycznych, szlaków turystycznych.
6. Rozwój systemu transportu m.in. dzięki inwestycji - drogi krajowej DK75 na odcinku Brzesko-Nowy Sącz (Sądeczanka).
7. Rozwój infrastruktury technicznej za sprawą modernizacji i unowocześniania systemu wytwarzania energii (w tym rozwój odnawialnych źródeł energii), w zakresie gazownictwa, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, Małopolskiej Sieci Szerokopasmowej.
8. Ochrona przed zagrożeniami naturalnymi, awariami przemysłowymi, komunikacyjnymi.

W dokumencie dokonano nową strukturalizację przestrzeni województwa. Zaproponowany podział na obszary *funkcjonalno-krajobrazowe – terytoria* odbiega od dotychczasowych podziałów - po pierwsze dlatego, że jest wieloaspektowy. Po drugie, eksponuje element ukształtowania zagospodarowania terenu, czyli wspólnotę krajobrazu i problemów przestrzennych, po trzecie zaś daje system pełny i rozłączny – co znaczy, że każdy obszar administracyjny (każda gmina) należy do jednego i tylko jednego obszaru. Gminę Nowy Wiśnicz przydzielono do obszaru „Ogród”.

Terytorium „Ogród” położone jest na granicach trzech subregionów; łączy ono traktowane w sposób marginalny w dotychczasowych układach tereny Podgórze.

Obszar ten charakteryzuje się niską gęstością zaludnienia, silnym odpływem migracyjnym ludności, niskim poziomem urbanizacji, niskim poziomem zatrudnienia, rozdrobnionym nietowarowym rolnictwem, szczególnym zasobem w postaci jakości środowiska i krajobrazu. Terytorium „Ogród” cechuje brak wyraźnych ośrodków usługowych, typ funkcjonalny określany jako rolniczy wymagający wsparcia rozwojowego.

Wyzwanie rozwojowe polega na tym, aby w przyszłości nie utracić walorów krajobrazowych, kulturowych, lecz na ich bazie zbudować ofertę dla ruchu turystycznego. Oznacza to wysoki priorytet dla ochrony krajobrazu i ochrony zabytków, ale także potrzebę umiejętnego zorganizowania się na poziomie samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych.

Wśród rekomendacji do kształtowania polityki przestrzennej w dokumentach planistycznych i strategicznych gmin wskazano:

- wyznaczenie granic stref parków kulturowych i zakresu ich ochrony, w tym Nowy Wiśnicz wraz z zamkiem,
- wskazanie możliwości kształtowania krajobrazu w ramach stref chronionego krajobrazu i uchwał warunkujących odpowiednie jego utrzymanie w ramach obszarów priorytetowych (audyt krajobrazowy).

Ponadto na całym obszarze „Ogrodu” wskazane jest :

- objęcie odnową w ramach rewitalizacji zabytkowych układów urbanistycznych centrów mniejszych miejscowości, m.in. Nowy Wiśnicz,
- wprowadzenie twardej regulacji dotyczącej reklam i szyldów,
- uprofilowanie rolnictwa,
- rozwój szlaków i infrastruktury uprawiania turystyki pieszej, rowerowej i konnej oraz szlaków kajakowych; budowę wież widokowych; wyznaczenie odpowiednio oznakowanych szlaków drogowych.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa może oddziaływać na lokalne akty planowania przestrzennego. Są nimi studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz lokalne przepisy dotyczące małej architektury i reklam. Nowe podejście do zagospodarowania przestrzennego opiera się na przekonaniu, że głównym celem jest zachowanie i ukształtowanie terenów otwartych. Priorytety lokalnego planowania przestrzennego winny się ogniskować wokół procesów dostosowania, rewitalizacji, likwidacji przestrzeni „śmieciowych” na obszarach zurbanizowanych i radykalnym postawieniu zapór przed terytorialną ekspansją zabudowy na tereny rolnicze i leśne. Ten drugi element ma szczególne znaczenie w grupie gmin, przez które przebiegają główne korytarze ekologiczne.

2. STRUKTURA PRZESTRZENNA I FUNKCJONALNA WRAZ Z OCENĄ ŁADU PRZESTRZENNEGO

2.1. OPIS STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY

Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy została poddana analizie i ocenie na bazie układu jednostek funkcjonalno-strukturalnych gminy. O delimitacji jednostek zdecydowały podziały wynikające z funkcjonowania poszczególnych jednostek, wydzielonych na bazie istniejących podziałów administracyjnych. W jednostkach wydzielono dominujące funkcje na tle istniejącego układu komunikacyjnego. Jednostki te, związane z historycznie ukształtowanym układem osadniczym, odpowiadają podziałowi administracyjnemu.

W strukturze użytkowania gruntów gminy Nowy Wiśnicz dominują użytki rolne, stanowiące ok. 67,6% ogólnej powierzchni. Pośród nich 66% stanowią grunty orne a 24,2% użytki zielone. Druga, największa powierzchniowo, grupa użytków to grunty leśne oraz grunty zadrzewione i zakrzewione (27,7%). Kompleksy leśne, o różnej wielkości, rozmieszczone są na terenie całej gminy, tworząc system węzłów i korytarzy ekologicznych objętych ochroną.

Grunty zabudowane obejmują 4,3% powierzchni gminy.

Rozwój przestrzenny poszczególnych miejscowości nie spowodował utraty czytelności głównych cech ich układów przestrzennych, reprezentujących różne typy rozplanowania.

Na terenie Gminy Nowy Wiśnicz zachowały się zabytkowe układy urbanistyczne oraz cenne zabytki architektury, w tym: obiekty sakralne i rezydencjonalne, obiekty użyteczności publicznej zabytkowe cmentarze i parki i niezwykle liczna „mała architektura sakralna” w postaci kapliczek, krzyży i figur. Cenny układ przestrzenny zachował się w Nowym Wiśniczu, w którym Rynek (na planie zbliżonym do kwadratu) złączony jest z siecią dróg i kwartałami zabudowy. Szczególnie cenny jest zamek w Nowym Wiśniczu wraz z fortyfikacjami, istniejący tu już w średniowieczu. Zamek był przebudowywany w XV i dwukrotnie w XVI wieku, stając się za czasów Piotra Kmity rezydencją renesansową, zaś w XVII wieku rezydencją wczesnobarokową typu palazzo in fortezza z fundacji Stanisława Lubomirskiego i według projektu Macieja Trapoli. Innym przykładem architektury rezydencjonalnej jest siedziba rodowa Macudzińskich w Kopalinach. Wśród zabytków użyteczności publicznej, mieszkalnej i przemysłowej wymienić należy Liceum Plastyczne w Nowym Wiśniczu. Cenne są także m. in. ratusz miejski (1620) oraz przytułek dla ubogich (1641) w Nowym Wiśniczu; oficyna dworska (przełom XVIII i XX w) w Chronowie; dworek *Koryznówka* (ok. 1850); mleczarnia w Królówce (1888).

W gminie Nowy Wiśnicz dominuje zabudowa mieszkaniowa. Funkcja usługowa (komercyjna) i użyteczności publicznej wyodrębnia się jedynie w mieście Nowy Wiśnicz (zamek, Zakład Karny, Ratusz, Urząd Miejski, Urząd Stanu Cywilnego, Przychodnia Rejonowa, przedszkola, Zespół Szkół, Liceum Plastyczne, Miejski Ośrodek Kultury, Muzeum Ziemi Wiśnickiej).

W sołectwach wyróżniają się budowle kościołów i szkół. Zabudowa zwarta wzdłuż ulic występuje tylko w Nowym Wiśniczu wokół Rynku, na pozostałym obszarze dominuje zabudowa jednorodzinna, w większości wolnostojąca. Zabudowa wielorodzinna jest zlokalizowana w rejonie Miejskich Pól i Kądzielówki oraz koło Zakładu Karnego.

Zarysowane centrum wsi znajduje się w Chronowie, częściowo zarysowane w Królówce, Muchówce i Starym Wiśniczu.

Zabudowa mieszkaniowa na terenie gminy jest mocno rozproszona, co dotyczy w szczególności Chronowa, Leksandrowej, Łomnej oraz Wiśnicza Małego. Już nieco mniejsze rozproszenie widoczne jest w miejscowościach Królówka i Muchówka. Występujące zabudowania zlokalizowane są wzdłuż dróg podstawowego układu komunikacyjnego gminy (drogi wojewódzkiej i dróg powiatowych), co widoczne jest w Królówce, Muchówce, Starym Wiśniczu, Kobyle, Kopalinach, Łomnej, Wiśniczu Małym.

Zabudowa mieszkaniowa i zagrodowa zazwyczaj jest murowana. Zabudowa tradycyjna, zwłaszcza drewniana albo szalowana drewnem zachowała się nielicznie, głównie w postaci budynków gospodarczych. W mieście budynki tradycyjne akcentowane są gankami zamkniętymi – werandami.

Budynki mieszkaniowe to obiekty głównie parterowe, parterowe z poddaszami użytkowymi i dwukondygnacyjne. Nakrywają je dachy dwuspadowe o kącie nachylenia ok. 40-45°, czasem naczółkowe. W Królówce inaczej niż w innych miejscowościach gminy pojawiają się dachy o większym stopniu nachylenia połaci dachowych. W nowszej zabudowie, pojawiają się dachy z lukarnami doświetlającymi poddasze. Lukarny te posiadają dachy dwuspadowe ale równie często jednospadowe sięgające kalenicy. Występują też dachy czterosopadowe, rzadko niesymetryczne przesunięte w pionie lub poziomie czy płaskie, namiotowe.

W Łomnej wśród zabudowy mieszkalno-zagrodowej pojawia się zabudowa letniskowa w postaci drewnianych domków i domków holenderskich.

Szkoły

W mieście Nowy Wiśnicz znajduje się Liceum Plastyczne im. Jana Matejki, na który składają się obiekty szkoły i internatu. Szkoła to pierwotnie budynek sądu, wybudowany w l. 1911-1912, dwupiętrowy gmach z czerwonej cegły, elewacja frontowa zwieńczona trójkątnym szczytem, pod nim plakieta z piaskowca z wizerunkiem orła w koronie, o dachach stromych, przy wejściu ozdobny portal. Internat – budynki bezstylowe o dachach płaskich, jedno i dwukondygnacyjne.

W Chronowie szkoła to obiekt murowany jednokondygnacyjny z dachem naczółkowym o kącie nachylenia ok. 45° z lukarnami. W Kobylu jest budynkiem nakrytym dachem wielospadowym, stromym z lukarnami. Zabudowa Zespołu Szkół w Królówce nawiązuje w swej architekturze do tradycyjnej. Jest dwukondygnacyjna ale nakryta dachami dwu i czterospadowymi z lukarnami. Budynek szkoły w Muchówce nawiązuje do zabudowy tradycyjnej. Jest to obiekt dwupiętrowy, nakryty dachem czterospadowym z lukarnami o daszkach trójspadowych. W Starym Wiśniczu Budynek Zespołu Szkół w to obiekt także nawiązujący do tradycji, dwukondygnacyjny, murowany, nakryty dachami stromymi, dwuspadowymi łączonymi z czterospadowym namiotowym

Kościół

W centrum Nowego Wiśnicza znajduje się zespół kościoła parafialnego pw. Wniebowzięcia NMP (1616-1621). Kościół wczesnobarokowy, murowany, jednonawowy, z prezbiterium zamkniętym półkoliście, wokół którego biegnie przedsionek z zakrystią z dwu-wieżową fasadą zachodnią. Dachy siodłowe, na wieżach hełmy baniaste. Obiekt był rozbudowany w I poł. XVIII w., restaurowany po pożarze w 1867 i współcześnie.

W Starym Wiśniczu kościół parafialny pw. św. Wojciecha (1520) to świątynia gotycko renesansowa, murowana z kamienia łamanego, otynkowana, jednonawowa bez wyodrębnionego prezbiterium i z kwadratową wieżą od strony zachodniej. Po bokach świątyni dwie symetrycznie przystawione przybudówki o charakterze transeptu, od północy piętrowa zakrystia. Wnętrze nakryte sklepieniami sieciowo-żebrowymi (XVI w). Ściany zewnętrzne kościoła oszkarpowane. W wejściach cztery kamienne portale (XVI w). Budynek nakryty dachem siodłowym, wieża – hełmem ostrosłupowym. Kościół otoczony murem.

W Chronowie zachował się zabytkowy Kościół pw. św. Ducha (1685). Jest to obiekt drewniany o konstrukcji zrębowej, szalowany, z wieżą konstrukcji słupowej od strony zachodniej. Trójnawowy, z prezbiterium zamkniętym trójbocznie, przy którym od północy dobudowana została zakrystia a od wschodu kaplica ogrójcowa. Dach siodłowy, pobity gontami, z wieżyczką na sygnaturkę. Wyposażenie wnętrza barokowe (XVII-XVIII w.). Kościół kilkakrotnie przebudowywany, odnowiony w 1930 roku.

Kościół pw. Przemienienia Pańskiego w Królówce (1943). Modernistyczny z neobarokowymi reminiscencjami. Murowany z cegły i kamienia. Złożony z trójnawowego korpusu z węższym prezbiterium z przybudowanymi po bokach: zakrystią i kaplicą. Od frontu wieża wbudowana w korpus, czworoboczna, nakryta pseudobarokowym hełmem z latarnią. Prezbiterium i korpus nakryte dachami dwuspadowymi, rozdzielonymi falistym szczytem. Wnętrze sklepione krzyżowo.

W Muchówce funkcjonuje kościół parafialny pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa (1941). Jednonawowy, z cegły i kamienia, bez wyraźnych cech stylowych; kryty dachówką, od frontu wieża z trzema dzwonami, zwieńczona cebulastym dachem. Przy portalu balkony podtrzymywane przez kamienne filary; nad nimi płaskorzeźby świętych: Szymona z Lipnicy, Karoliny oraz figury: Matki Bożej oraz św. Józefa. Wyposażenie wnętrza pseudogotyckie.

2. 2. CHARAKTER I INTENSYWNOŚĆ ZMIAN ZACHODZĄCYCH W ŚRODOWISKU STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO

Definicja „ładu przestrzennego” została określona w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym jako „ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczne, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne”. Nawiązując do definicji, zakres wymienionych w niej czynników stanowi o zawartości Tomu I Studium. Wszystkie analizowane działy zawarte w Tomie I pozwalają na scharakteryzowanie, co się składa na ład przestrzenny i na czym ma polegać jego kształtowanie w gminie, a w szczególności niniejszy

rozdział dotyczący ukształtowania struktury przestrzennej oraz rozdziały określające czynniki, które mają na nią wpływ, tj. dotyczące środowiska przyrodniczego i kulturowo-krajobrazowego oraz aspektów społecznych warunków życia.

Zmiany zachodzące w środowisku obszaru gminy wynikają przede wszystkim z oddziaływań antropogenicznych - realizacji nowych inwestycji. Zmiany polegają na przekształceniach pokrywy glebowej i pokrywanie jej nawierzchniami nieprzepuszczalnymi, wzrastaniu poboru wody i ilości odprowadzanych ścieków. Te niekorzystne zmiany, wiążą się z realizacją nowej zabudowy i infrastruktury, co samo w sobie jest nieuchronne. Ważne jest, aby rozwój gminy odbywał się z uwzględnieniem uwarunkowań środowiska.

Dotychczasowy sposób użytkowania obszaru gminy generalnie jest zgodny z cechami i uwarunkowaniami przyrodniczymi. Obiekty najbardziej cenne pod względem przyrodniczym objęte są ochroną i podlegają określonym zasadom w zagospodarowaniu.

Zabudowa generalnie koncentruje się przy ważniejszych ciągach komunikacyjnych, co jest naturalne i korzystne.

Jednym z głównych, negatywnych zaobserwowanych cech zagospodarowania jest zabudowa rozproszona, niekorzystnie zaistniała w krajobrazie gminy, kolidująca z punktami lub osiami widokowymi.

Niekorzystna i niezgodna z uwarunkowaniami przyrodniczymi jest lokalizacja zabudowy w dolinach cieków, korytarzach ekologicznych, co zwiększa ryzyko podtopień i powodzi. Niewskazane i niebezpieczne jest występowanie zabudowy na osuwiskach lub terenach zagrożonych ruchami masowymi.

Ponadto negatywne zmiany w środowisku są powodowane brakiem wyposażenia w sieci infrastruktury technicznej w tym zwłaszcza kanalizacji. Innym zagrożeniem jest zanieczyszczenie powietrza. Miasto i gmina Nowy Wiśnicz wraz z całym powiatem bocheńskim pod względem jakości powietrza zakwalifikowana została w 2013 r. do klasy C, ze względu na ponadnormatywne stężenia niektórych substancji w powietrzu (niska emisja).

Przystępując do oceny zmian zachodzących w strukturze przestrzennej konieczne było dokonanie oceny faktycznego stanu zainwestowania w poszczególnych miejscowościach. Poniżej w zestawieniu przedstawiono powierzchnie terenów o wykształconej strukturze funkcjonalno - przestrzennej.

ZESTAWIENIE POWIERZCHNI OBSZARÓW O WYKSZTAŁCONEJ STRUKTURZE FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ

lp.	miejsowość jednostki osadnicze	obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej (ha)
1	Nowy Wiśnicz	126,68
2	Chronów	26,82
3	Kobyle	86,27
4	Kopaliny	46,86
5	Królówka	128,30
6	Leksandrowa	44,67
7	Łomna	35,13
8	Muchówka	71,32
9	Olchawa	26,24
10	Połom Duży	50,24
11	Stary Wiśnicz	191,08
12	Wiśnicz Mały	57,30
	Razem (ha)	890,91

Jak wykazano powyżej największe zwarte zainwestowane powierzchnie występują w Starym Wiśniczu i w Królowce, miasto Nowy Wiśnicz jest dopiero na trzecim miejscu.

Najmniejsze zwarte zainwestowane powierzchnie występują w Chronowie i Olchawie, miejscowości te charakteryzują się znacznym rozproszeniem zabudowy.

Poniższe zestawienie przedstawia wielkości terenów zabudowy mieszkaniowej oraz mieszkaniowo-usługowej i terenów produkcyjnych, składów i magazynów w poszczególnych miejscowościach.

POWIERZCHNIA TERENÓW ZAINWESTOWANYCH W OBSZARZE GMINY NOWY WIŚNICZ STAN ISTNIEJĄCY

lp.	miejsowość	tereny zabudowy mieszkaniowej oraz mieszkaniowo-usługowej	tereny produkcyjne, składy i magazyny*	razem (ha)
1	Nowy Wiśnicz	97,13	0	97,13
2	Chronów	38,61	0	38,61
3	Kobyle	53,93	0,85	54,78
4	Kopaliny	38,31	0	38,31
5	Królowka	91,60	0	91,60
6	Leksandrowa	44,32	0	44,32
7	Łomna	33,14	0	33,14
8	Muchówka	44,61	2,87	47,48
9	Olchawa	38,37	0	38,37
10	Połom Duży	33,78	0	33,78
11	Stary Wiśnicz	129,08	8,51	137,59
12	Wiśnicz Mały	32,72	0	32,72
	Razem (ha)	675,60	12,23	687,83

* Tereny produkcyjne, dystrybucyjne, składy i magazyny obejmujące tereny o powierzchni powyżej 0,5 ha

Jak wykazano najwięcej terenów zabudowy mieszkaniowej oraz mieszkaniowo-usługowej występuje w Starym Wiśniczu, Nowym Wiśniczu i Królowce. Tylko w trzech miejscowościach występują zwarte tereny produkcyjne, składy i magazyny.

Cały obszar gminy posiada pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. W obszarze gminy jest ich 33.

Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Nowy Wiśnicz (na dzień 26.09.2018r.)

1. **Chronów** – Uchwała Nr IX/60/03 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 8 sierpnia 2003r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Nowy Wiśnicz obejmującej miejscowość Chronów (Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 389 poz. 4151 z dnia 14 listopada 2003r).
PLAN OBOWIĄZUJE CZĘŚCIOWO DLA ETAPU „B”
2. **Chronów** – Uchwała Nr XLI/377/17 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 20 grudnia 2017 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Nowy Wiśnicz obejmującej miejscowość **Chronów – etap „A”**. (Dz. Urz. Woj. Małop. - poz. 523 z 16 stycznia 2018 r.)
3. **Kobyle** – Uchwała Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu Nr X/79/11 z dnia 2 września 2011r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Nowy Wiśnicz obejmującej miejscowość Kobyle (Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 454 poz.4362 z dnia 26 września 2011r).
4. Uchwała Nr XXI/170/16 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 29 kwietnia 2016 roku w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części Gminy Nowy Wiśnicz obejmującej miejscowość **Kobyle** w zakresie zmiany ustaleń tekstowych planu obowiązujących **w strefie ekspozycji dalekiego widoku** (Dz. Urz. Woj. Małop. - poz. 3062 z dnia 16 maja 2016r.)

5. **Kopaliny** - Uchwała Nr XXIV/201/16 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 29 czerwca 2016 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Nowy Wiśnicz obejmującej miejscowość **Kopaliny** (Dz. Urz. Woj. Małop – poz.4385 z dnia 19 lipca 2016r.)
6. **Królówka** - Uchwała NR XXVI/211/16 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 20 września 2016 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów wsi **Królówka** w gminie Nowy Wiśnicz (Dz. Urz. Woj. Małop. - poz. 5503 z 30 września 2016r.).
7. **Królówka** - Uchwała Nr XLI/388/17 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 20 grudnia 2017 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Królówka – zmiana korygująca (Dz. Urz. Woj. Małop. - poz. 423 z 12 stycznia 2018 r.)
8. **część miejscowości Leksandrowa** – Uchwała Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu Nr IX/62/03 z dnia 8 sierpnia 2003r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Nowy Wiśnicz obejmującej miejscowość Leksandrowa (Dz. Urz. Woj. Małop Nr 390 poz.4153 z dnia 14 listopada 2003r) – dot. części miejscowości Leksandrowa.
9. **Leksandrowa** - Uchwała XLII/396/18 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 24 stycznia 2018 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Nowy Wiśnicz obejmującej miejscowość **Leksandrowa – etap „A”**. (Dz. Urz. Woj. Małop. - poz. 1283 z 19 lutego 2018 r.)
PLAN OBOWIĄDUJE CZĘŚCIOWO DLA ETAPU „B”
10. Uchwała Nr III/17/10 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 30 grudnia 2010r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Śródmieście” Nowego Wiśnicza **w zakresie działek nr: 17/1 położonej w Leksandrowej oraz 679 położonej w Starym Wiśniczu** (Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 27 poz.237 z dnia 21 stycznia 2011r.)
PLAN OBOWIĄDUJE CZĘŚCIOWO DLA DZIAŁKI NR 679 W STARYM WIŚNICZU
11. **Łomna** - Uchwała Nr XXXIX/364/17 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 25 października 2017 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Nowy Wiśnicz obejmującej miejscowość **Łomna** (Dz. Urz. Woj. Małop. - poz. 7514 z 21 listopada 2017 r.)
12. **Muchówka** – Uchwała Nr IX/61/03 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 8 sierpnia 2003r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Nowy Wiśnicz obejmującej miejscowość Muchówka (Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 389 poz.4152 z dnia 14 listopada 2003r.)
PLAN OBOWIĄDUJE CZĘŚCIOWO DLA ETAPU „B”
13. **Muchówka** - Uchwała Nr XXXIX/365/17 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 25 października 2017 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Nowy Wiśnicz obejmującej miejscowość **Muchówka – etap „A”**. (Dz. Urz. Woj. Małop. - poz. 7711 z 27 listopada 2017 r.)
14. Uchwała Nr III/16/10 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 30 grudnia 2010r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Nowy Wiśnicz obejmującej miejscowość **Muchówka – dla działek nr: 601/3, 601/4, 601/5** (Dz.Urz.Woj.Małopolskiego Nr 27 poz.236 z dnia 21 stycznia 2011r.)
PLAN OBOWIĄDUJE CZĘŚCIOWO DLA ETAPU „B”
15. Uchwała Nr XII/108/11 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 31 października 2011r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części Gminy Nowy Wiśnicz obejmującej miejscowość **Muchówka w zakresie tekstu planu** (Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 533 poz.5553 z dnia 18.11.2011r.)
PLAN OBOWIĄDUJE CZĘŚCIOWO DLA ETAPU „B”
16. **część miasta Nowy Wiśnicz** – Uchwała Nr XII/86/03 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 5 grudnia 2003r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Nowy Wiśnicz obejmującej część miasta Nowy Wiśnicz, tj. z wyłączeniem terenu objętego planem „Śródmieście” Nowego Wiśnicza (Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 29 poz.386 z dnia 12 lutego 2004r.)
17. **Teren „Śródmieścia” Nowego Wiśnicza** objęty jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego uchwalonym w dniu 31 sierpnia 2007r. – uchwała Nr IX/53/2007 (Dz.Urz.Woj.Małopolskiego.Nr 761 poz.5030 w dniu 31 sierpnia 2007r.) – dot. części miejscowości: Stary Wiśnicz, Leksandrowa, Nowy Wiśnicz oraz Uchwała Nr XIV/104/08 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 30 stycznia 2008r. **w sprawie zmiany uchwały** Rady Miejskiej Nr IX/53/07 z dnia 31 sierpnia 2007r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Śródmieście” Nowego Wiśnicza (Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 178 poz.1049 z 12.03.2008r.)
18. Uchwała Nr XIX/145/08 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 19 września 2008r w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części Gminy Nowy Wiśnicz obejmującej część Miasta Nowy Wiśnicz z wyłączeniem terenu objętego planem „Śródmieście” Nowego Wiśnicza w miejscowości **Nowy Wiśnicz w zakresie działki nr 883/8** (Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 633 poz.4321 z dnia 6 października 2008r.).

19. Uchwała Nr III/22/10 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 30 grudnia 2010r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części miasta **Nowy Wiśnicz**, tj. z wyłączeniem terenu objętego planem „Śródmieście” Nowego Wiśnicza **w zakresie działek nr: 4/2, 4/3, części działki nr 4/7, 4/25, 4/26, 951, 4/33, 4/34 i 4/47**(Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 28 poz.242 z dnia 24 stycznia 2011r.)
20. Uchwała Nr XII/113/11 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 31 października 2011r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części Gminy Nowy Wiśnicz obejmującej część miasta **Nowy Wiśnicz**, tj. z wyłączeniem terenu objętego planem „Śródmieście” Nowego Wiśnicza **w zakresie tekstu planu** (Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 533 poz.5558 z dnia 18.11.2011r.).
21. Uchwała Nr XXX/288/14 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 31.01.2014r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „**Śródmieście**” **Nowego Wiśnicza w zakresie rozwiązań komunikacyjnych układu dróg wewnętrznych przewidzianych do obsługi wyznaczonych terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej** (Dz. Urz. Woj. Małop. – poz.755 z dnia 6 lutego 2014r.).
22. **część miejscowości Stary Wiśnicz** – Uchwała Nr XII/82/03 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 5 grudnia 2003r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Nowy Wiśnicz obejmującej miejscowość Stary Wiśnicz z wyłączeniem części miejscowości objętej miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego „Śródmieście” Wiśnicza (Dz. Urz. Woj. Małop Nr 29 poz.382 z dnia 12 lutego 2004r).
23. **Połom Duży** – Uchwała Nr XII/85/03 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 5 grudnia 2003r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Nowy Wiśnicz obejmującej miejscowość Połom Duży (Dz. Urz. Woj. Małop Nr 29 poz.385 z dnia 12 lutego 2004r).
24. **Olchawa** - Uchwała NR XXVII/212/16 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 20 września 2016 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów wsi **Olchawa** w Gminie Nowy Wiśnicz (Dz. Urz. Woj. Małop. - poz. 5504 z 30 września 2016r.)
25. Uchwała Nr XVI/122/08 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 17 kwietnia 2008r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części Gminy Nowy Wiśnicz obejmującej miejscowość **Połom Duży w zakresie części działki nr 164** (Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 343 poz.2194 z dnia 27 maja 2008r.).
26. Uchwała Nr XII/110/11 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 31 października 2011r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części Gminy Nowy Wiśnicz obejmującej miejscowość **Połom Duży w zakresie tekstu planu** (Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 533 poz.5555 z dnia 18.11.2011r.).
27. Uchwała Nr XXX/289/14 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 31.01.2014r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania części gminy Nowy Wiśnicz obejmującej miejscowość **Połom Duży w zakresie działki nr 290/2** (Dz. Urz. Woj. Małop. – poz.756 z dnia 6 lutego 2014r.).
28. Uchwała Nr XXX/290/14 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 31.01.2014r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania części gminy Nowy Wiśnicz obejmującej miejscowość **Połom Duży w zakresie działki nr 211** (Dz. Urz. Woj. Małop.– poz.757 z dnia 6 lutego 2014r.).
29. Uchwała Nr III/15/10 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 30 grudnia 2010r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części Gminy Nowy Wiśnicz obejmującej miejscowość **Stary Wiśnicz** z wyłączeniem części miejscowości objętej miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego „Śródmieście” Wiśnicza, **w zakresie zmiany parametrów kształtowania zabudowy – bez zmiany przeznaczenia terenu w obrysie UC – usług komercyjnych i MU – mieszkaniowo-usługowych** (Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 27 poz.235 z dnia 21 stycznia 2011r.)
30. Uchwała Nr XII/114/11 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 31 października 2011r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części Gminy Nowy Wiśnicz obejmującej miejscowość **Stary Wiśnicz**, z wyłączeniem części miejscowości objętej miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego „Śródmieście” Wiśnicza **w zakresie tekstu planu** (Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 533 poz.5559 z dnia 18.11.2011r.).
31. Uchwała Nr VII/43/15 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 31 marca 2015r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Śródmieście” Nowego Wiśnicza **w zakresie działki nr 2216 położonej w Starym Wiśniczu**. (Dz. Urz. Woj. Małop.– poz.2306 z dnia 14 kwietnia 2015r.)
32. **Wiśnicz Mały** – Uchwała Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu Nr XI/87/11 z dnia 30 września 2011r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Nowy Wiśnicz obejmującej miejscowość Wiśnicz Mały (Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 505 poz.4948 z dnia 28 października 2011r.).

Poniższy wykaz przedstawia wielkości powierzchni terenów zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo usługowej oraz tereny zabudowy usługowej i produkcyjno-usługowej wyznaczonych w obowiązujących planach w rozbiciu na poszczególne miejscowości.

**TERENY WYZNACZONE DO ZABUDOWY W MIEJSCOWYCH PLANACH
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

lp.	Miejscowość	tereny zabudowy mieszkaniowej oraz mieszkaniowo usługowej (ha)	tereny zabudowy usługowej i produkcyjno-usługowej (ha)	razem
1	Nowy Wiśnicz	168,15	17,03	185,18
2	Chronów	141,63	8,43	150,06
3	Kobyle	124,8	2,53	127,33
4	Kopaliny	61,08	0,37	61,45
5	Królówka	367,37	14,33	381,7
6	Leksandrowa	137,29	7,84	145,13
7	Łomna	140,37	0,61	140,98
8	Muchówka	128,25	16,03	144,28
9	Olchawa	105,25	1,96	107,21
10	Połom Duży	115,58	1,09	116,67
11	Stary Wiśnicz	267,47	38,45	305,92
12	Wiśnicz Mały	75,71	3,9	79,61
	Razem (ha)	1 832,95	112,57	1 945,52

Najwięcej terenów budowlanych zostało wyznaczonych w miejscowości Królówka, dwukrotnie więcej niż w mieście Nowy Wiśnicz, najmniejszy teren jest w Kopalinach.

Należy podkreślić, że wyznaczonych terenów zabudowy usługowej i produkcyjno-usługowej w planach jest znikoma ilość.

**POWIERZCHNIA TERENÓW ZAINWESTOWANYCH W OBSZARZE
GMINY NOWY WIŚNICZ PORÓWNUJĄCA STAN ISTNIEJĄCY I STAN PLANISTYCZNY**

lp.	Miejscowość	tereny zabudowy mieszkaniowej oraz mieszkaniowo-usługowej [ha]			tereny produkcyjne, składy i magazyny* [ha]			razem rezerwy [ha]
		stan ist.	plany	rezerwy	stan ist.	plany	rezerwy	
1	Nowy Wiśnicz	97,13	168,15	71,02	0	17,03	17,03	88,05
2	Chronów	38,61	141,63	103,02	0	8,43	8,43	111,45
3	Kobyle	53,93	124,8	70,87	0,85	2,53	1,68	72,55
4	Kopaliny	38,31	61,08	22,77	0	0,37	0,37	23,14
5	Królówka	91,6	367,37	275,77	0	14,33	14,33	290,1
6	Leksandrowa	44,32	137,29	92,97	0	7,84	7,84	100,81
7	Łomna	33,14	140,37	107,23	0	0,61	0,61	107,84
8	Muchówka	44,61	128,25	83,64	2,87	16,03	13,16	96,8
9	Olchawa	38,37	105,25	66,88	0	1,96	1,96	68,84
10	Połom Duży	33,78	115,58	81,8	0	1,09	1,09	82,89
11	Stary Wiśnicz	129,08	267,47	138,39	8,51	38,45	29,94	168,33
12	Wiśnicz Mały	32,72	75,71	42,99	0	3,9	3,9	46,89
	Razem [ha]	675,6	1 832,95	1157,35	12,23	112,57	100,34	1257,69

W powyższym wykazie zestawiono, w rozbiciu na poszczególne miejscowości, powierzchnie terenów zabudowanych w stanie istniejącym oraz wielkości terenów wyznaczonych w miejscowych planach do zabudowy. Porównanie ich wykazuje jak duże rezerwy terenowe do zabudowy są w tych miejscowościach.

Przedstawiony faktyczny sposób zagospodarowania w gminie oraz rozpoznane warunki dla możliwości zagospodarowania terenów na podstawie obowiązujących planów pozwoliły na sformułowanie następujących wniosków:

- 1) Na terenie gminy dominuje mieszkaniowy charakter zabudowy. Zabudowa w większości jest rozproszona lub częściowo skoncentrowana w obszarze miasta. Należy dążyć do zachowania proporcji wielkości planowanych nowych terenów do zabudowy.
- 2) Należy wykorzystać potencjał gminy, która posiada niezwykle zróżnicowane i bogate walory krajobrazowe, zarówno pod względem przyrodniczym jak i kulturowym. Stan ich zachowania jest wysoki, niemniej są widoczne tendencje do niezbyt korzystnych przekształceń.
- 3) Ewentualne poszerzenia terenów pod zabudowę poza zasięgi wyznaczone w dotychczasowym studium i planach miejscowych muszą uwzględniać wyniki analiz ekonomicznych, środowiskowych i społecznych, o których mowa w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
- 4) Ukształtowanie warunków dla nowej zabudowy należy prowadzić z zachowaniem tożsamości miejsca, ochrony wysokich walorów przyrodniczych i krajobrazowych gminy, jak również rozwiązania konfliktów społeczno-przestrzennych w zakresie obszarów objętych np. wydobywaniem lub trasowaniem nowych dróg.
- 5) Należy uwzględnić możliwość rozwoju miejsc publicznych z rekreacją, wypoczynkiem i usługami kultury.
- 6) Należy zapewnić dogodny, czytelny układ sieci drogowej do obsługi nowych terenów mieszkaniowych i terenów usługowych.
- 7) Należy podnosić rangę miasta jako centrum usługowo-administracyjnego.
- 8) Należy zachować tradycyjny charakter zabudowy, w tym tradycyjne formy architektoniczne oraz utrzymywać i poszerzać typowe funkcje usługowe w centrach sołectw i w mieście.
- 9) Należy umacniać pozycję ośrodków wiejskich jako lokalnych centrów usług.
- 10) Należy zapewnić możliwość rozwoju funkcji rekreacyjno-turystycznej poprzez wykorzystanie potencjału przyrodniczego i kulturowego.

3. ANALIZA WNIOSKÓW ZŁOŻONYCH DO STUDIUM

Po podjęciu w dniu 21 grudnia 2016r. przez Radę Miejską w Nowym Wiśniczu uchwały Nr XXX/256/16 w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowy Wiśnicz, ogłoszono komunikat, który zawiadamiał wszystkich zainteresowanych o możliwości składania wniosków do zmiany studium. W obligatoryjnie określonym terminie do Urzędu Miejskiego wpłynęło 516 wniosków dotyczących ustaleń studium oraz 59 wniosków dotyczących prognozy oddziaływania na środowisko do projektu studium.

Do dnia ogłoszenia o przystąpieniu do sporządzania projektu zmiany studium w Urzędzie zarejestrowano 4 wnioski; a po ustalonym terminie składania wniosków do Urzędu wpłynęło jeszcze 85 dodatkowych wniosków roku 2017 i cztery wnioski w 2018r.

W sumie złożono 612 wniosków dotyczących zmiany ustaleń obowiązującego dokumentu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowy Wiśnicz oraz 59 wniosków dotyczących prognozy oddziaływania na środowisko

Złożone wnioski są świadectwem potrzeb i zainteresowań właścicieli gruntów w zakresie przekwalifikowania terenów będących w ich posiadaniu. Zgodnie z obowiązującą procedurą złożone wnioski zarejestrowano i spisano w wykazach stanowiących integralną część materiałów wyjściowych opracowania nowej edycji studium. Zebrane wnioski poddano analizie, której celem jest dokonanie oceny treści, ilości i położenia wniosków zgłoszonych przez właścicieli działek.

Ponieważ, w wielu wnioskach złożonych o przekwalifikowanie gruntów występowało o zmianę przeznaczenia nie jednej, ale kilku działek, jak wykazano w poniższym zestawieniu, w sumie w obszarze gminy wystąpiono o przekwalifikowanie 860 działek lub ich części.

**ZBIORCZE ZESTAWIENIE WNIOSKÓW ZŁOŻONYCH DO ZMIANY STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY NOWY WIŚNICZ**

lp.	Miejscowości	Ilość wniosków złożonych przez osoby prywatne do zmiany ustaleń studium				ilość działek
		przed terminem	w terminie	po terminie	razem	
1	NOWY WIŚNICZ	0	101	10	111	128/12
2	CHRONÓW	0	67	20	87	104/25
3	KOBYLE	0	30	0	30	52/0
4	KOPALINY	0	2	0	2	2/0
5	KRÓLÓWKA	1	28	9	38	48/12
6	LEKSANDROWA	1	39	7	47	44/8
7	ŁOMNA	0	19	7	26	27/7
8	MUCHÓWKA	2	7	3	12	11/3
9	OLCHAWA	0	28	7	35	38/8
10	POŁOM DUŻY	0	38	7	45	53/9
11	STARY WIŚNICZ	0	142	17	159	199/39
12	WIŚNICZ MAŁY	0	18	2	20	27/4
	razem	4	519	89	612	733/127

Powyższe zestawienie wykazuje, iż najwięcej wniosków złożono o zmianę przeznaczenia działek w miejscowości Stary Wiśnicz – 159, oraz Nowym Wiśniczu - 111; najmniej we wsi Kopaliny zaledwie 2 i w Muchówce - 12.

W związku z faktem, iż większość wniosków zawiera zapis „o przekwalifikowanie działki na teren budowlany” zespół autorski uznał, iż takie wystąpienie jest równoznaczne oczekiwaniem na przekwalifikowanie gruntu na tereny zabudowy mieszkaniowej’.

Niewielka ilość wniosków dotyczyła przekwalifikowania terenu na cele usługowe.

Kilka wniosków dotyczyło zmiany ustaleń obowiązujących miejscowych planów, w tym na przykład wykreślenia rezerwowanych w planach dróg.

Znaczna grupa wniosków (56) dotyczyła przebiegu projektowanej linii energetycznej 110kV, część wnioskodawców wyrażała kategorię sprzeciw dla jej naziemnego przebiegu, część zaznajomionych z prowadzonymi rozmowami z Tauronem akceptowała projektowane rozwiązania linii kablowej ziemnej.

Kilka wniosków (9) dotyczyło możliwości zabudowy działki obiektami rekreacyjnymi - letniskowymi lub gospodarczymi.

17 wniosków dotyczyło możliwości zalesienia lub zaniechania zalesienia ustalonego w obowiązującym planie.

Poniżej przedstawiono zestawienie obrazujące jakiego rodzaju przeznaczenie jest oczekiwane w podziale na poszczególne miejscowości.

ZBIORCZE ZESTAWIENIE WNIOSKÓW OBRAZUJĄCE OCZEKIWANY SPOSÓB PRZEZNACZENIA TERENU DZIAŁKI

lp.	Miejscowości	oczekiwane przeznaczenie zawarte w wniosku złożonym przed/w terminie/ po terminie									
		MN	MR	ML	MU	U	ZL	DR	E	inne	razem
1	CHRONÓW	0/55/17	0/3/0	0/2/1	0/3/1	0	0/2/1	0/1/0	0	0	86
2	KOBYLE	0/20/0	0	0	0	0/1/0	0/9/0	0	0	0	30
3	KOPALINY	0/2/0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
4	KRÓLÓWKA	0/25/0	0	0	0/4/1	1/2/1	0/4/0	0	0	0	38
5	LEKSANDROWA	1/26/7	0	0/1/0	0/4/1	0	0	0	0/7/0	0	47
6	ŁOMNA	0/1/7	0	0	0	0	0	0/1/0	0/1/0	0	26
7	MUCHÓWKA	0/7/0	0	0	0/0/2	0	0	0	2/0/1	0	12
8	NOWY WIŚNICZ	0/76/8	0/0/1	0/4/0	0/6/1	0/2/1	0	0/4/0	0/1/0	0/7/0	111
9	OLCHAWA	0/27/5	0	0	0/1/1	0/0/1	0	0	0	0	35
10	POŁOM DUŻY	0/23/6	0	0	0/2/1	0	0	0	0/16/0	0	45
11	STARY WIŚNICZ	0/104/11	0	0/0/1	0/3/2	0/1/2	0/2/0		0/29/0	0/4/0	159
12	WIŚNICZ MAŁY	0/16/2	0	0	0	0/1/0	0/0/1	0	0	0	20
	razem	1/397/60	0/3/1	0/7/2	0/23/10	1/7/5	0/15/2	0/6/0	2/53/1	0/11/0	612

Odrębną grupę wniosków zebranych po ogłoszeniu o przystąpieniu do sporządzania zmiany studium stanowią wnioski złożone w ramach procedury opracowywania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wykonywanej do projektu zmiany studium tj do sporządzanej prognozy oddziaływania na środowisko.

Do Urzędu złożono 59 wniosków do prognozy oddziaływania na środowisko, z czego aż 53 dotyczy przebiegu linii 110kV.

Rozmieszczenie złożonych wniosków obrazuje rysunek pn Uwarunkowania rozwoju, stanowiący integralną projektu zmiany studium, opracowany na mapie topograficznej w skali 1:10'000.

Zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz.U. z 2017r. poz. 1405 z późniejszymi zmianami), wystąpiono o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko sporządzanej do projektu studium.

W odpowiedzi na wystąpienie od:

- Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bochni pismem Urzędu z dnia 08.03.2017r. znak RR-ZGP.6720.7.2017 uzyskano pismem znak: NNZ-4-7/18/17 z dnia 31.03.2017r; uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko sporządzanej do projektu studium;
- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska Wydziału Spraw Terenowych w Tarnowie pismem Urzędu z dnia 08.03.2017r. znak RR-ZGP.6720.6.2017 uzyskano pismem znak:ST-I.411.2.2.2017.DK z dnia 12.04.2017r. uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko sporządzanej do projektu studium.

Zgodnie z procedurą określoną w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym po podjęciu przez Radę Miejską w Nowym Wiśniczu uchwały Nr XXX/256/16 w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowy Wiśnicz, burmistrz zawiadomił o jej podjęciu instytucje i organy właściwe do uzgadniania i opiniowania projektu zmienianego studium. W odpowiedzi na

zawiadomienia do Urzędu Miejskiego wpłynęło 12 pism, które zestawiono w zamieszczonym poniżej wykazie.

Wykaz pism uzyskanych w odpowiedzi na zawiadomienie o przystąpieniu do sporządzania nowej edycji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowy Wiśnicz

- o Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w Krakowie - pismem znak KRK.5110.19.217.MD L.dz. 9386/03/2017 z dnia 22.03.2017 roku. zobowiązuje przedsiębiorcę – Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa S.A. w Warszawie, oddział w Sanoku do złożenia uwag i wniosków do sporządzonego projektu, z wyszczególnieniem zagadnień, które zawiera w niniejszym piśmie.
- o Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. w Warszawie, Oddział w Sanoku pismem znak: OGiE/GE/DEM/Sanok/115/2017 z dnia 28.03.2017 roku; informuje że na części Gminy Nowy Wiśnicz funkcjonuje obszar i teren górniczy „Łąka” utworzony decyzją MOŚZNIL Nr Gk wk/2927/97 z dnia 26.08.1997r. Na terenie znajdują się odwierty eksploatacyjne, zlikwidowane odwierty, gazociągi kopalniane oraz teren zabudowy technologicznej kopalni. Wnioskuje, aby w tekście studium umieścić zapisy:
  - o konieczności zachowania stref wolnych od zabudowy od odwiertów – czynnych 50m, a od odwiertów zlikwidowanych 5m,
  - o konieczności zachowania odległości podstawowych obrysów obiektów terenowych od gazociągów,
  - o konieczności zachowania odległości podstawowych obrysów obiektów terenowych od urządzeń technologicznych znajdujących się na terenie zabudowy technologicznej kopalni,
  - o możliwości budowy nowych urządzeń, przebudowę, rozbudowę, remont i rozbiórkę istniejących urządzeń i obiektów budowlanych związanych z eksploatacją gazu ziemnego w ramach zasięgu stref odwiertów, odległości podstawowych od gazociągów oraz na terenie zabudowy technologicznej kopalni,
  - o możliwości prowadzenia na terenie Gminy Nowy Wiśnicz prac poszukiwawczych, tj. badań geofizycznych, wierceń za gazem ziemnym i ropą naftową oraz budowy infrastruktury technicznej związanej z poszukiwaniem i eksploatacją złóż ropy naftowej i gazu ziemnego.

Na rysunku studium wskazać: granice obszaru i terenu górniczego, granicę złoża gazu ziemnego, lokalizację odwiertów oraz gazociągów, położenie ośrodka zbioru gazu.

- o Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bochni - pismem znak NNZ-420-4-6/2017 z dnia 31.03.2017 roku.; wnosi następujące uwagi:
  1. należy ograniczyć planowanie i realizację inwestycji na terenach zagrożonych ruchami ziemnymi, podtopieniami oraz w obszarach zalewowych;
  2. uzbrojenie w infrastrukturę techniczną należy zapewnić wyprzedzająco w stosunku do zabudowy kubaturowej;
  3. do działek budowlanych zapewnić dojazd za pośrednictwem dróg wewnętrznych lub bezpośrednio z drogi publicznej, odpowiednio do przeznaczenia i sposobu użytkowania działek i zgodnie z przepisami szczególnymi, w tym w zakresie ochrony przeciwpożarowej (zapewniając ilość miejsc parkingowych zgodną z przepisami odrębnymi);
  4. na terenie zabudowy mieszkaniowej (lub w pobliżu) nie należy lokalizować obiektów, w których prowadzona będzie uciążliwa działalność usługowa, mogąca znacząco oddziaływać na środowisko – tj przedsięwzięć wymienionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko – wywołujących hałas, wibracje, zanieczyszczenia powietrza, odory itp. – przekraczających dopuszczalne poziomy oddziaływań (standardy jakości środowiska). Lokalizacja takich obiektów powinna być poprzedzona oceną oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zgodnie z ustaw;
  5. ewentualne niekorzystne oddziaływanie związane z prowadzoną działalnością winno zawierać się w granicach działek lub w terenach inwestycji, do których użytkownik posiada tytuł prawny. Uciążliwość nie może powodować przekroczenia dopuszczalnych norm, dla terenów mieszkaniowych i terenów prawnie chronionych;
  6. na terenach rekreacyjno-sportowych, zabudowy usługowej należy zapewnić odpowiednią ilość pomieszczeń i urządzeń higieniczno-sanitarnych stosownie do przeznaczenia obiektów;
  7. do obiektów należy zapewnić dostęp dla osób niepełnosprawnych (w tym dla obiektów komunikacyjnych, usługowych, ochrony zdrowia, zamieszkania zbiorowego).

- Zarząd Województwa Małopolskiego - pismem znak PR-III.7634.1.10.2017 MD z dnia 30.03.2017 roku.; wnosi o uwzględnienie zaleceń dotyczących:
  1. Kształtowania rozwoju osadnictwa;
  2. Wyrównywania szans życiowych osób niepełnosprawnych;
  3. Ochrony i właściwego gospodarowania zasobami środowiska naturalnego;
  4. Zalesiania nieużytków i słabych użytków rolnych;
  5. Podnoszenia retencyjności dorzeczy i zwiększenia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego;
  6. Ochrony dziedzictwa kulturowego;
  7. Rozwoju zagospodarowania turystycznego w harmonii z ochroną przyrody;
  8. Rozwoju powiązań komunikacyjnych;
  9. Infrastruktury technicznej.
- Małopolski zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Krakowie Inspektorat Rejonowy w Tarnowie – Rejon Nadzoru Urządzeń w Bochni - pismem znak: DIT-RNUBO – 47 - 6/17 z dnia 17.03.2017 roku.; informuje iż na terenie gminy posiada następujące urządzenia melioracji: potok Wichracz, potok Kopaliny, potok Kobyłecki, potok Borowianka, potok Leksandrówka, potok Polanka oraz cieki tzw. pozostałe - potok Olchawianka oraz potok k/Bieniasa. W związku z powyższym wnosi o:
  - Dokonanie zapisu dotyczącego uwzględnienia terenów zalewowych o zasięgu wody Q1% pochodzących od poszczególnych potoków bez możliwości wznoszenia na nich nowych obiektów budowlanych. Obszary budowlane ustanowić poza obszarami zalewowymi, obszary o szczególnym znaczeniu społecznym, gospodarczym lub kulturowym należy chronić przed zalaniem wodami o prawdopodobieństwie ich wystąpienia co najmniej raz na 200 lat tj. wodami Q0,5%. Ponadto uwzględnić zapis zabraniający grodzenia nieruchomości przyległych do wód publicznych w odległości mniejszej niż 1,5m od linii brzegu a także zakazu lub uniemożliwienia przechodzenia przez ten obszar.
  - Wnosi o wprowadzenia zapisu dotyczącego odbudowy i remontu urządzeń melioracji wodnych, które będą realizowane w przyszłości w zakresie i rozmiarze wynikającym z bieżących potrzeb zabezpieczenia przeciwpowodziowego gminy, jak również umożliwienia prowadzenia robót związanych z bieżącym utrzymaniem wód i ochroną przeciwpowodziową.
- Wojewódzki Sztab Wojskowy w Krakowie – pismem z dnia 28.03.2017 roku znak: 1119/17 informuje, że po konsultacji z organami wojskowymi biorącymi udział w kształtowaniu zagospodarowania przestrzennego nie zgłasza uwag do sporządzanego projektu studium.
- Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Krakowie – Delegatura w Tarnowie pismem z dnia 14.03.2017 roku znak:OZT.5150.15.2017 JW. 1 informuje, iż ustalenia zawarte w studium powinny być zgodne z przepisami ustawy o *ochronie zabytków i opiece na zabytkami*, a szczególnie z ustaleniami art. 4, 5, 6 i 7. Ponadto zwrócono uwagę na konieczność zaznaczenia w studium granic zabytków chronionych obszarowo (zamek, klasztor, układ urbanistyczny).
- Małopolski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska pismem z dnia 28.03.2017r. znak: TI.7040.4.12.2017.GZ; informuje iż: na obszarze Gminy Nowy Wiśnicz brak jest obiektów zaliczanych do zakładów o dużym i zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii przemysłowej oraz obiektów zaliczonych do kategorii "potencjalni sprawcy poważnych awarii"; oraz zacytował przepisy jakie należy stosować w sytuacji ewentualnej lokalizacji zakładów stwarzających zagrożenia wystąpienia poważnych awarii przemysłowych.
- GDDKiA pismem z dnia 22.03.2017r. znak: O.KR.Z – 3.3.2017kt.1 informuje, iż nie zgłasza wniosków gdyż na terenie gminy nie posiada dróg będących w jej zarządzie.
- Orange Polska - Dział Ewidencji i Zarządzania Danymi o infrastrukturze – Kraków; pismem z 18.04.2017r. znak: TTIDKKU-17834/17/TK wnioskuje o:
  1. *umieszczenie w projekcie informacji o infrastrukturze telekomunikacyjnej;*
  2. *umieszczenie w ustaleniach szczegółowych informacji o możliwości budowy infrastruktury telekomunikacyjnej oraz przebudowy istniejącej sieci teletechnicznej w przypadku kolizji z projektowanymi obiektami;*
  3. *umieszczenie w projekcie rewitalizacji – rozdział telekomunikacja – informacji o telekomunikacji zagwarantują planowanym inwestycjom budowlanym dostęp do usług telekomunikacyjnych oraz bezpieczeństwo istniejącej infrastrukturze teletechnicznej. (literalna treść pisma)*
- Gaz System -Tarnów pismem z dnia 17.03.2017r. znak: OT – DL.402.68.2017.2 informuje, iż na terenie gminy posiada infrastrukturę gazową wysokiego ciśnienia:
  - gazociąg DN500, PN63 Łukanowice – Skawina – Zelczyna;

- gazociąg DN300, PN63 dolot do SP Nowy Wiśnicz;
  - gazociąg DN50, PN63 dolot do SPR Nowy Wiśnicz;
  - stację redukcyjno-pomiarową Nowy Wiśnicz o przepustowości Q - 3000 nm³/h modernizowaną w 2007 i 2013r.;
  - stację pomiarową Nowy Wiśnicz o przepustowości Q - 6000 nm³/h budowa w 2011r.
- Dla wymienionych gazociągów obowiązują strefy kontrolowane i postępowanie zgodne z przepisami odrębnymi.
- o Tauron Dystrybucja S.A. – Oddział Tamów pismem z dnia 15.03.2017r. znak: TD/OTR/OMR/2017 – 03 - 15/000002 informuje, że:
    1. Przesyła w załączeniu mapę z informacją o przebiegu elektroenergetycznej linii wysokiego oraz średniego napięcia wraz z informacją o lokalizacji stacji transformatorowych SN/nN.
    2. należy podać bilans energetyczny obszaru;
    3. przy planowaniu stacji należy zabezpieczyć tereny 5x5m przy stacjach jednotrasformatorowych oraz teren 5x10 przy stacjach dwutrasformatorowych;
    4. budowa nowych urządzeń SN i nN wynika z potrzeb i musi być zgodna z przepisami odrębnymi,
    5. zapisy Studium powinny umożliwiać budowę nowych urządzeń i sieci elektroenergetycznych oraz rozbudowę i modernizację istniejącej infrastruktury elektroenergetycznej;
    6. lokalizacja nowych obiektów budowlanych względem infrastruktury elektroenergetycznej musi być zgodna z przepisami odrębnymi,
    7. Prosi o wprowadzenie korekty w przebiegu planowanej linii 110kV relacji GPZ Wygoda – GPZ Muchówka (planowany) – GPZ Łososina zgodnie z trasą przedstawioną na załączniku graficznym nr 1.
    8. Pomiędzy punktami A i B wskazanymi na załączniku graficznym nr 1 prosimy dopuścić możliwość budowy linii 110kV wykonanej w technologii kablowej podziemnej;
    9. Prosimy aby wzdłuż przebiegu istniejących sieci i planowanych linii elektroenergetycznych będących częścią sieci dystrybucyjnej uwzględnić pasy technologiczne zgodnie przepisami odrębnymi;
    10. przez teren Gminy przebiega trasa najwyższych napięć 400kV, która nie jest własnością TAURONU;
    11. Usunięcie kolizji wynikających z istniejących i projektowanych sieci i urządzeń należy rozwiązywać zgodnie z przepisami odrębnymi.
    12. W pasie napowietrznych linii elektroenergetycznych tereny zielone powinny być zagospodarowywane tylko zielenią niską.
    13. Dostarczenie energii będzie możliwe po wybudowaniu odpowiednich urządzeń . o szczegółowe warunki należy wystąpić do TAURON Dystrybucja S.A.

Wszystkie informacje, wnioski i wytyczne zawarte w pismach otrzymanych od organów i instytucji, zostały szczegółowo przeanalizowane i stanowią podstawowy materiał do projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

4. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KRAJOBRAZU ORAZ WYMÓG JEGO OCHRONY

4.1 . RZEŻBA TERENU

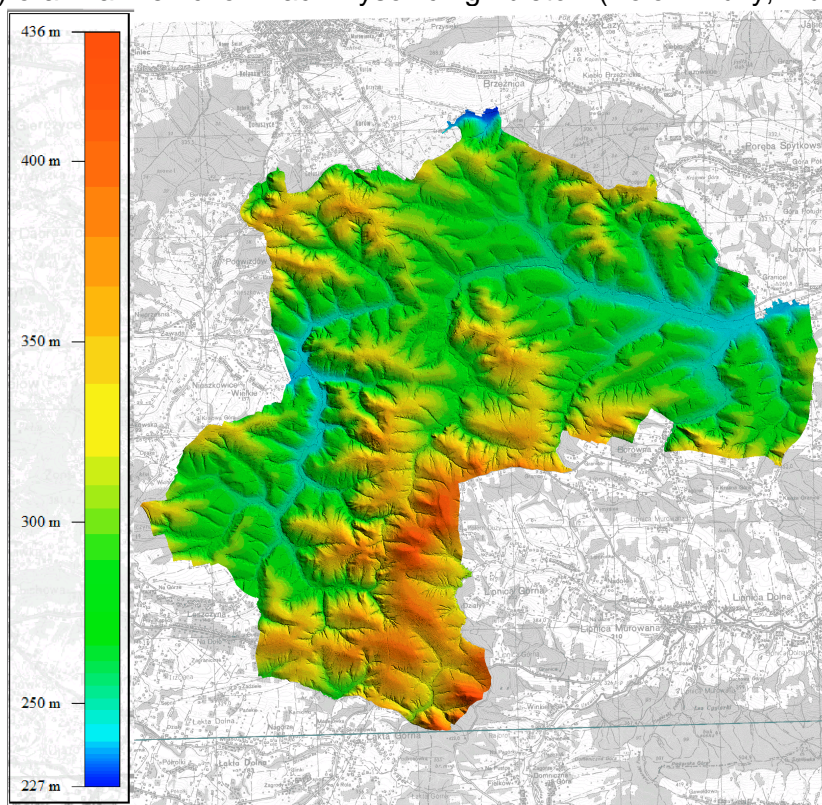
Obszar opracowania położony jest na Pogórzu Wiśnickim w mezoregionie fizycznogeograficznym, stanowiącym wschodnią część Pogórza Zachodniobeskidzkiego, położonego między dolinami Raby i Dunajca. Dominuje w nim typ rzeźby pogórskiej o wyrównanych wierzchołkach, wypukło-wklęsłych stokach i płaskodennych dolinach.

Rzeźba terenu gminy pozostaje w ścisłym związku z budową geologiczną. Pasma wzgórz występują głównie tam, gdzie w podłożu znajdują się piaskowce, skały twarde i w dużym stopniu odporne na proces wietrzenia. Większość wzniesień ma charakter połogi, jedynie na południu rzeźba bardziej przypomina teren górski. Większość terenów gminy leży na wysokościach od 256

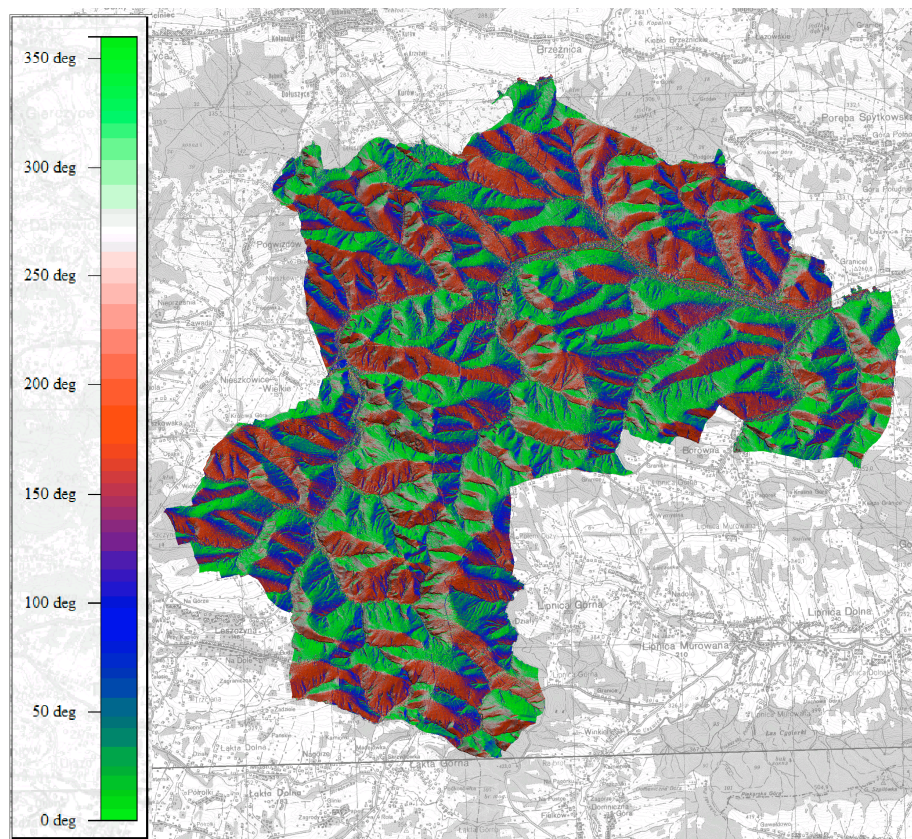
do 316 m n.p.m. Średnie nachylenie stoków w obrębie gminy wynosi ok. 10°. Większe spadki dominują w części południowo-wschodniej. Część północna gminy charakteryzuje się łagodnymi spadkami terenu. Niewielka ilość stoków, głównie w obszarach źródliskowych i dolinek wciosowych, charakteryzuje się nachyleniami wynoszącymi ponad 30°. Doliny są przeważnie szerokie, z płaskim dnem i mało stromymi stokami. Układ dolin jest bardzo różnorodny i zmienny, na południu bardziej o charakterze południkowym, na północy – równoleżnikowym. Przebieg procesów erozyjnych jest zróżnicowany. Na większości obszaru przebiegają one powoli i z małym natężeniem. Nasilone są tylko w obszarach źródliskowych oraz w czasie większych opadów i zwiększonego przepływu w rzekach i potokach. Doliny rzeczne są silnie rozgałęzione; boczne dolinki mają formę nieckowatą, czasem tworzą wąwozy i parowy. Częstym zjawiskiem są ruchy masowe. Charakterystyczną cechą geomorfologiczną rejonu gminy jest występowanie form skałkowych. Związane są one z pasem twardych i odpornych na erozję skał o charakterze twardestwocowym, występującym na południe od Lipnicy Murowanej i Muchówki.

Wsie na terenie gminy są położone zarówno w dnach dolin (Królówka, Kobyle), jak i na stromych zboczach (Wiśnicz Mały, Leksandrowa, Łomna), lokalnych spłaszczeniach poziomu przydolinowego (Chronów) oraz na wierzchołkach wysokich grzbietów (Połom Duży, Muchówka).

Rzeźba terenu gminy
 źródło: opracowanie własne

Ekspozycja stoków źródło: opracowanie własne

kolor czerwony – stoki nachylone w kierunkach południowych

kolor niebieski – stoki nachylone w kierunkach wschodnich

kolor zielony – stoki nachylone w kierunkach północnych

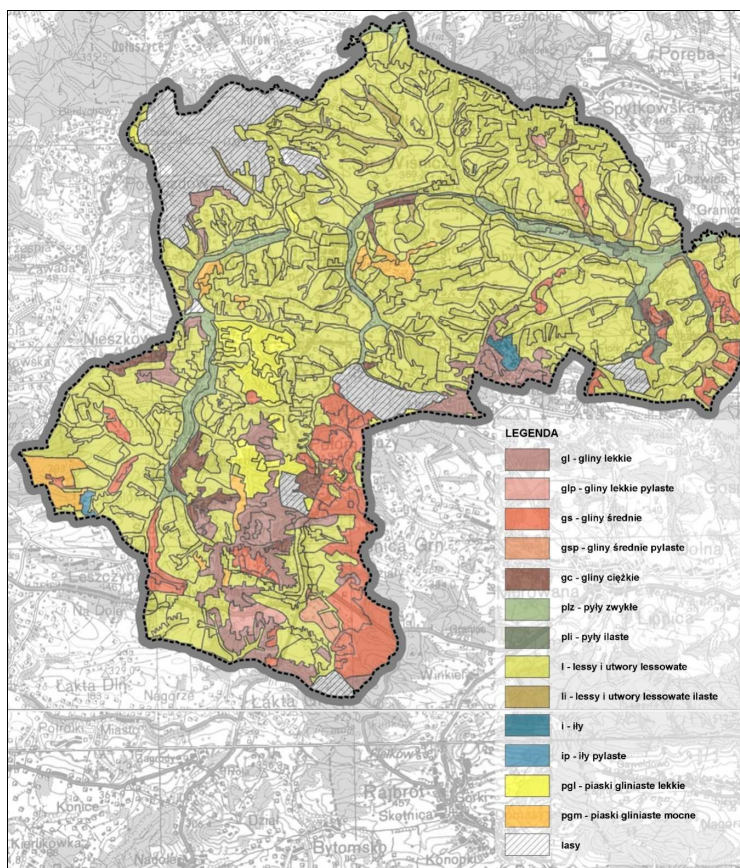
4.2. BUDOWA GEOLOGICZNA

Pod względem geologicznym, gmina Nowy Wiśnicz znajduje się w obrębie Zewnętrznych Karpat fliszowych. Cały teren gminy obejmuje płaszczowina śląska, składająca się w tym rejonie z wielu mniejszych łusek, ponasuwanych na siebie. Gmina leży w obrębie jednej łuski płaszczowiny śląskiej o budowie fałdowej. W jej budowie wyróżnić można rozległe antykliny (fałdy wypukłe), wypełnione osadami starszymi oraz synkliny (fałdy wklęsłe) z utworami najmłodszymi.

W litologii płaszczowiny śląskiej można stwierdzić typowe wydzielenia dla tej jednostki geologicznej, czyli przede wszystkim warstwy godulskie i istebniańskie. Najstarszymi utworami tej płaszczowiny są warstwy lgockie reprezentowane przez piaskowce i łupki, a także pstre łupki. Kolejne wydzielenie to warstwy istebniańskie, reprezentowane przez piaskowce, zlepieńce i łupki. Zajmują one największą część obszaru opracowania.

Z utworów tych zbudowana jest większość form skałkowych na terenie gminy (np. Kamienie Brodzińskiego, Skałki nad Łątką Górną, Skałki Chronowskie). Niewielkie przewarstwienia ponad nimi tworzą piaskowce ciężkowickie oraz łupki pstre, występujące w okolicach miejscowości Królówka oraz na północny-zachód od Lipnicy Murowanej, a także warstwy menilitowe z rogowcami. Najmłodsze wydzielenie płaszczowiny śląskiej to warstwy krośnieńskie, reprezentowane przez piaskowce i łupki. Występują między innymi w rejonie Królówki oraz Kobyla i Chronowa.

Na terenie gminy występuje zagrożenie ruchami masowymi. Osuwiska skoncentrowane są w szczególności w rejonie Królówki, Starego Wiśnicza, Wiśnicza Małego, Nowego Wiśnicza i Kopalni. Dominują tu paleoceńskie utwory łupkowe warstw istebniańskich dolnych, górnych i nierozdzielonych oraz oligoceńsko-miocenickie łupki warstw krośnieńskich. W utworach tych zarejestrowano największą ilość osuwisk o powierzchni od kilkunastu arów do kilkunastu hektarów. W południowej części gminy (Muchówka), gdzie przeważają warstwy istebniańskie dolne zbudowane głównie z piaskowców, zarejestrowano niewielką ilość osuwisk.

Powierzchniowa budowa geologiczna w gminie Nowy Wiśnicz

źródło: opracowanie własne

4.3. ZASOBY WODNE

4.3.1. WODY POWIERZCHNIOWE

Obszar opracowania w całości znajduje się w obrębie prawobrzeżnego dorzecza Wisły. Zachodnia część leży w zlewni Raby a część wschodnia w zlewni Uszwicy.

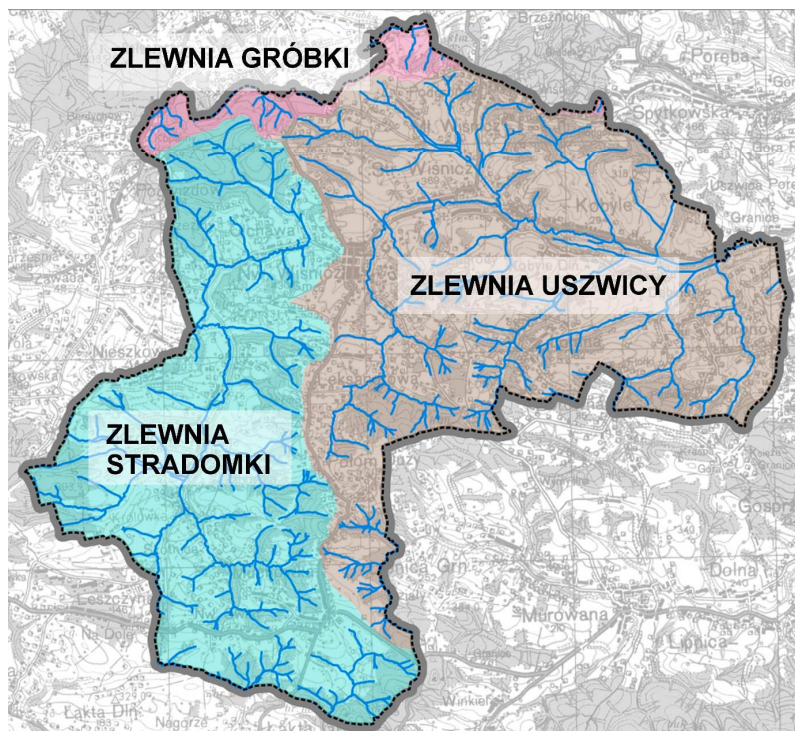
Dwa największe ciekі powierzchniowe, potok Polanka i potok Leksandrówka odwadniają większość terenu gminy. Potok Leksandrówka jest ciekіem III rzędu o długości około 16,2 km oraz jednym z głównych dopływów Uszwicy, do której wpada poza terenem gminy. Potok Polanka z kolei jest ciekіem IV rzędu o długości 17,5 km i stanowi prawobrzeżny dopływ Stradomki. Potok Leksandrówka oraz mniejsze ciekі Potok Kobylecki, Borowianka, Kopaliny, Dopływ spod Chronowa, odwadniają wschodnią część gminy i należą do zlewni Uszwicy. Natomiast Potoki Polanka, Olchawa wraz z mniejszymi ciekami odwadniają zachodnią i południową część gminy. Ciekі zachodniej części gminy należą do zlewni rzeki Raby. Granica zlewni Uszwicy i Raby przebiega z południa na północ przez Muchówkę, Połom Duży, Leksandrową, Nowy Wiśnicz, Kopaliny wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 965.

Ciekі Pogórza Wiśnickiego mają reżim gruntowo-deszczowo-śnieżny. W przebiegu rocznym przepływy i odpływy wód powierzchniowych ulegają znacznym wahaniom. Minimum wczesnojesienne wywołuje przeważnie niedobór opadów atmosferycznych, przy równoczesnym wyczerpywaniu się zasobów wód podziemnych, natomiast niżówki późnojesienne i zimowe kształtują się głównie pod wpływem niskich temperatur, od których uzależniony jest charakter opadów i zjawiska lodowe. W przebiegu wysokich stanów wód zaznaczają się dwa maksima, mniejsze na wiosnę, bardziej rozciągnięte w czasie wezbrania z roztopów. Krótsze w czasie, ale gwałtowniejsze są wezbrania po nawałnych opadach letnich występujących od czerwca do sierpnia.

Obszar opracowania leży w obrębie czterech zlewni Jednolitych Części Wód Powierzchniowych: PLRW20001221388899 „Polanka”, PLRW2000122139669 „Uszwica do

Niedźwiedzia”, PLRW200016213944 „Gróbka do Potoku Okulickiego”, PLRW2000122138869 „Potok Trzciański”.

Położenie terenu opracowania względem wód powierzchniowych

źródło: opracowanie własne

Zbiorniki wodne

W granicach obszaru opracowania występuje szereg niewielkich zbiorników wodnych, ale jedynie zbiornik wodny w Olchawie odgrywa większą rolę, jako siedlisko życia organizmów wodnych oraz ze względu na występujące tam zbiorowiska roślinne.

4.3.2. WODY PODZIEMNE

Gmina Nowy Wiśnicz leży w subregionie Karpat Zewnętrznych. Utworami wodonośnymi w obrębie Karpat zewnętrznych są zarówno utwory piaszczysto-żwirowe i gliniasto-rumoszowe pokrywy czwartorzędowe, jak i utwory szczelinowe fliszu, a także aluwialne utwory dolin rzecznych (czwartorzędowe piętro wód podziemnych).

We fliszowym poziomie wodonośnym strefa aktywnej wymiany wód sięga do głębokości 80 m. Głębokość występowania wody jest zróżnicowana od 2 do 75 m. Zwierciadło nawiercone na głębokości 2-20 m, jest swobodne lub słabo napięte. Amplitudy wahań zwierciadła wody są duże i wynoszą w skali roku od 149 cm na łagodnie nachylonych zboczach, do 836 cm w strefie wododziałowej. Większą wodonośność wykazują warstwy istebniańskie, piaskowce ciężkowickie i godulskie, mniejszą warstwy krośnieńskie.

Obszar opracowania leży w obrębie dwóch Jednolitych części wód podziemnych (JCWPd): 149 i 161. Północną granicę JCWPd nr 149 stanowi Wisła od rejonu ujścia Raby po rejon ujścia Dunajca. Od wschodu, zachodu i południa JCWPd ogranicza zasięg zlewni rzeki Uszwica. Granicę JCWPd nr 161 wyznacza zasięg zlewni Raby od źródeł po ujście do Wisły.

Wody podziemne w obrębie obu JCWPd zasilane są głównie poprzez bezpośrednią infiltrację opadów atmosferycznych, a także w niewielkim stopniu poprzez infiltrację wód powierzchniowych oraz dopływ z podłoża. Naturalnymi strefami drenażu wewnątrz JCWPd są rzeki i cieki powierzchniowe z tym, że dla głębiej położonych warstw wodonośnych jest to głównie rzeka Wisła.

4.4. WARUNKI KLIMATYCZNE

4.4.1. KLIMAT I TOPOKLIMAT

Warunki klimatyczne zależą głównie od rzeźby terenu, ekspozycji zboczy, wysokości nad poziom morza, pokrycia terenu roślinnością, układu pasm górskich i dolin w stosunku do kierunków wiatru, ogólnej cyrkulacji powietrza częściowo modyfikowanej przez lokalną cyrkulację górsko-dolinną.

Cały obszar Gminy znajduje się w obrębie piętra umiarkowanie ciepłego, ze średnią roczną temp. powietrza od 6°C do 8°C. Średnia temperatura stycznia wynosi od 3,2°C-4,0°C, lipca od 18,2°C-17,5°C. Przestrzenne zróżnicowanie śr. rocznej temperatury, wiąże się z ukształtowaniem terenu:

- w obrębie den dolinnych od 7,7°C do 6,2°C;
- na stokach od 7,5-7,2°C;
- na wierzchołkach, w garbach pogórskich od 7,2°C do 6,5°C.

Stosunki solarne w obrębie Gminy Nowy Wiśnicz są bardzo korzystne. Roczne sumy nasłonecznienia wynoszą ~1600 godz., osiągając maksimum od czerwca do sierpnia w partiach wierzchołkowych Pogórza. Średnie sumy dobowe nasłonecznienia w miesiącach letnich są wyższe od 6 godzin.

Nasłonecznienie względne, na większości obszaru przekracza wartość 100% (przy założeniu, że suma rocznego nasłonecznienia na pow. poziomą równa się 100%). Najwyższe wartości nasłonecznienia wzgl.>120% występują na stokach o ekspozycji południowej i nachyleniu powyżej 15° i na stokach o ekspozycji SE i SW, nachylonych 17°. Na stokach o takiej samej ekspozycji, lecz o mniejszych spadkach od 6-7°, nasłonecznienie względne wynosi >110%. Najpogodniejszym miesiącem jest wrzesień, natomiast w grudniu liczba dni pochmurnych stanowi ~60% wszystkich dni.

Okres wegetacyjny ze średnią temperaturą dobową > 5°C trwa średnio 220 dni na terenach wzniesionych do wysokości 350 m n.p.m. Okres bezprzymrozkowy trwa przeciętnie 140-170 dni.

Średnie sumy opadów rosną wraz z wys. n.p.m. i wynoszą od ~700 do ~100 mm. Największa ilość opadów przypada na półrocze letnie i stanowi 77% ogólne sumy opadów, w półroczu zimowym (XI-IV) pozostałe 33%. W przebiegu rocznym max. suma opadów występuje w miesiącach letnich (czerwiec-sierpień) z max. w lipcu. Liczba dni z burzą średnio w roku wynosi 24-26, głównie w miesiącach letnich, wystąpienie gradu jest najbardziej prawdopodobne w maju i lipcu. Pokrywa śnieżna pojawia się przeciętnie w III dekadzie listopada i zanika średnio w III dekadzie marca i I dekadzie kwietnia. Liczba dni z pokrywą śnieżną wynosi 65-80 dni.

Na omawianym obszarze występuje zdecydowana przewaga wiatrów z kierunków zachodnich. W skali roku, procentowy udział wiatrów z W, SW, SE wyniósł ~54% (stacja Bochnia-Chodenice, Grodkowice), z czego na wiatry zachodnie przypada ~30%. Średnia roczna prędkość wiatru wynosi 3,1 m/sek., udział cisz 2% w ciągu roku. Ilość dni z wiatrem silnym o prędkości >10m/sek. występuje średnio 22-25 dni w roku. Najbardziej wietrznymi miesiącami są miesiące XII, I, II (przeciętnie po 3 dni z silnym wiatrem), najmniej miesiące od maja do września (po 1 dniu w każdym miesiącu).

Waloryzację klimatyczną obszaru gm. Nowy Wiśnicz z punktu widzenia funkcji osadniczej dokonano w oparciu o m.in. analizę uwarunkowań. Wydzielono następujące typy topoklimatu:

- **topoklimat form wypukłych**- tereny wzniesień. Stoki południowe, południowo-zachodnie, zachodnie i wschodnie charakteryzują się bardzo dobrymi warunkami solarnymi i termicznymi, dobrym przewietrzaniem, małą częstotliwością mgieł oraz krótszym okresem zalegania pokrywy śnieżnej. Wyróżniają się najkorzystniejszymi warunkami dla realizacji zabudowy mieszkaniowej. Stoki północne odznaczają się najśłabszymi warunkami solarnymi, przeciętnymi warunkami termicznymi i wilgotnościowymi, dobrymi warunkami wietrznymi oraz dłuższym okresem zalegania pokrywy śnieżnej. Tereny te nie są wskazane do lokalizowania zabudowy rekreacyjnej, mieszkaniowej oraz upraw wymagających znacznego nasłonecznienia,

- **topoklimat form wklęsłych** - tereny doliny Potoku Leksandrówka i Polanki. Tereny te charakteryzują się gorszymi warunkami solarnymi, niekorzystnymi warunkami termicznymi oraz wilgotnościowymi, a także dużą częstotliwością występowania mgieł, słabą wentylacją i utrudnio-

nymi warunkami rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń. Często występuje w ich obrębie niekorzystne zjawisko inwersji termicznej, będącej następstwem wychłodzenia się podłoża wskutek wypromieniowania ciepła pochłoniętego w ciągu dnia przez grunt. Doliny stanowią rynny spływu chłodnego i wilgotnego powietrza, przez co mają wpływ na stan czystości powietrza atmosferycznego. Obszary te są niekorzystne dla lokalizacji wszelkiej zabudowy oraz wprowadzania zieleni wysokiej. Jednocześnie wskazane są dla łąk i upraw odpornych na niskie temperatury i wymagających znacznej wilgoci,

- **topoklimat form płaskich (poza dnami dolin)** - tereny wyniesione ponad dna dolin oraz rozległe partie wierzchwinowe. Tereny z glebami suchymi i porowatymi odznaczają się małą wymianą ciepła drogą przewodnictwa. Tereny takie charakteryzują się dużym stopniem niebezpieczeństwa wystąpienia przymrozków o lokalnym zasięgu oraz dużymi możliwościami wystąpienia inwersji temperatury powietrza. Gleby nieporowate o dobrej wymianie ciepła są w niewielkim stopniu narażone na występowanie przymrozków zwłaszcza wiosennych lub jesiennych,

- **topoklimat obszarów leśnych.** Obszary leśne wpływają korzystnie na warunki topoklimatyczne terenów przylegających do nich, poprzez zmniejszenie dobowych amplitud temperatury i wilgotności względnej oraz prędkości wiatru.

- **topoklimat obszarów zabudowanych.** Zanieczyszczenia powietrza emitowane przez paleniska domowe mają duży wpływ na zaleganie mgieł. Długie zaleganie mgieł wpływa na osłabienie promieniowania słonecznego, utrudnia parowanie, sprzyja rozwojowi bakterii, zwiększa koncentrację pyłów i gazów, powodując znaczne pogorszenie warunków bioklimatycznych.

- **topoklimat zbiorników wodnych i ich otoczenia.** Oddziaływanie zbiorników w Olchawie zaznacza się poprzez łagodzący wpływ wód na temperaturę powietrza (zmniejszenie amplitudy) niepowstawanie mrozowisk w sąsiedztwie zbiorników wodnych oraz wzrost częstotliwości pojawiania się mgieł. Wilgotność względna powietrza nad terenami o płytko występującym poziomie wód gruntowych jest znacznie wyższa niż nad terenami przyległymi, a różnice dochodzą do kilkunastu procent.

4.4.2. WARUNKI AEROSANITARNE

Warunki aerosanitarne omawianego obszaru, należą do bardzo korzystnych. Przewaga wiatrów z kierunku zachodniego, półn.-zach., połd.-zach. (łącznie 54% w ciągu roku) nie dopuszcza do przenikania zanieczyszczeń z obszarów aglomeracji śląskiej, krakowskiej i tarnowskiej.

Ocena jakości powietrza

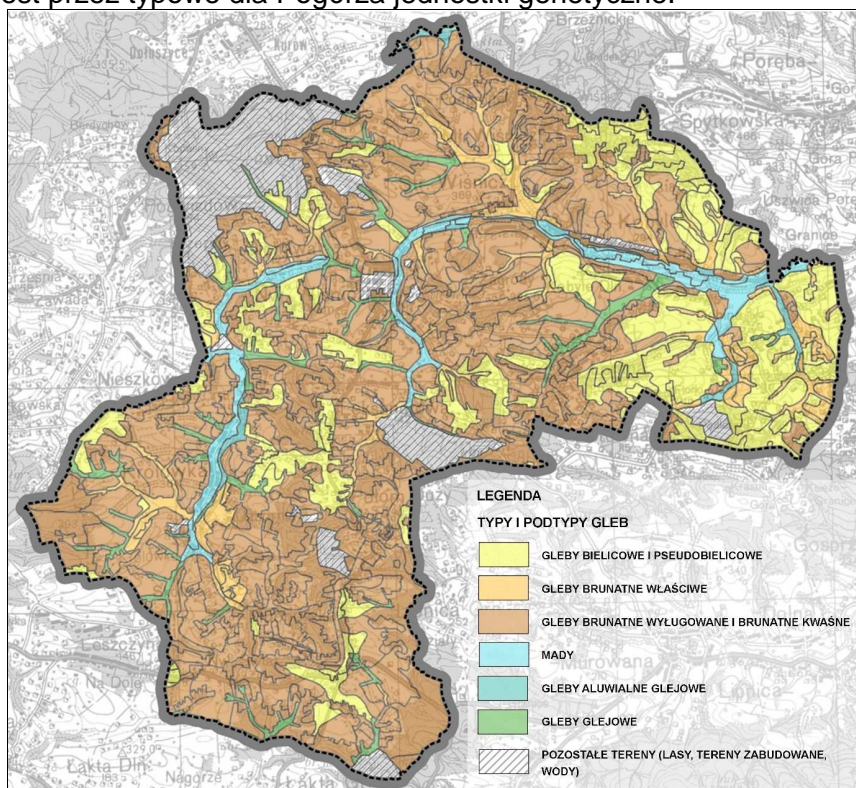
Oceny jakości powietrza odnoszone są do jednostek terytorialnych nazywanych strefami. Nowy Wiśnicz należy do strefy „małopolskiej”. Roczna ocena została wykonana w oparciu o wyniki pomiarów przeprowadzonych w 2016 roku na stałych stacjach monitoringu.

Małopolska znajduje się w ścisłej czołówce najbardziej zanieczyszczonych regionów Europy, tworząc wraz ze Śląskiem europejski biegun zanieczyszczeń powietrza. Zgodnie z klasyfikacją dla kryterium ochrony zdrowia strefa małopolska otrzymała wynikową klasę C, ze względu na ponadnormatywne stężenia benzo(a)pirenu, pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5. Ponadnormatywne wartości związane są z oddziaływaniem emisji z indywidualnych instalacji ogrzewania budynków. Zaliczenie strefy małopolskiej do klasy D2 nastąpiło ze względu na przekroczenie poziomu celu długoterminowego stężenia ozonu. Źródłem tego przekroczenia są warunki meteorologiczne sprzyjające formowaniu się ozonu. Na terenie Gminy Nowy Wiśnicz nie odnotowano przekroczenia stężenia dla pyłu zawieszonego PM10 oraz PM2,5, pomimo że na terenie województwa poziomy te zostały niedotrzymane. Liczba dni, w których stężenie ozonu było większe niż 120 µg/m³ przekroczyła 26. Związku z tym niedotrzymany został poziom docelowy. Obszar przekroczeń dopuszczalnego poziomu obejmował swym zasięgiem obszar całego województwa małopolskiego, z wyjątkiem Krakowa, części powiatu wielickiego, bocheńskiego, tarnowskiego, brzeskiego, nowosądeckiego, myślenickiego i Miasta Tarnów, gdzie liczba dni, w których stężenie ozonu przekroczyło 120 µg/m³ wynosiła 11–25.

4.5. GLEBY

Warunki glebowe na analizowanym obszarze są ściśle związane ze zróżnicowaniem i charakterem powierzchniowych utworów geologicznych i procesów glebotwórczych. Pokrywa glebowa reprezentowana jest przez typowe dla Pogórza jednostki genetyczne.

Typy i podtypy gleb na terenie Gminy Nowy Wiśnicz

źródło: opracowanie własne

Na obszarze Gminy Nowy Wiśnicz występuje 5 głównych typów gleb:

- gleby brunatne - zalegają na ponad 65,8 % powierzchni gminy w tym 60,1% stanowią gleby brunatne wylugowane i brunatne kwaśne a pozostałe 5,7% to gleby brunatne właściwe;
- gleby bielicowe i pseudobielicowe - zajmują około 15 % powierzchni gminy,
- mady - zajmują 3,6% powierzchni
- gleby glejowe - stanowią 3,5% powierzchni
- gleby aluwialne glejowe - zajmują około 0,7% powierzchni

4.6. GOSPODARKA ROLNO – LEŚNA

W strukturze użytkowania gruntów gminy Nowy Wiśnicz dominują użytki rolne, stanowiące 67,6% ogólnej powierzchni gruntów. Pośród nich 66% stanowią grunty orne a 24,2% użytki zielone. Druga, największa powierzchniowo, grupa użytków to grunty leśne oraz grunty zadrzewione i zakrzewione (27,7%). Są to kompleksy leśne o różnej wielkości rozmieszczone na terenie całej gminy, głównie na zboczach wzniesień. Pozostałe tereny w tym zabudowane i zurbanizowane stanowią 4,3% powierzchni gminy.

4.6.1. GOSPODARKA ROLNA

KLASYFIKACJA GLEB DO CELÓW GOSPODARCZYCH

Struktura bonitacyjna określa przydatność rolniczą i jakość użytków rolnych. Na terenie gminy Nowy Wiśnicz brak jest użytków rolnych klasy I zaliczanych do gleb najlepszych, a użytki bardzo dobre należące do klasy II stanowią jedynie 0,1%. Bardzo duży udział stanowią z kolei użytki dobre należące do klasy III – 39,6%, a największy udział mają użytki klasy IV (średnie) – 55%. Słabe użytki zaliczane do klasy V stanowią jedynie 4,9%, a naj słabsze klasy VI - 0,4%. Wśród gruntów rolnych na terenie gminy Nowy Wiśnicz gleby chronione należące do klasy II i III

stanowią aż 39,6%, z czego 63% jest skoncentrowana w trzech sołectwach Stary Wiśnicz (24%), Kobyle (20,5%), Chronów (18,5%).

Kompleksy rolniczej przydatności, grupują różne gleby, wykazujące zbliżony skład i właściwości. Na terenie gminy wyróżnia się gleby należące do kompleksu:

2 - pszenney dobry - 13,4% udział na terenie gminy,

3 - pszenney wadliwy - 1,3%,

8 - zbożowo pastewny - 6,4%,

10 - pszenney górski - 28,1%,

11 - zbożowy górski - 7,3%.

Na terenie gminy wyróżnia się gleby należące do kompleksu trwałych użytków zielonych średnich (2z)-11,6% powierzchni gminy oraz trwałych użytków zielonych słabych i bardzo słabych (3z) 1,3% powierzchni gminy.

Gmina Nowy Wiśnicz jest gminą rolniczą. Duży stosunek użytków rolnych do powierzchni ogólnej gminy zajętych przez powierzchnie zalesione świadczy o intensywności rolniczego użytkowania terenu. Rolnictwo Gminy Nowy Wiśnicz charakteryzuje się znacznym rozdrobnieniem gospodarstw rolnych. Dominują gospodarstwa indywidualne, których jest około 1900. Pod względem liczebnym dominują gospodarstwa o powierzchni 2 do 5 ha (800 gospodarstw), oraz 1 do 2 ha (650 gospodarstw). Gospodarstw dużych o powierzchni 7 do 10 ha jest 10, a 10 do 15 ha tylko jedno, brak natomiast większych niż 15 ha. Średnia wielkość gospodarstwa w gminie wynosi 2,5 ha. Należy podkreślić, że rolnictwo w gminie nie odgrywa istotnej roli i nie ma przesłanek, aby ten stan się znacząco zmienił.

Wskaźnik waloryzacji przestrzeni produkcyjnej Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach wykazuje, iż gmina Nowy Wiśnicz ma lepsze niż przeciętne w kraju warunki dla produkcji rolniczej, uzyskała bowiem 80,6 punktów (Polska - 66,6, sąsiednia gmina Brzesko 70). Wskaźnik ten oblicza się dla takich czynników charakteryzujących możliwości rozwoju rolnictwa jak: jakość gleb, rzeźba terenu, agroklimat i warunki wodne. Gorsze od przeciętnych w kraju są wskaźniki dotyczące rzeźby terenu, natomiast lepsze od przeciętnych są wskaźniki przydatności rolniczej, warunków wodnych i agroklimatu.

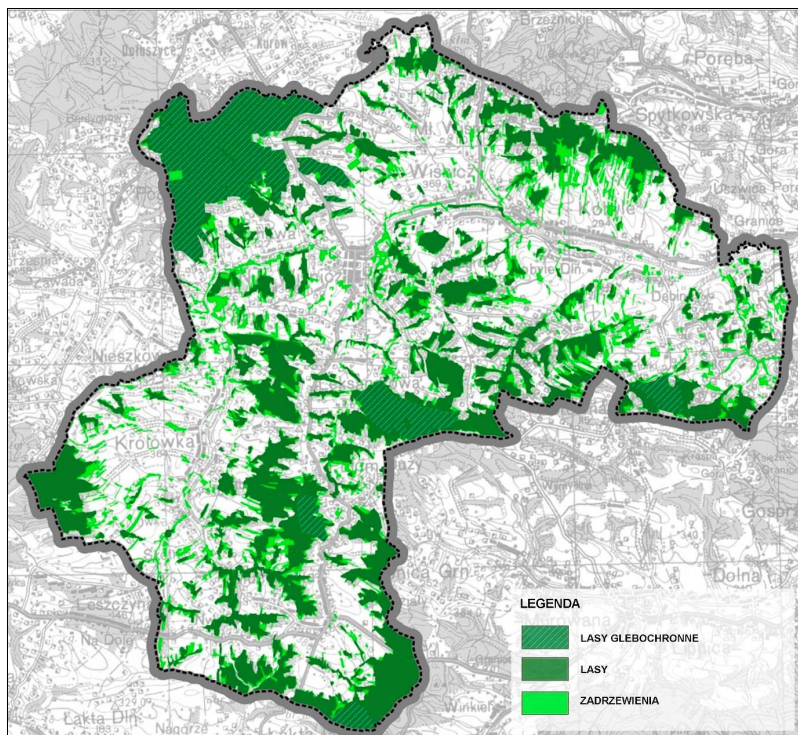
W produkcji roślinnej dominuje uprawa zbóż, a zwłaszcza pszenicy i jęczmienia. Występują tendencje do zmniejszania uprawy ziemniaka na korzyść uprawy jęczmienia. W porównaniu Powszechnego Spisu Rolnego z 2010r. z poprzednim PSR z 2002r. zmniejszyła się znacznie powierzchnia, na której rosną zboża i ziemniaki. Niewielkie tereny przeznaczono pod uprawy przemysłowe – tj. buraki cukrowe i rośliny strączkowe jadalne. Praktycznie całkowicie zanikła uprawa roślin pastewnych, a ograniczeniu uległy uprawy warzyw gruntowych. Pomimo stopniowego zwiększania uprawy truskawek i krzewów jagodowych, plantacje stanowią niewielką część upraw. W produkcji zwierzęcej obserwuje się spadek pogłowia zwierząt, który dotyczy głównie krów mlecznych. Dominującym kierunkiem w produkcji zwierzęcej jest hodowla drobiu i trzody chlewnej. Hoduje się tu jednak także dość dużo bydła, choć w porównaniu z danymi z powszechnego Spisu Rolnego z 1996 r. chów zmniejszył się i wynosi nawet 1/3 produkcji sprzed 15 lat. O połowę zmniejszyła się również hodowla koni. Hodowane są konie.

4.6.2. GOSPODARKA LEŚNA

Lasy stanowią 25% ogólnej powierzchni, z czego w gospodarowaniu Lasów Państwowych jest 29% powierzchni leśnej, resztę stanowią lasy własności prywatnej. Nadzór nad lasami sprawuje Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krakowie, Nadleśnictwo Brzesko z siedzibą w Bochni, tereny gminy znajdują się w obrębie Bochnia, w leśnictwach: Kopaliny i Żegocina.

Zwarte kompleksy leśne będące własnością Skarbu Państwa, na terenie gminy Nowy Wiśnicz, pełnią funkcje lasów ochronnych. W Nadleśnictwie Brzesko zostały one zatwierdzone na mocy decyzji Ministra Środowiska Nr DLP-I-611-65/37757/14/ŁP z dnia 16 maja 2014 r., zatwierdzającej Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Brzesko. W przypadku Gminy Nowy Wiśnicz są to lasy glebochronne. Ich głównym zadaniem jest ochrona gleb przed erozją. Występują na stromych stokach, wydmach, a także na glebach słabych i suchych. Cechą charakterystyczną lasów porastających gminę jest duży udział sosny wprowadzonej sztucznie przez człowieka w okresie przed i powojennym. Działanie to jednak w znaczny sposób pogorszyło jakość siedliskową lasów, ponieważ długoterminowe zaleganie igliwia zakwasza glebę powodując

obniżenie jej wartości produkcyjnych. W ten sposób trudniej odnawiają się naturalne gatunki docelowe w drzewostanach i następuje dostosowanie składu gatunkowego do możliwości produkcyjnych siedliska. Dzięki temu drzewostany porastające gminę mają zróżnicowany skład gatunkowy i budowę różnopoziomą. Lasy te pełnią głównie funkcję ochronną.

Rozmieszczenie lasów i zadrzewień na terenie gminy Nowy Wiśnicz, lasy ochronne- *opracowanie własne*

4.7. SZATA ROŚLINNA I ŚWIAT ZWIERZĘCY

4.7.1. SZATA ROŚLINNA

Współcześnie, pod wpływem działalności człowieka, naturalne zbiorowiska leśne zostały zastąpione przez łąki, uprawy rolne, sady i ogrody przydomowe, co spowodowało wyniszczenie zbiorowisk pierwotnych albo daleko idącą ich degradację.

Zbiorowiska leśne i zaroślowe

Obszary leśne, zarządzane przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe - Nadleśnictwo Brzesko, tworzą w Nowym Wiśniczu dwa większe kompleksy. Są to przede wszystkim las w Kopalinach oraz znacznie mniejszy kompleks leśny Bukowiec, położony w Leksandrowej. Znacznie mniejsze trzy kompleksy znajdują się w Połomiu Dużym, Muchówce oraz Chronowie. Przeważający typ siedliskowy lasu to Las wyżynny świeży oraz w niewielkiej części Las mieszany wyżynny świeży z udziałem jodły, buka, sosny, dębu.

Istotnym elementem krajobrazu są niewielkie zadrzewienia i zakrzewienia, porastające wąwozy i dna małych dolin, rozcinających stoki. Pełnią one bardzo ważną funkcję biocenotyczną, wpływając na zwiększenie bioróżnorodności obszaru. Stanowią one zbiorowiska leśne zajmujące źródłiskowe – najbardziej strome i urozmaicone pod względem rzeźby partie koryt potoków i den dolinnych.

Wzdłuż cieków występują pozostałości łęgów.

Zbiorowiska nieleśne

Zbiorowiska synantropijne

Spośród ekosystemów nieleśnych największą powierzchnię zajmują pola uprawne razem z gruntami ugorowanymi i gruntami leżącymi odłogiem, których powierzchnia gwałtownie wzrosła w ostatnich dziesięcioleciach. Zajmują one ponad 60% powierzchni gminy.

Zbiorowiska łąk i pastwisk wilgotnych i świeżych

Stanowią one najczęściej półnaturalne zbiorowiska wtórne i utrzymują się dzięki działalności człowieka, który zapobiega ich powtórnemu zalesieniu poprzez okresowe koszenie lub wypasanie. Skład florystyczny łąk zależy w dużej mierze od charakteru gospodarki - koszenia, wypasu czy nawożenia. Istotne pod względem florystycznym są siedliska, które nie zajmują dominującej powierzchni jak sady oraz wychodnie skalne. Mają one znaczenie dla bioróżnorodności m.in. ze względu na licznie występujące gatunki porostów.

Zbiorowiska wodne i przywodne

Na terenie gminy znajduje się jeden większy zbiornik wodny – staw w Olchawie. Roślinność, jaka się tam rozwija, charakteryzuje się słabo zaznaczoną strefowością. W otwartej toni wodnej występują zbiorowiska posiadające liście pływające po powierzchni wody. W strefie przybrzeżnej rozwinięty jest szuwar.

Chronione gatunki roślin i obszary cenne przyrodniczo

Najzasobniejszymi w gatunki chronione, zarówno na terenie Wiśnicko-Lipnickiego Parku Krajobrazowego, jak i na terenie gminy, są obszary leśne. Dużo gatunków chronionych ma swoje stanowiska na terenie Lasu Kopalińskiego, w części północno-zachodniej Parku.

Na terenie Wiśnicko-Lipnickiego Parku Krajobrazowego odnotowano 15 typów bądź podtypów siedlisk, będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, które wymagają ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000. Do siedlisk priorytetowych zaliczyć można przede wszystkim lasy łąkowe.

4.7.2. ŚWIAT ZWIERZĄT

Najlepiej poznaną grupą zwierząt na terenie WLPK oraz terenu gminy jest ornitofauna. Poza gatunkami pospolitymi występują tu rzadkie i cenne gatunki.

Na terenie gminy znajduje się powierzchnia próbna programu Monitoringu Pospolitych Ptaków Lęgowych, będącego częścią państwowego Monitoringu Środowiska. Powierzchnia próbna w sołectwie Połom Duży przy granicy z Lipnicą Murowaną obejmuje zarówno tereny użytkowane rolniczo, jak i tereny leśne, a także pojedyncze zabudowania. Spotykane na tym obszarze były zarówno gatunki leśne jak i gatunki krajobrazu rolniczego.

Wśród przeważających, pospolitych gatunków ssaków, na szczególną uwagę zasługuje różnorodność nietoperzy. Ich kolonie znajdują się m.in. na zamku w Nowym Wiśniczu. W uwagi na ten fakt, wyznaczony został specjalny obszar ochrony siedlisk Nowy Wiśnicz PLH120048.

Niewielkie oczka wodne i ciek, stanowią dogodnie miejsca rozwoju płazów. Nasłonecznione miejsca na łąkach i polanach to miejsca częstego występowania gadów.

Obszary cenne faunistycznie

Różnorodność siedlisk na terenie gminy, gdzie występują obok siebie tereny rolne, lasy i zadrzewienia, łąki i pastwiska oraz tereny zabudowy, przyczynia się do zwiększenia bioróżnorodności. Dlatego też wyodrębniono obszary szczególnie cenne pod względem faunistycznym:

- Las Kopaliński,
- Rezerwat Przyrody "Kamień Grzyb",
- Podmokłe łąki nad Olchawą wraz ze zbiornikiem wodnym,
- Obszar Natura 2000 "Nowy Wiśnicz" PLH120048,
- Las w Królówce.

4.8. OCHRONA PRZYRODY

Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody. Na obszarze gminy Nowy Wiśnicz utworzono:

- **Rezerwat Przyrody „Kamień Grzyb”**- Rezerwat geologiczno – leśny przyrody nieożywionej, chroniący fragment buczyny karpackiej oraz pomnik przyrody nieożywionej - skały z piaskowca istebniańskiego,

Wykaz rezerwatów przyrody na terenie obszaru opracowania. Stan na dzień 15.10.2017 r.

L.p	Nazwa	Data utworzenia/ Akt utworzenia	Przedmiot ochrony	Rodzaj	Typ i podtyp	Lokalizacja
1	Kamień - Grzyb	Zarz. 16 Min. Leśn. i Przem. Drzew. Z dn. 26.01.1962 r. (M. P. 1962, Nr 30, poz. 133)	Grupa skał z piaskowca ciężkowickiego.	N – przyrody nieożywionej	PGgte – geologiczny i glebowy, form tektonicznych i erozyjnych ELlgp – leśny i borowy lasów górskich i podgórskich	Nowy Wiśnicz, Obręb Połom Duży, działka 148/2

źródło: <http://krakow.rdos.gov.pl/formy-ochrony-przyrody> [10.2017]

- **Wiśnicko – Lipnicki Park Krajobrazowy** - utworzony na podstawie rozporządzenia Wojewody Tarnowskiego Nr 27/97 z dnia 12 maja 1997 roku (Dz. Urz. Woj. Tarn. 14.05.1997 r. Nr 6, poz. 41). Obszar o walorach kulturowych, przyrodniczych i krajobrazowych z różnorodnymi ekosystemami i bogactwem gatunków roślin i zwierząt. Na terenie Parku obowiązuje Plan Ochrony, który został przyjęty Uchwałą Nr XLI/630/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 25 września 2017 r. (Dz. U. poz. 6178)
- **Obszar Natura 2000 „Nowy Wiśnicz” PLH120048**- po raz pierwszy zatwierdzony Decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669) (2011/64/UE). Na terenie obszaru objęto ochroną 7 gatunków zwierząt, w tym płazy i ssaki - nietoperze. Kolonie nietoperzy związane są z pomieszczeniami piwnicznymi i poddaszami zamku w Nowym Wiśniczu. Na terenie Obszaru Natura 2000 obowiązuje plan zadań ochronnych, który został przyjęty Uchwałą Nr XLI/630/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 25 września 2017 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Wiśnicko – Lipnickiego Parku Krajobrazowego.
- **Pomniki przyrody** - na terenie gminy wyznaczono 52 pomniki przyrody, w tym pojedyncze drzewa i grupy drzew w liczbie 51 oraz 1 pomnik przyrody nieożywionej skałka piaskowcowa.

Wykaz pomników przyrody na terenie obszaru opracowania. Stan na dzień 15.10.2017 r.

Numer na rysunku	Nowy numer rejestru woj.	Gatunek / Nazwa	Data utworzenia/ Akt utworzenia	Akty normatywne aktualizujące	Lokalizacja	Opis formy ochrony przyrody	
						Obw. (cm)	Wys. (m)
1-22	120106-001	starodrze w przy zamku (22 szt.)	1936-04-25/ Dec. L.K.B.S.-11-Bo-4-1936 Urz. Woj. W Krakowie z dn. 25.04.1936 r.	1) Zarz. Nr 2/87 Woj. Tarnow. Z dn. 26.02.1987 r. (Dz. Urz. Woj. Tarnow. Nr 3, Poz.30) 2) Uchw. Nr XIV/97/15 RM w Nowym Wiśniczu z dn. 23.09.2015 r. (Dz. Urz. Woj. Małop. poz. 5638) 3) Uchw. Nr XVI/123/15 RM w Nowym Wiśniczu z dn. 27.11.2015 r. (Dz. Urz. Woj. Małop. poz. 7463) 4) Uchw. Nr XXII/186/16 RM w Nowym Wiśniczu z dn. 31.05.2016 r. (Dz. Urz. Woj. Małop. poz. 3409)	Stary Wiśnicz dz.1315 w otoczeniu zamku	od 197 do 620	od 8 do 23
23-33	120106-002	drzewostan przy kościele (11 szt.)	1936-02-17/Dec. L.K.B.S.-11-Bo-3-Kr-36 Urz. Woj. W Krakowie z dn. 17.02.1936r.	Zarz. Nr 2/87 Woj. Tarnow. Z dn. 26.02.1987 r. (Dz. Urz. Woj. Tarnow. Nr 3, Poz. 30)	Stary Wiśnicz Dz. 1481/2 wokół kościoła pw. św. Wojciecha	od 122 do 373	od 13 do 24

Numer na rysunku	Nowy numer rejestru woj.	Gatunek / Nazwa	Data utworzenia/ Akt utworzenia	Akty normatywne aktualizujące	Lokalizacja	Opis formy ochrony przyrody	
						Obw. (cm)	Wys. (m)
34-36	120106-003	lipa szerokolistna (Tilia platyphyllos) (3 szt)	1964-03-18/Dec. Rol.IX-3/10/64 PWRN w Krakowie z dn. 18.03.1964 r.	Zarz. Nr 2/87 Woj. Tarnow. Z dn. 26.02.1987 r. (Dz. Urz. Woj. Tarnow. Nr 3, Poz. 30)	Leksandrowa dz.386 na wzniesieniu, po zachodniej stronie drogi Nowy Wiśnicz - Lipnica Murowana, obok kapliczki	205, 268, 250	16, 17, 17
37	120106-004	dąb szypułkowy (Quercus robur)	1971-12-08/ Dec. RL-op-8311/135/71 PWRN w Krakowie z dn. 08.12.1971 r.	Zarz. Nr 2/87 Woj. Tarnow. Z dn. 26.02.1987 r. (Dz. Urz. Woj. Tarnow. Nr 3, Poz. 30)	Chronów dz. 566/2 obok starego dworu	520	21
38	120106-005	lipa drobnolistna (Tilia cordata)	1971-12-08/ Dec. RL-op-8311/136/71 PWRN z dn. 08.12.1971 r.	Zarz. Nr 2/87 Woj. Tarnow. Z dn. 26.02.1987 r. (Dz. Urz. Woj. Tarnow. Nr 3, Poz. 30)	Chronów dz. 551 przy drodze, ok. 50m od starego dworu	550	18
39	120106-006	lipa drobnolistna (Tilia cordata)	1995-05-15/ Rozp. Nr 4/95 Woj. Tarn. Z dn. 15.05.1995 r. (Dz. Urz. Woj. Tarn. Nr 8, Poz71)		Muchówka dz. 558 po wschodniej stronie drogi Bochnia - Żegocina	495	17
40	120106-007	lipa drobnolistna (Tilia cordata)	1995-05-15/ Rozp. Nr 4/95 Woj. Tarn. Z dn. 15.05.1995 r. (Dz. Urz. Woj. Tarn. Nr 8,Poz.71)		Muchówka dz. 565 po wschodniej stronie drogi Bochnia - Żegocina	475	22
41	120106-008	dąb szypułkowy (Quercus robur)	1997-05-07/ Rozp. Nr 24/97 Woj. Tarn. Z dn. 07.05.1997 r. (Dz. Urz. Woj. Tarn. Nr 6, Poz. 38)		Nowy Wiśnicz dz. 34 na cmentarzu	319	18
42	120106-009	dąb szypułkowy (Quercus robur)				325	18
43	120106-010	dąb szypułkowy (Quercus robur)				250	27
44	120106-011	dąb szypułkowy (Quercus robur)				324	30
45	120106-012	dąb szypułkowy (Quercus robur)				272	27
46	120106-013	dąb szypułkowy (Quercus robur)				271	25

Numer na rysunku	Nowy numer rejestru woj.	Gatunek / Nazwa	Data utworzenia/ Akt utworzenia	Akty normatywne aktualizujące	Lokalizacja	Opis formy ochrony przyrody	
						Obw. (cm)	Wys. (m)
47	120106-014	dąb szypułkowy (Quercus robur)				253	27
48	120106-015	dąb szypułkowy (Quercus robur)				290	28
49	120106-016	lipa drobnolistna (Tilia cordata)				274	29
50	120106-017	skalka piaskowca	1997-10-07/ Rozp. Nr 62/97 Woj. Tarn. Z dn. 07.10.1997 r. (Dz. Urz. Woj. Tarn. Nr 13, Poz. 119)		Chronów dz. 727 Leśnictwo Żegocina, oddz. 67		
51	120106-018	dąb szypułkowy (Quercus robur)	2002-01-31/ Rozp. Nr 14/02 Woj. Małop. Z dn. 31.01.2002 r. (Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 22, poz. 431)		Kopaliny dz. 1/58 Kopaliny 50	385	21
52	120106-019	klon zwyczajny (Acer platanoides)	2004-04-13/ Rozp. Nr 7 Woj. Małop. Z dn. 13.04.2004 r. (Dz. Urz. Woj. Małop. Nr 85, poz. 1086)		Chronów dz. 566/2 kilka metrów od budynku starego dworu	330	23

źródło: <http://krakow.rdos.gov.pl/> [10.2017]

Obiekty cenne przyrodniczo

Na terenie gminy można wskazać także inne interesujące obiekty przyrodnicze, nie objęte ochroną prawną:

- **Kamieniołom w Olchawie** - nieczynny i bardzo mocno zarośnięty kamieniołom, w którym widoczne są małe odsłonięcia warstw istebniańskich dolnych. Obiekt wraz z otaczającymi lasami grądowymi jest również siedliskiem bardzo rzadkiej fauny ślimaków.
- **Kamieniołom Trapoli** - kamieniołom u podnóża zamku wiśnickiego. Był eksploatowany historycznie na cele budowlane (zamek i klasztor w Wiśniczu). W bardzo mocno zarośniętych i zapełnionych ścianach odsłaniają się piaskowce.
- **Staw w Olchawie** - duży staw położony na skraju wsi Olchawa. Na jego brzegach oraz w okolicy występuje naturalna roślinność charakterystyczna dla terenów podmokłych i brzegów zbiorników wodnych. Naprzeciwko stawów powstała ścieżka dydaktyczna "Obszar naturalnych zbiorowisk roślinnych".

Korytarze ekologiczne

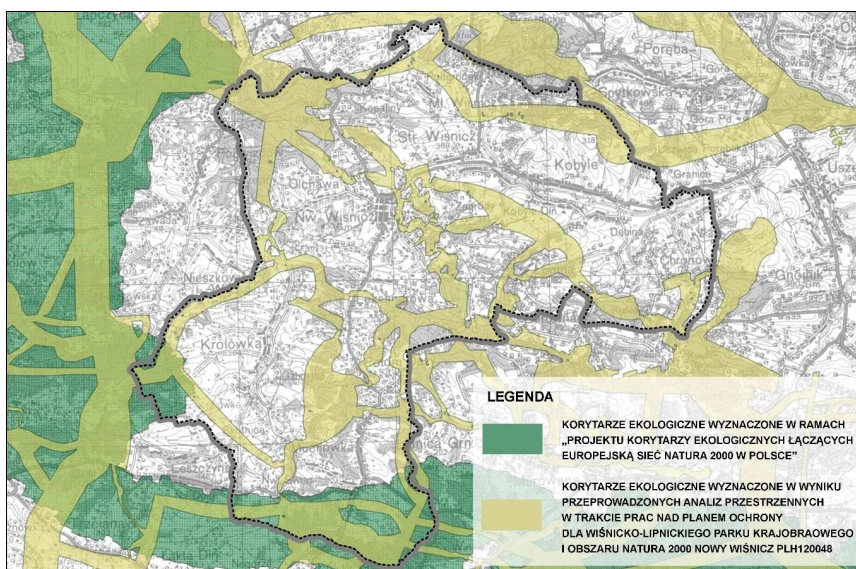
Podstawowym zadaniem korytarzy jest zapewnienie ciągłości tras, umożliwiających przemieszczanie się organizmów pomiędzy płatami siedlisk.

W dokumentacji dla celów sporządzenia projektu planu ochrony WLPK, wyznaczono korytarze ekologiczne o znaczeniu lokalnym, zapewniające połączenia poszczególnych ekosystemów w obrębie Parku, jak również zapewniające połączenie Parku z otoczeniem. Można wśród nich wyróżnić następujące korytarze:

- Las Kopaliński – Rezerwat Kamień Grzyb – Gosprzydowa: Korytarz przebiega od północno-zachodniej granicy do wschodniej granicy Parku, w pobliżu miejscowości Gosprzydowa. Obszar ten łączy ze sobą mniejsze i większe kompleksy leśne, umożliwiając przemieszczanie się zwierząt poprzez teren WLPK, a także poza jego granice.
- Łąka Górna – Rezerwat Bukowiec – Rozciąga się równoleżnikowo od miejscowości Łąka Górna na zachodzie, do Rezerwatu „Bukowiec” na wschodzie. Przebiega przez kilka wsi położonych na północ od miejscowości Rajbrot.
- Królówka – Las Kopaliński – Korytarz łączący kompleks leśny, leżący na zachód od miejscowości Królówka z Lasem Kopalińskim.
- Kopaliny – Gnojnik - Korytarz łączący Las Kopaliński z Kompleksem leśnym nieopodal miejscowości Gnojnik.

Kompleksy leśne o dużej powierzchni, pozostające w łączności z innymi obszarami poza terenem gminy, ułatwiają lokalne migracje niektórych rzadkich i chronionych gatunków.

Przez teren Wiśnicko – Lipnickiego Parku Krajobrazowego przebiega projektowany korytarz ekologiczny o znaczeniu regionalnym. Korytarz ten w założeniu ma połączyć rejon Puszczy Niepołomickiej z Pogórzem Ciężkowicko – Rożnowskim.

Położenie obszaru opracowania w stosunku do sieci korytarzy ekologicznych opracowanie własne

4.9. KRAJOBRAZ

W strukturze krajobrazowej gminy Nowy Wiśnicz dominuje typ krajobrazu naturalno-kulturowego, który zajmuje ponad 59,4% jego powierzchni. W dalszej kolejności występuje krajobraz zbliżony do naturalnego (32,8%) i kulturowy (7,8%).

Krajobraz naturalno-kulturowy tworzą tereny użytkowane rolniczo (grunty orne, łąki, pastwiska), rozproszona zabudowa miejscowości i przysiółków oraz tereny wód stojących. Tereny rolne pokrywają rozległe, odkryte stoki wzgórz i grzbietów Pogórza Wiśnickiego, które opadają do dolin Leksandrówki i Polanki. W strefie tej znajdują się punkty widokowe oraz ich przedpola. Otwarte tereny rolne stanowią także ważny element składowy panoram oraz osi widokowych. Dominuje tradycyjna szachownica pól. Zabudowę w strefie krajobrazu naturalno-kulturowego tworzą luźne układy mniejszych miejscowości i przysiółków. W krajobrazie dominują bezstylowe budynki powojenne oraz eklektyczne realizacje współczesne, pośród których odnaleźć można stosunkowo liczne i dobrze zachowane przykłady tradycyjnego budownictwa zagrodowego i pojedynczych domów przedwojennych.

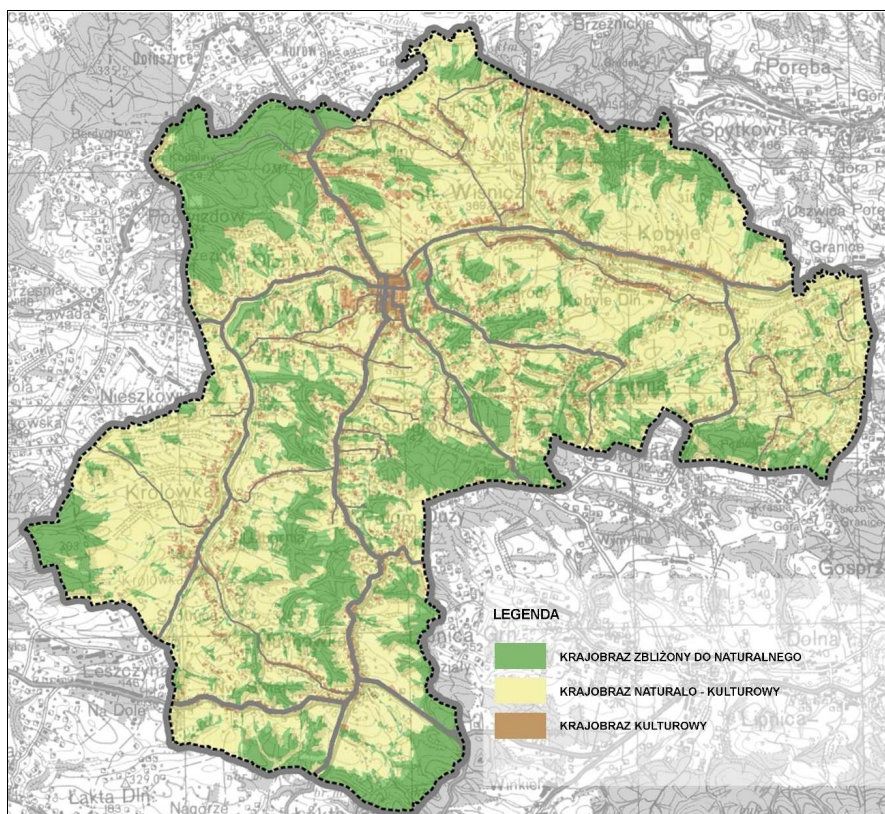
Ważnym uzupełnieniem krajobrazu naturalno-kulturowego są wyjątkowo liczne zabytki małej architektury sakralnej, do których należą kapliczki, krzyże i figury, wzbogacające w istotny sposób środowisko wizualne małych wnętrz krajobrazowych.

Typ krajobrazu zbliżonego do naturalnego obejmuje tereny leśne. Najcenniejsze krajobrazowo fragmenty drzewostanów, znajdują się w lesie Kopaliny, na stokach Bukowca i Paprotnej oraz w rejonie Królówki i Muchówki.

Typ krajobrazu kulturowego obejmuje niewielkie fragmenty zwartej zabudowy. Najcenniejszym elementem w tej strefie krajobrazowej jest zachowany w czytelnym stanie układ urbanistyczny Nowego Wiśnicza wraz ze zgromadzonymi licznymi zabytkami architektury i budownictwa.

Liczne obiekty dawnego budownictwa są rozproszone i zdominowane w krajobrazie przez budynki powojenne i współczesne. Pojedyncze przykłady dawnego budownictwa spotkać można we wszystkich miejscowościach na omawianym terenie, nie tworzą one jednak zwartych skupisk lub ciągów.

Typy krajobrazu na terenie Gminy Nowy Wiśnicz opracowanie własne

Na terenie gminy przeważają panoramy w kierunku południowym, południowo-wschodnim i południowo-zachodnim. Przedpola ciągów tworzą rozległe łąki i uprawy rolne, urozmaicone kępami śródpolnych zadrzewień. W dalszej perspektywie przy dobrej widoczności występują w większości naturalne dominanty w postaci szczytów i pasm górskich. Dominantami i subdominantami antropogenicznymi są z reguły wieże kościołów, zamek w Nowym Wiśniczu oraz dawny klasztor (obecnie więzienie), które stanowią pozytywny element składowy krajobrazu kulturowego. W panoramach brak jest znaczących elementów dysharmonijnych.

Najbardziej uciążliwa dla środowiska wizualnego jest linia elektroenergetyczna 400 kV, która przebiega na północny-wschód i północ od miejscowości Mały Wiśnicz, Kobyle i Chronów. Słupy oraz kable przesyłowe tworzą wyraźny akcent w krajobrazie, zaznaczający się szczególnie wyraźnie na odkrytych wzgórzach nad Kobylem. Mniej uciążliwe są linie energetyczne średnich i niskich napięć.

Na terenie gminy nie ma wież telekomunikacyjnych, są natomiast stacje przekaźnikowe operatorów sieci komórkowych. Stacje te znajdują się w Nowym Wiśniczu w obrębie dawnego klasztoru Karmelitów Bosych i na wieży Ratusza (wyraźne dominanty negatywne) oraz w miejscowości Połom Duży (w mało eksponowanym miejscu).

W obszarach krajobrazu naturalno-kulturowego i kulturowego, poważnym problemem jest zdominowanie środowiska wizualnego przez bezstylową zabudowę, zarówno istniejącą jak nowo powstającą. Charakterystyczne jest typowe niedostosowanie formy, kolorystyki i sposobu wykończenia, które nie mają związku z otoczeniem ani z tradycją budowlaną regionu. W rezultacie

wnętrza krajobrazowe wsi i przysiółków w wielu przypadkach tracą wszelkie walory wizualne i estetyczne.

Walory krajobrazowe obniżają również elementy reklamowe, głównie wielkopowierzchniowe, o nieestetycznych formach i zlokalizowane w sposób przypadkowy, przesłaniając lub zaburzając panoramy i ciągi widokowe o dużej wartości - widok zamku oraz dawnego klasztoru.

4.10. OBSZARY O OBNIŻONYCH WARUNKACH ZAMIESZKANIA ORAZ OBSZARY O OGRANICZONYCH MOŻLIWOŚCIACH ZAGOSPODAROWANIA

Pod względem przydatności do zabudowy, obszar gminy Nowy Wiśnicz można podzielić na dwie zasadnicze grupy:

- obszary niekorzystne dla budownictwa,
- obszary o ograniczonej przydatności dla budownictwa, charakteryzujące się trudnymi warunkami budowlanymi,

Wśród obszarów niekorzystnych dla budownictwa należy wskazać:

- 1. Obszary występowania osuwisk i tereny zagrożone ruchami masowymi** - należy odstąpić od realizacji nowej zabudowy na tych obszarach a w sytuacji konieczności realizować ją jedynie po wykonaniu dokładnych badań geologiczno-inżynierskich.
- 2. Obszary podtopień i zalewania wodami opadowymi/ powodziowymi** - dotyczy obszaru szczególnego zagrożenia powodzią cieków wodnych wraz z doliną Leksandrówki. W dolinie rzeki zalegają ponadto utwory słabonośne, niestanowiące dobrego podłoża budowlanego, a głębokość wód gruntowych sięga do 2 m p.p.t i spada w pobliżu cieków, co wymusza budowę bez podpiwniczenia i naraża na podtapianie.

Wśród obszarów o ograniczonych możliwościach zagospodarowania należy wskazać tereny objęte ochroną zasobów środowiska i występujących uciążliwości i zagrożeń:

- 3. Tereny o spadkach powyżej 6⁰** - realizacja zabudowy wymaga częstokroć prowadzenia zaawansowanych prac ziemnych, przygotowujących teren budowy.
- 4. Tereny dolin rzecznych i stoki o wystawie północnej** - ze względu na występujący topoklimat, w którym zaznacza się zwiększenie wilgotności powietrza oraz częste zamglenia.
- 5. Obszary występowania gleb najwyższych klas (I-III) i terenów leśnych** - Przeznaczenie tych terenów na funkcję inną niż rolnicza wymaga zgody ministra właściwego ds. rozwoju wsi. Tereny te nie powinny być przeznaczane na cele nierolnicze, chyba że brak jest innych możliwości realizacji polityki przestrzennej gminy. Należy zauważyć, że w przypadku gminy Nowy Wiśnicz, tereny zalegania gleb klas I-III obejmują obszary najbardziej interesujące pod względem lokalizowania zabudowy.
- 6. Obszary występowania ujęć wód podziemnych.**
- 7. Obszary objęte formami ochrony zabytków, ochrony przyrody i korytarzy ekologicznych.**

5. UWARUNKOWANIA STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

5.1. ZASOBY, CECHY I WALORY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO ORAZ KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

W obszarze gminy występuje szereg zespołów zabudowy, pojedynczych obiektów oraz kompleksów kompozycyjno-przestrzennych stanowiących świadectwo historyczne oraz bogaty zasób dziedzictwa kulturowego terenu świadczący o tradycji i tożsamości regionu. Wszystkie są objęte ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków.

Zabytkowy zespół miejsko - rezydencjonalny, jakim jest Nowy Wiśnicz składa się z trzech zasadniczych elementów kompozycyjnych:

- miasta lokacyjnego, które otrzymało akt erekcyjny na prawie magdeburskim w 1616 r.
- zespołu klasztornego OO Karmelitów Bosych wraz z fortyfikacjami i ogrodami klasztorными położonymi na południowy - zachód,
- zespołu zamkowego wraz z fortyfikacjami oraz założeniem ogrodowym ("ogród włoski") - na zachód od zamku.

Podstawowym celem i kierunkiem działań jest ich ochrona i zachowanie.

Do podstawowych elementów założenia przestrzennie - kompozycyjnego zachowanego w całości lub w znaczących fragmentach zaliczyć należy:

- o układ urbanistyczny miasta lokacyjnego wpisany do rejestru zabytków
- o zespół architektury zabytkowej w postaci: zamku Kmitów (Lubomirskich) wraz ze wszystkimi pozostałościami rezydencji, zespół dawnego klasztoru OO Karmelitów Bosych wraz z elementami umocnień obronnych, zespół kościelny, zespół zabudowy zabytkowej tkanki miejskiej skoncentrowanej wokół rynku oraz ul. Zamkowej
- o układ przestrzennie - kompozycyjny założenia wraz: z ekspozycją wyniesień terenowych wzdłuż doliny Leksandrówki, przedpolami widokowymi, otwarciami widokowymi, ciągami widokowymi, punktami ekspozycji widokowej panoram i sylwety miasta, wartościami przyrodniczymi i kulturowymi otoczenia ośrodka miejskiego.

Wśród obiektów wpisanych do rejestru zabytków na szczególną uwagę zasługują opisane poniżej obiekty:

- **Zamek w Wiśniczu** - jeden z najcenniejszych w Polsce dzieł wczesnobarokowej architektury rezydencjonalno – obronnej, przykładu rezydencji typu "Palazzo in fortezza" - czyli pałac w środku fortecy. Zamek otoczony jest kamiennymi fortyfikacjami z pięcioma bastionami na narożach, podwyższonymi nasypami ziemnymi. Wjazd do zamku prowadzi przez kamienną bramę z barokową ornamentyką i inskrypcją opisującą zasługi Stanisława Lubomirskiego. Budowla pałacowa reprezentuje elementy gotyku (baszty narożne), renesansu (baszta Bony, arkadowy dziedzińiec wewnętrzny, budynek zwany "Kmitówka") i baroku (kaplica zamkowa ze wspaniałymi malowidłami i sztukateriami Giovanniego Battisty Falconiego, marmurowe portale, kominki itd.). Przebudową zamku w stylu barokowym kierował architekt i inżynier wojskowy Maciej Trapola, któremu zawdzięcza się także budowie klasztoru karmelitów, fary wiśnickiej i ratusza. Zamek jest wpisany do rejestru zabytków województwa małopolskiego nr A-23 z dnia 25.04.1936r.
- Na wzgórzu obok zamku mieści się **Klasztor OO Karmelitów Bosych** wraz z imponującą świątynią pod wezwaniem Chrystusa Zbawiciela i fortyfikacjami bastionowymi. Była to najwspanialsza fundacja Stanisława Lubomirskiego, wojewody krakowskiego. Budowę klasztoru i kościoła rozpoczęto w 1622 r. a ukończono w 1630. Klasztor otoczony potężnymi fortyfikacjami bastionowymi chronił zamek i miasto od strony południowej. 1 września 1655 roku Szwedzi zajęli zamek i klasztor, w rok później przy opuszczaniu Wiśnicza podpalili kościół. W 1783 r. nastąpiła kasata klasztoru przez cesarza Józefa II. Dzieła sztuki wywieziono do Wiednia, a bibliotekę do Lwowa. W klasztorze usytuowano sąd i więzienie kryminalne. Świątynia pełniła funkcję kaplicy więziennej do 1939 roku. W czasach okupacji hitlerowskiej, w dawnych murach klasztornych mieścił się niemiecki obóz pracy, hitlerowcy zdewastowali teren i rozebrali kościół, z wyjątkiem dolnych partii budowli. Oprócz kościoła niezwykle cennym zabytkiem architektury wojskowej były fortyfikacje klasztoru typu kleszczowo-bastionowego, wzniesione w 1640 r. Klasztor OO Karmelitów Bosych został wpisany do rejestru zabytków województwa małopolskiego nr A-182 w dniu 19.05.1947r. Obecnie budynki klasztorne funkcjonują jako Zakład Karny.
- **Kościół Parafialny P.W. Wniebowzięcia NMP w Nowym Wiśniczu** jest budowlą jednonawową, z prezbiterium zamkniętym półkoliście, wokół którego biegnie przedsionek. Fasada zachodnia, nawiązuje do wzorów wczesnobarokowych kościołów rzymskich. Wnętrze nakryte sklepieniem kolebkowym. W wejściu głównym ozdobny kamienny portal z kartuszem herbowym fundatora świątyni.

Wyposażenie wnętrza pochodzi z XVII-XIX w. Na szczególną uwagę zasługują:

- o ołtarz główny z cennym obrazem Matki Boskiej Śnieżnej i złotym tabernakulum sprzed 1630 r.
- o ołtarze boczne z wizerunkami św. Jana Chrzciciela i Matki Boskiej Różańcowej
- o chór muzyczny o wysuniętych skrzydłach na drewnianych konsolach.

Oprócz tego w ostatnich latach w otoczeniu kościoła pojawiły się pomniki autorstwa profesora Czesława Dźwigaja. Są to: pomnik papieża Jana Pawła II, figura Matki Bożej Apokaliptycznej i pomnik Chrystusa Króla.

Kościół Parafialny jest wpisany do rejestru zabytków województwa małopolskiego nr A-184 z dnia 20.04.1970r.

Parafia pod wezwaniem Wniebowzięcia N.M.P. w Nowym Wiśniczu związana jest z rodem Lubomirskich, który ufundował świątynię. Parafii podlegają mieszkańcy Nowego Wiśnicza, Kopalin, Leksandrowej, Łomnej, Olchawy i Połomia Dużego – razem ponad 5000 wiernych. Do parafii przynależy kaplica p.w. bł. Brata Alberta w Połomiu Dużym.

- **Dworek podmiejski „Koryznówka”.** Drewniany, konstrukcji zrębowej, parterowy, na planie węgelnicy, szalowany, z drewnianym gankiem pod daszkiem dwuspadowym. Znajduje się na Szlaku Architektury Drewnianej województwa małopolskiego.
- **Układ urbanistyczny miasta Nowy Wiśnicz (XVII w.).** Prywatne miasto założone na prawie magdeburskim, na planie zbliżonym do kwadratu (500x550 m), w który wpisano regularną siatkę ulic przecinających się pod kątem prostym; w centrum układu obszerny rynek, (152x152 m) usytuowany na osi północ-południe, otoczony czterema blokami zabudowy i siedmioma ulicami, wyprowadzanymi z jego naroży. We wschodniej części założenia znajduje się zespół kościoła parafialnego; w zachodniej ratusz oraz ciąg budynków mieszkalno-usługowych. Pierzeję północną rynku tworzy trakt łączący zamek wiśnicki z gościńcem olchawskim. Od południowej pierzei rynku odchodziły regularne ulice na osi północ-południe; w tej części miasta znajdowała się dzielnica żydowska, a południowo-zachodnie naroże miasteczka zamykał kirkut.
- **Budynek Liceum Sztuk Plastycznych.** Murowany z czerwonej cegły, dwupiętrowy, podpiwniczony; elewacja frontowa zwieńczona trójkątnym szczytem, pod którym znajduje się plakieta z piaskowca z wizerunkiem orła w koronie.
- **Ratusz.** Wczesnobarokowy ratusz (1620, przebudowany po pożarze 1863). Ówczesny ratusz był budynkiem parterowym z galerią i cebulowym hełmem. W XIX wieku po pożarze dobudowano piętro i nową wieżę. Z piwnic do holu ratusza prowadzą kamienne schody. Na drugim piętrze znajduje się zabytkowy XIX-wieczny zegar i dzwon z 1869 roku. Na parterze budynku mieszczą się sale obrad Rady Miejskiej, na piętrze Urząd Stanu Cywilnego oraz Miejska Biblioteka Publiczna im. Jana Brzękowskiego, a w piwnicach galeria i kawiarnia „Fakt” prezentująca w zmiennych ekspozycjach artystyczny dorobek mieszkańców ziemi wiśnickiej i uczniów PLSP.

Oprócz wymienionych wyżej obiektów w obszarze Gminy występują inne obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków, których całościowy wykaz przedstawia poniższa tabela.

5.1.1. OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTEKÓW NA TERENIE GMINY NOWY WIŚNICZ

L.p.	Obiekt	Miejscowość	Nr rejestru / data wpisu	Datowanie
1.	kościół par. pw. Świętego Ducha, drewn.	CHRONÓW	A-331, z 29.05.1990r.	Kościół 1685 r., dzwonnica 1927-1930r., kaplica 1878r.
	dzwonnica, drewn.			
	kaplica grobowa A. Kozickiego, obok kościoła			
2.	Grodzisko kultury łużyckiej i z okresu średniowiecza	KOPALINY	A-367 Z 15.11.1993r.	
3.	kościół par. pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa	MUCHÓWKA	A-1285/M, z 24.11.2011r.	Kościół 1934-42 r., kapliczka 1907r.
	kapliczka słupowa na cmentarzu kościelnym, 1907			
4.	cmentarz wojenny Nr 308 z I wojny światowej	MUCHÓWKA	A-122/M, z 8.11.2007r.	1915-16
5.	układ urbanistyczny	NOWY WISNICZ	A-97 z 27.07.1996	1616-XIX
6.	zespół Kościoła Parafialnego wraz ze starodrzewiem: - kościół par. pw. Wniebowzięcia NMP - dzwonnica - plebania - brama I zachodnia i brama II wschodnia - zespół starodrzewia w obrębie cmentarza przykościelnego	NOWY WISNICZ	A-184 z 20.04.1970	Kościół, plebania, brama I i brama II (1620r.), dzwonnica 1874r., cmentarz (data nieznana)
7.	kapliczka przydrożna św. Jana Nepomucena, drewn	NOWY WISNICZ	A-59/M z 23.05.2006	2 poł. XVIII
8.	zespół klasztorny Karmelitów Bosych - budynek poklasztorny - ruiny kościoła p.w. Św. Józefa - fortyfikacje klasztorne, bastionowe	LEKSANDROWA	A-182 z 19.05.1947	XVII
9.	Cmentarz Żydowski	NOWY WISNICZ	A-327 z 17.12.1989	2 poł. XVII
10.	zespół zamkowy: - zamek - fortyfikacje zamkowe, bastionowe - kaplica zamkowa	STARY WIŚNICZ	A-23; 25.04.1936(46) A-4; 17.05.1947	Zamek (przełom XIV i XV), fortyfikacje (XV i XVII), kaplica (XVII)
11.	Ratusz	NOWY WISNICZ	A-744; z 25.10. 2000	1616-1630, 1784
12.	Zespół Sądu Grodzkiego	NOWY WISNICZ	A-381 z 01.03.1995	1911-1912
13.	budynek mieszkalny "Pański Dom"	NOWY WISNICZ	A-152 z 10.03.1978	XVIII/XIX
14.	budynek mieszkalny	NOWY WISNICZ	A-147 z 03.03.1978	XVII/XVIII
15.	Dworek "Koryznówka"	STARY WIŚNICZ	A-154a z 26.05.1978	1860
16.	kościół par. p.w. św. Wojciecha	STARY WIŚNICZ	A-13 Z 09.04.1968	Kościół 1520r.
	kapliczka św. Anny			
	cmentarz przykościelny			
17.	dom	STARY WIŚNICZ	A-126 z 04.07.1977	1 poł.XVII

źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów udostępnionych przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – Delegatura w Tarnowie

5.1.2. OBIEKTY WPISANE DO GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTEKÓW

Na terenie Gminy znajduje się 114 obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków do objęcia ochroną.

Gminna Ewidencja Zabytków jest aktualizowana zarządzeniem Burmistrza. Wykaz obiektów stanowiący załącznik nr 1 został dołączony na końcu niniejszego Tomu. Ewidencja Zabytków Gminy Nowy Wiśnicz ma charakter zbioru otwartego i podlega sukcesywnej aktualizacji.

5.1.3. STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE

Na terenie Gminy znajduje się 246 stanowisk archeologicznych, w tym punktowe i obszarowe, datowane od prehistorii do nowożytności. Wszystkie są objęte ochroną prawną.

Wyjątkową wartość stanowią ślady grodziska w Kopalinach datowane na wczesną epokę żelaza (okres kultury łużyckiej) oraz średniowiecze (XIII-XIV w.). Dla stanowiska wyznaczono strefę ochrony grodziska oznaczoną na rysunkach studium.

Wykaz stanowisk archeologicznych jest aktualizowany zarządzeniem Burmistrza i stanowi jego załącznik nr 1, który również został dołączony do niniejszego Tomu.

Ewidencja stanowisk archeologicznych w Gminie Nowy Wiśnicz ma charakter zbioru otwartego i podlega sukcesywnej aktualizacji.

5.1.4. USTALENIA OCHRONY W MIEJSCOWYCH PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

W związku z pokryciem całego obszaru gminy miejscowymi planami, ich ustalenia obejmują problematykę ochrony wartości historycznych i kulturowych, między innymi poprzez wyznaczenie stref, zespołów, obiektów i stanowisk, w tym:

- **strefy ochrony ekspozycji zabytkowego zespołu** - w zmianie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Śródmieście” Nowego Wiśnicza (uchwała nr IX/53/2007 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 31.08.2007r.), w zmianie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Śródmieście” Nowego Wiśnicza w zakresie działek nr: 17/1 położonej w Leksandrowej oraz 679 położonej w Starym Wiśniczu (uchwała nr III/17/10 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 30.12.2010r.).

Wyznaczona strefa ochrony ekspozycji zabytkowego zespołu obejmuje ekspozycyjne tereny dalekiego widoku, którymi są: obszar dawnych ogrodów włoskich znajdujących się w północnej części miasta, przedpola widokowe przylegające i położone poniżej zabytkowego zespołu zamkowego i klasztornego.

W tej strefie ustalono konieczność celowego kształtowania zabudowy i zagospodarowania, poprzez:

- realizację zabudowy, która nie przesłoni panoramy wzgórze zamkowego oraz klasztornego, poprzez ograniczenie maksymalnej wysokości zabudowy,
  - zakaz realizacji zwartych zespołów zieleni wysokiej, mogącej powodować przesłonięcie panoramy wzgórze i dalekiego widoku.
- **strefy ekspozycji dalekiego widoku** - w zmianie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Nowy Wiśnicz obejmującej miejscowość Kobyle (uchwała nr X/79/11 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 2.09.2011r.); zmienionej uchwałą nr XXI/170/16 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 29.04.2016 r.

Wyznaczona strefa ekspozycji dalekiego widoku obejmuje obszar, w którym występuje szczególne ukształtowanie terenu o wysokich walorach krajobrazowych na tereny otwarte z wyznaczonego punktu widokowego położonego przy drodze Kobyle – Chronów.

W tej strefie ustalono konieczność:

- zasada zachowania istniejących zadrzewień śródpolnych i zieleni,
- zakaz realizacji nowych obiektów kubaturowych,
- ograniczenie i dbałość o staranne wkomponowanie nowych obiektów i urządzeń w krajobraz,
- zakaz realizacji nowych zwartych zespołów zieleni wysokiej, mogącej powodować przesłonięcie panoramy terenu o wysokich walorach krajobrazowych,
- zakaz lokalizacji tablic i urządzeń reklamowych.

- **strefy ochrony ekspozycji** - w projekcie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Nowy Wiśnicz obejmującej miejscowość Stary Wiśnicz z wyłączeniem części miejscowości objętej miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego „Śródmieście” Wiśnicza (projekt stan na wrzesień 2018r.); w zmianie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów wsi Królówka w gminie Nowy Wiśnicz (uchwała nr XXVI/211/16 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 20.09.2016 r.).

Wyznaczone strefy ochrony ekspozycji obejmują tereny o wybitnych walorach krajobrazowo- przyrodniczych. W strefach obowiązują ustalenia dotyczące obowiązku ochrony otwarc widokowych przez wprowadzenie form zagospodarowania, które nie będą stanowić barier w ekspozycji dalekiego widoku, w tym ustalono zakaz wprowadzania zwartych zespołów zieleni wysokiej oraz konieczność dbałości o wkomponowywanie nowych obiektów i urządzeń w krajobraz.

- **strefy B częściowej ochrony konserwatorskiej** - w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego części gminy Nowy Wiśnicz obejmującej miejscowość Stary Wiśnicz z wyłączeniem części miejscowości objętej miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego „Śródmieście” Wiśnicza (uchwała nr XII/82/03 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 5.12.2003r.).

Obejmuje:

- 1) niewielką enklawę zabudowy w miejscowości Kobyle przy granicy za Starym Wiśniczem i w Starym Wiśniczu przy granicy z Kobylem przy drodze na południe od kościoła W Starym Wiśniczu.
- 2) fragment zabudowy zabytkowej, tradycyjnej i współczesnej w Starym Wiśniczu w północnej części wsi (przy drodze równoległej do drogi przez Stary Wiśnicz oznaczonej symbolem KZ)
- 3) niewielka enklawa zabudowy (charakterystyczne usytuowanie budynków gospodarczych od strony drogi) położona na przedłużeniu zabudowy opisanej powyżej w pkt 2).

W strefie obowiązują ustalenia dotyczące zasad kształtowania nowej, przebudowywanej i modernizowanej zabudowy oraz następujące warunki działalności inwestycyjnej:

- pełne zachowanie historycznej kompozycji przestrzennej z uwzględnieniem wielkości sposobu zagospodarowania działki siedliskowej zachowanie proporcji pomiędzy terenem zabudowanym i wolnym od zabudowy, usytuowaniem budynku mieszkalnego (kalenica, linie regulacyjne) i budynków gospodarczych,
- przy uzupełnianiu zabudowy (plomby) i wymianie substancji nawiązanie do historycznych proporcji i form budowlanych z uwzględnieniem detalu architektonicznego i materiałów budowlanych i wykończeniowych,
- zakaz wprowadzania obiektów naruszającą tradycyjną strukturę przestrzenną.

- **strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej** – w zmianie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Śródmieście” Nowego Wiśnicza (uchwała nr IX/53/2007 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 31.08.2007r.); ustalona decyzjami wpisu do rejestru zabytków.

W terenach objętych tą strefą działalność inwestycyjna jest możliwa wyłącznie na podstawie szczegółowych wytycznych konserwatorskich i pod nadzorem służb ochrony zabytków, a także pod nadzorem archeologicznym, zgodnie z przepisami odrębnymi.

- **strefy ochrony konserwatorskiej układu urbanistycznego** – w zmianie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Śródmieście” Nowego Wiśnicza (uchwała nr IX/53/2007 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 31.08.2007r.),

Wyznaczone strefy obejmująca obszar historycznego założenia lokacyjnego centrum Nowego Wiśnicza wraz z przyległymi ulicami, z zabudową mieszkaniową, terenami zabudowy mieszkaniowo – usługowej, terenami zabudowy usługowej oraz wydzielonymi terenami zieleni urządzonej i komunikacji, (ustalona decyzją wpisu do rejestru zabytków nr A-97);

W strefach ustala się konieczność celowego kształtowania zabudowy i zagospodarowania, poprzez:

- zachowanie linii zabudowy w Rynku oraz wszystkich ulicach wyznaczonych w okresie lokacji,
- zachowanie historycznych proporcji działek siedliskowych,
- zachowanie historycznych funkcji miejskich,
- zachowanie historycznego układu przestrzennego,
- zachowanie proporcji przestrzennych poszczególnych dominant z otaczającą architekturą mieszkalną,
- dopuszcza się powstawanie nowych budynków w wolnych przestrzeniach budowlanych z zachowaniem proporcji historycznych podziałów ewidencyjnych.

- **strefy pośredniej ochrony konserwatorskiej** - w zmianie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Śródmieście” Nowego Wiśnicza (uchwała nr IX/53/2007 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 31.08.2007r.); zmianie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Nowy Wiśnicz obejmującej miejscowość Kopaliny (uchwała nr XXIV/201/16 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 29.06.2016 r.)

Obejmuje teren wokół strefy ochrony konserwatorskiej układu urbanistycznego; ustalonej w decyzji w sprawie wpisu do rejestru zabytków nr A-97; obszar *posiadający „możliwość wprowadzania nowych obiektów za zgodą WKZ”*)

W strefach ustala się konieczność celowego kształtowania zabudowy i zagospodarowania, które pozwoli na zachowanie przedpola widokowego na historyczne założenie urbanistyczne i panoramę wzgórza zamkowego oraz klasztorne. Istniejące obiekty posiadające cechy zabytkowe pozostawia się do utrzymania. Dopuszcza się możliwość realizacji nowej zabudowy stanowiącej uzupełnienie istniejącego zagospodarowania, z koniecznością przestrzegania ustalonych nieprzekraczalnej i obowiązującej linii zabudowy w celu wypełnienia istniejących pierzei. Wprowadza się nakaz:

- utrzymania elementów krajobrazowych z dopuszczeniem konserwacji,
- zachowania i kontynuacji historycznego układu dróg, placów, obiektów o zespołów,
- ochrony i rewitalizacji istniejącej zabudowy zabytkowej.

Wyznaczona strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej w miejscowości Kopaliny obejmuje układ o wybitnych wartościach zabytkowych, dla której ustala się:

- zakaz lokalizacji wolnostojących urządzeń reklamowych, obiektów i urządzeń tymczasowych;
- nakaz utrzymania elementów krajobrazowych z dopuszczeniem konserwacji, względnie rekompozycję;
- nakaz zachowania i kontynuacji historycznej substancji, układu dróg, placów oraz obiektów i zespołów;
- nakaz ochrony i rewitalizacji istniejącej zieleni zabytkowej.

- **strefy ochrony archeologicznej** - w zmianie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Nowy Wiśnicz obejmującej miejscowość Kopaliny (uchwała nr XXIV/201/16 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 29.06.2016 r.); w zmianie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Nowy Wiśnicz obejmującego miejscowość Łomna (uchwała nr XXXIX/364/17 z dnia 25.10.2017r.); w zmianie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Nowy Wiśnicz, obejmującego miejscowość Muchówka – etap „A”. (uchwała nr XXXIX/365/17 z 25.10.2017r.); w zmianie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Nowy Wiśnicz

obejmującego miejscowość Chronów- etap A. (uchwała nr XLI/377/17 z 20.12.2017r.); w zmianie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Nowy Wiśnicz obejmującego miejscowość Leksandrowa - etap A (uchwała nr XLII/396/18 z 24.01.2018r.)

Dla wyznaczonych stref obowiązują przepisy odrębne odnoszące się do ochrony zabytków i obejmują stanowiska archeologiczne wpisane do ewidencji stanowisk archeologicznych Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków.

- **strefy rekonstrukcji siedlisk oraz rekompozycji założenia ogrodowych** - w zmianie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Śródmieście” Nowego Wiśnicza (uchwała nr IX/53/2007 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 31.08.2007r.); która obejmuje teren położony w sąsiedztwie zespołu klasztorowego.

W strefie ustala się możliwość realizacji na cele mieszkaniowe i agroturystyczne nowych obiektów kubaturowych na zasadzie rekonstrukcji dawnego założenia siedliska, obejmujący obiekt mieszkaniowy i budynki gospodarcze oraz ustala się konieczność rekompozycji założenia ogrodowych.

5.2. ZASOBY, CECHY I WALORY KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Gmina Nowy Wiśnicz charakteryzuje się wieloma wartościowymi elementami środowiska przyrodniczego, tworzącymi atrakcyjny krajobraz, w którym szczególną rolę odgrywa urzeźbienie terenu, zalesienie i wody

Obszar gminy znajduje się w całości w obrębie Wiśnicko - Lipnickiego Parku Krajobrazowego, który obejmuje fragment Pogórza Wiśnickiego, zwanego również Wielickim. Powierzchnia Parku wynosi 14 311 ha, a jego granice biegną wzdłuż granic administracyjnych gmin Nowy Wiśnicz i Lipnica Murowana. Obszar ten został wydzielony i objęty ochroną ze względu na wyróżniające się krajobrazowo tereny o różnych typach ekosystemów oraz unikalny krajobraz kulturowy.

W Parku chronione są unikatowe krajobrazy naturalne i kulturowe Pogórza Karpat, w tym zabytkowe układy architektoniczne Nowego Wiśnicza oraz inne zabytki kultury materialnej.

Krajobraz kulturowy w gminie Nowy Wiśnicz zajmuje 7,8% powierzchni gminy. Typ krajobrazu kulturowego obejmuje fragmenty zwartej zabudowy. Najcenniejszym elementem w strefie jest zachowanie czytelnego układu urbanistycznego Nowego Wiśnicza wraz ze zgromadzonymi licznymi zabytkami architektury i budownictwa. Pomimo zmian i przekształceń, układ ten zachował czytelny, jednorodny charakter oraz większość pierwotnych cech stylowych.

Na przeciwnym biegunie znajdują się powstające współcześnie enklawy zwartej zabudowy o charakterze osiedli domów jednorodzinnych. Przykładem takich realizacji jest osiedle Miejskie Pola w Nowym Wiśniczu.

W centrach pozostałych miejscowości dominuje zabudowa współczesna, która nadaje im wyjątkowo mało wyraźny i stylowy charakter. Liczne obiekty dawnego budownictwa są rozproszone i zdominowane w krajobrazie przez budynki współczesne.

Pojedyncze przykłady dawnego budownictwa spotkać można we wszystkich miejscowościach na omawianym terenie, nie tworzą one jednak zwartych skupisk lub ciągów. Proponowane w dotychczasowym studium do objęcia ochroną w formie parków kulturowych obszary w Chronowie i Starym Wiśniczu, do nie tak dawna posiadały tradycyjny charakter, obecnie nie wykazują takiego rodzaju struktury kulturowo – przyrodniczo – przestrzennej, która uzasadnia postulowanie do objęcia ich ochroną w formie parku kulturowego.

Na terenach objętych przez zabudowę w strefie krajobrazu kulturowego, poważnym problemem jest zdominowanie środowiska wizualnego przez bezstylową zabudowę, zarówno istniejącą jak nowo powstającą. Dla nowej zabudowy charakterystyczne jest niedostosowanie formy, kolorystyki i sposobu wykończenia obiektów do historycznego otoczenia. Stare budynki, stanowiące o wartości historycznej i wizualnej wsi, znikają z jej krajobrazu w wyniku rozbiórki lub rozpadu. Te z nich, które przetrwały, są wizualnie przytłoczone lub całkowicie zastąpione przez nowsze, architektonicznie i krajobrazowo bezwartościowe realizacje. W rezultacie wnętrza krajobrazowe wsi i przysiółków w wielu przypadkach tracą walory wizualne i estetyczne.

Szata roślinna Parku ma charakter typowy dla Pogórza Karpat Zachodnich i odznacza się stosunkowo dużym bogactwem gatunkowym. Na podstawie szczegółowych badań flory

stwierdzono występowanie 667 gatunków roślin naczyniowych. Szata roślinna pod względem geobotanicznym, fitosocjologicznym i florystycznym jest reprezentatywna dla rozległego obszaru Pogórza Wielickiego. Jest ona stosunkowo jednorodna florystycznie z uwagi na charakter podłoża geologicznego, brak większych różnic wysokościowych i rozległych dolin rzecznych. Bardzo typową cechą flory jest duży udział gatunków górskich związanych przede wszystkim z siedliskami cienistymi i wilgotnymi, jak np. zbocza o ekspozycji północnej, dna głębokich dolin i wąwozów, brzegi potoków. Głównym rejonem koncentracji gatunków górskich są południowe obszary gminy, najliczniej spotykane w kompleksie leśnym Góry Paprockiej oraz w okolicy Muchówki

Najbogatszą i najbardziej różnorodną szatę roślinną mają północne rejony Parku, a zwłaszcza kompleks leśny Kopaliny. Szczególnie wartościową cechą flory parku jest występowanie gatunków rzadkich, podlegających ochronie prawnej.

Osobliwością przyrodniczą podnoszącą rangę faunistyczną gminy Nowy Wiśnicz jest na pewno obecność bogatej, wielogatunkowej populacji nietoperzy. Nietoperze na terenie gminy szczególnie licznie występują na terenie zamku w Nowym Wiśniczu - w jego lochach oraz w piwnicach bastionu północnego.

Świadectwem nieprzeciętnych walorów przyrodniczych i krajobrazowych Gminy Nowy Wiśnicz są istniejące rezerwy oraz pomniki przyrody, a także cenne elementy obiekty przyrody żywej i nieożywionej, zasługujące na szczególną ochronę jako twory natury.

Na terenie parku znajdują się trzy rezerwy przyrody. Jednym z nich jest rezerwat przyrody nieożywionej "Kamień Grzyb" znajdujący się na północno – wschodnim ramieniu wzgórza Bukowiec. Główną atrakcją tego miejsca jest kamień w kształcie grzyba, który został otoczony ochroną wraz z grupką małych skałek zbudowanych z piaskowca istebniańskiego i naturalnym fragmentem buczyny karpackiej.

Kolejny - pomnik przyrody nieożywionej "Kamienie Brodzińskiego" stanowi grupa ciekawych kształtem skał zbudowanych z piaskowca istebniańskiego, położona na granicy Lipnicy Murowanej i Rajbrotu.

Na terenie parku znajduje się również rezerwat przyrody Skałki Chronowskie. Ten pomnik przyrody nieożywionej stanowią piaskowce wychodnie znajdujące się w wierzchowinowych partiach Kobylej Góry. Kobyla Góra to wzniesienie na terenie wsi Chronów. Według ludowych podań miała znajdować się na niej świątynia słowiańskiego bóstwa niebios i błyskawic – Swaroga lub meczet. W lesie znajdują się głazy będące pomnikiem przyrody nieożywionej. Wysokość skałek dochodzi do 2,5 m. Na kamiennych głazach wyrte są tajemnicze napisy.

Bogactwo walorów i różnorodność ekosystemów umożliwia wyodrębnienie w obszarze gminy Nowy Wiśnicz atrakcyjnych szlaków i ścieżek turystycznych. Oprócz funkcji dydaktycznej stanowią również bardzo ciekawą ofertę turystyczną – krajoznawczą. Kompensują przekaz edukacyjny z poznawaniem i promocją walorów przyrodniczych, krajobrazowych i tradycji regionu.

- **Ścieżka Przyrodniczo - Geologiczna "Borówna – Chronów"**
- **Szlak Niebieski - "Przez Pogórze Wiśnickie"** Szlak o przebiegu: Bochnia – Nowy Wiśnicz – Kamień Grzyb – Kamienie Brodzińskiego – Rajbrot – Łopusze - Kamionna – Tymbark i długości 54 km. W miejscowości Kopaliny ze szlaku widoczny jest zespół pałacowy Macudzińskich z XX w., kolejnym obiektem jest kamienna kolumna zwieńczona krzyżem, jedna z tzw. „kolumn lotników”. W Nowym Wiśniczu ważnymi punktami szlaku jest zamek, klasztor. Następnie kierowany jest na zalesione wzgórze Bukowiec z „Kamiennym Grzybem”. Kolejno prowadzi przez wzgórze Osiczyna na wzgórze Paprotna, gdzie znajdują się grupy ostańców piaskowcowych „Kamienie Brodzińskiego”.
- **Trakt Węgierski**, którym jest część starego traktu węgierskiego z Bochni do Nowego Wiśnicza.
- **Ścieżka Przyrodnicza w Olchawie** w obszarze naturalnych zbiorowisk roślinnych, Celem powstania ścieżki przyrodniczej jest zapoznanie odwiedzających gości z naturalnym typem siedliskowym lasu jakim jest Ols (zwany także Olszyną, Olesem) i bogactwem roślinności na

tym siedlisku. Ścieżka prowadzi równoległe do potoku Olchawka, przejście jej trwa około 15 minut.

- **Szlak Solny** turystyczny rowerowy szlak kulturowy po dawnych salinach wielicko-bocheńskich o długości w sumie 141,3 km.
- **Szlak Bursztynowy** - jest polsko-słowacko-węgierską inicjatywą ekoturystyczną. Przebiega przez miejsca najbardziej cenne pod względem kulturowym, przyrodniczym i historycznym. Trasa od Budapesztu przez Bańską Szczawnicę na Słowacji do Krakowa liczy ok. 400 km.
- **Na Śliwkowym Szlaku** - Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku” w ramach promocji produktów lokalnych i obszaru Śliwkowego Szlaku organizuje warsztaty i zajęcia edukacyjne skierowane do osób pragnących poszerzyć swoją wiedzę o produktach lokalnych.

5.3. OCENA STANU OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW

Oprócz istniejących zasobów dziedzictwa kulturowego, które zostały objęte ochroną prawną, na terenie gminy istnieją też inne obszary o szczególnie cennych wartościach. Na takich terenach gmina może postulować powołanie parków kulturowych. Dotychczas na terenie gminy nie został formalnie ustanowiony park kulturowy.

Na terenie gminy znajduje się obszar predysponowany do utworzenia parku kulturowego. Podstawą i uzasadnieniem jego utworzenia jest *„Koncepcja programowo-przestrzenną wraz z analizą historyczno-konserwatorską w związku z ideą tworzenia Parku 400-lecia u podnóża zamku Kmitów i Lubomirskich w Nowym Wiśniczu”*. Jest to obszar wyróżniający się krajobrazowo z nagromadzeniem zabytków o najwyższych walorach. Obowiązujący Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego przyjęty przez Sejmik Województwa Uchwałą nr XLVII/732/18 z 26 marca 2018 roku wśród rekomendacji do kształtowania polityki przestrzennej w dokumentach planistycznych jednoznacznie wskazuje potrzebę wyznaczenie parku kulturowego w Nowym Wiśniczu który obejmowałby centralną część miasta wraz z zamkiem.

Analiza stanu ochrony walorów dziedzictwa kulturowego i stan zachowania cennych obiektów wymusza konieczność eliminowania zagrożeń, w postaci degradacji zabytków, czy braku zgodności działań lokalnych z ponadlokalnymi. Wskazano jest aby podjąć działania zmierzające do efektywnego wykorzystania potencjału posiadanych zasobów w postaci lokalnego dziedzictwa kulturowego, w tym zabytkowych przestrzeni miejskich i wiejskich oraz krajobrazu kulturowego gminy.

Niewątpliwą szansą rozwojową będzie w tym kontekście realizacja przyjętego w marcu 2017r. Gminnego Programu Rewitalizacji Nowego Wiśnicza, którego misja została sformułowana w następujący sposób: *„Pobudzenie kapitału społecznego oraz wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego i naturalnego do wzrostu jakości życia mieszkańców”*. Misja ta będzie realizowana poprzez osiągnięcie 2 celów rewitalizacji:

- Stworzenie funkcjonalnych przestrzeni i efektywne gospodarowanie zasobami,
- Poprawa jakości życia i wzrost aktywności społecznej mieszkańców.

6. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONA ICH ZDROWIA

6.1. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA

Istotnym uwarunkowaniem decydującym o przebiegu procesów rozwojowych gminy są czynniki demograficzne. Obecne i przyszłe tempo rozwoju ludności i związane z tym zmiany wielkościowe populacji w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym to podstawowe przesłanki dla formowania strategii i kierunków społeczno-gospodarczych przestrzennego rozwoju gminy.

Gmina Nowy Wiśnicz pod względem liczby ludności zajmuje 2 miejsce wśród 9 gmin powiatu bocheńskiego. W 2016 roku wskaźnik gęstości zaludnienia wyniósł 169 osób/km². Powyższa wartość, w porównaniu do średniej dla powiatu bocheńskiego jest nieznacznie wyższa (163

osoby/km²) a województwa małopolskiego (222 osoby/km²) jest znacznie niższa. Przyrównując średnie krajowe (123 osoby/km²), gmina odznacza się korzystnym wskaźnikiem zaludnienia.

Według danych z Urzędu Miejskiego w 2016 roku gminę zamieszkiwało 13 699, z czego 49,8% stanowiły kobiety a 50,2% mężczyźni. Ludność Nowego Wiśnicza stanowi zaledwie 13,1% wszystkich mieszkańców powiatu bocheńskiego.

W 2016 roku, współczynnik feminizacji osiągnął w gminie wartość 99,4, co stanowi niższą wartość na tle powiatu i województwa. Na przełomie lat 2000-2016, liczba ludności gminy stale wzrastała. W badanym okresie przyrost mieszkańców gminy oscylował w granicy 10%, co stanowiło około 1270 osób.

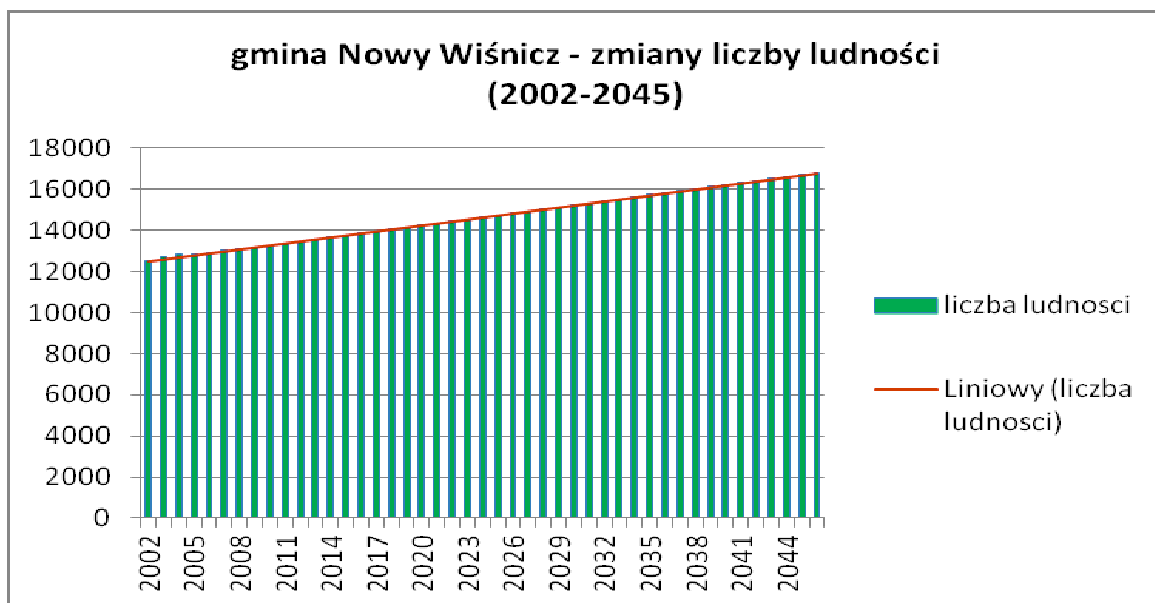
Rok	Liczba mieszkańców ogółem	Kobiety	Mężczyźni
2000	12 486	6 302	6 184
2005	12 876	6 511	6 365
2010	13 272	6 664	6 608
2015	13 759	6 860	6 899
Dynamika zmian pomiędzy 2000 a 2015 r.	10,1%	8,9%	11,6%

Pod względem grup wiekowych 67,2% mieszkańców gminy Nowy Wiśnicz jest w wieku produkcyjnym, 19,6% w wieku przedprodukcyjnym, a 13,2% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Dynamika zmian liczby ludności kształtowana jest pod wpływem przyrostu naturalnego oraz ruchu migracyjnego. W latach 2000-2016, gmina ogólnie cechowała się dodatnim przyrostem naturalnym. Najniższa wartość tego wskaźnika widoczna była w 2001 r. i wynosiła 31, najwyższy w 2016 r. wynosząca 79.

6.2. PROGNOZA DEMOGRAFICZNA

Perspektywa rozwoju ludności w okresie do 2045 roku. umożliwia prześledzenie dotychczasowych zmian liczby ludności w gminie Nowy Wiśnicz oraz prawdopodobnej liczebności populacji gminy w przyszłości

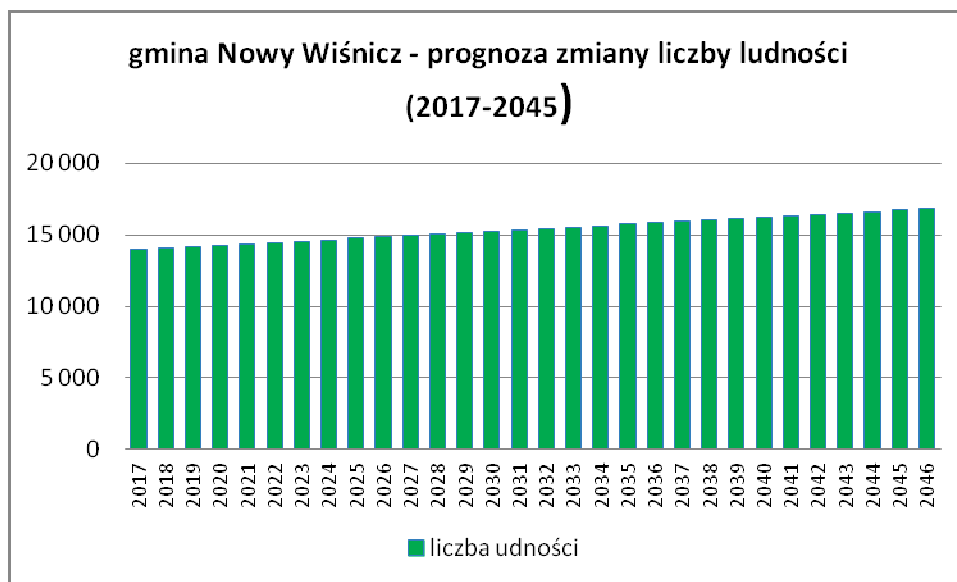

Liczba ludność wraz z prognozą

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Nowy_Wisnicz

Prognoza ludności gminy do roku 2045 pokazuje stopniowy wzrost liczby ludności w gminie. Na podstawie wyliczonej linii trendu oszacowano prognozę demograficzną na lata 2017-2045, którą przedstawia poniższy wykres. Średni wzrost ludności na dekadę przyjęto na poziomie 7%. Prognoza zakłada trzymanie się względnej równowagi w proporcjach udziału kobiet i mężczyzn wśród mieszkańców gminy i stopniowe starzenie się społeczeństwa.

W 2045 roku liczba ludności miasta i gminy będzie wynosić niespełna 17 000 osób (16812 osób).

Prognoza liczby ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Nowy_Wisnicz

Wzrost liczby ludności w gminie Nowy Wiśnicz odpowiada trendom dla całego powiatu bocheńskiego. Zgodnie z Prognozą ludności na lata 2014-2050 opracowanej dla powiatów przez Główny Urząd Statystyczny, w latach 2015-2045 liczba ludności powiatu bocheńskiego na przestrzeni lat będzie stale wzrastać.

6.3. STRUKTURA DZIAŁANOŚCI GOSPODARCZEJ

Na terenie gminy w rejestrze Podmiotów Gospodarki Narodowej na koniec 2016 r. zarejestrowanych było 999 podmiotów, z czego ponad 96% stanowiły podmioty sektora prywatnego, których liczba stale rośnie. Najwięcej podmiotów gospodarczych klasyfikowano w sekcji F obejmującym budownictwo (26%) i sekcji G obejmującej handel hurtowy i detaliczny oraz naprawę pojazdów samochodowych (21%). Istotną część podmiotów stanowią przedsiębiorstwa klasyfikowane w sekcji C obejmującej przetwórstwo przemysłowe (14%). W sekcjach C i F na przestrzeni lat odnotowano nieznaczny wzrost liczby podmiotów, a w przypadku sekcji G zaobserwowano nieznaczny spadek. W okresie od 2009 przybyło sporo podmiotów z branży usługowej, w tym działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, informacyjnej i komunikacyjnej, profesjonalnej i technicznej, działalności związanej z kulturą i rekreacją oraz opieki zdrowotnej i pomocy społecznej.

Dane z ostatnich lat obrazują marginalną rolę produkcji rolnej jako jednej z gałęzi lokalnej gospodarki – udział podmiotów gospodarczych z sekcji A utrzymuje się na niskiej wysokości ok. 2% wszystkich podmiotów w gminie, choć ich liczba nieznacznie wzrosła w badanym okresie.

Ogólnie liczba pracujących w 2016 r. wynosiła 120 na 1000 ludności i była niższa niż w powiecie, gdzie wynosiła 172 pracujących na 1000 ludności. Biorąc pod uwagę sektory ekonomiczne 40,4% wszystkich pracujących było zatrudnionych w sektorze rolniczym, 27,9% w przemyśle, 10,6% w usługowym, 0,82% w finansowym a 20,3% w pozostałych.

6.4. RYNEK PRACY

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Bochni, na koniec marca 2018 r. w mieście gminie Nowy Wiśnicz zarejestrowanych było łącznie 227 bezrobotnych, z czego 64,3% stanowiły kobiety. Łącznie prawo do zasiłku przysługiwało 14,5% ogółu bezrobotnych, a więc znaczna część bezrobotnych pozostawała bez pracy nie dłużej niż przez okres sześciu miesięcy.

Dane z lat 2010-2018 obrazują poprawę sytuacji na rynku pracy. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych spadała stopniowo od roku 2012 (w mieście) i roku 2013 (na obszarach wiejskich). Obserwacja danych z lat 2010-2018 dotyczących udziału kobiet w ogóle bezrobotnych pozwala zauważyć bardzo duże wahania wartości tego wskaźnika, szczególnie wśród mieszkanek terenów wiejskich Nowego Wiśnicza (od 44% w 2015 r. do 67,2% w 2017).

Niepokojącym zjawiskiem jest wysoki odsetek kobiet w gronie zarejestrowanych bezrobotnych, który na terenach wiejskich w marcu 2018 r. sięgnął ponad 61,4%, a w mieście Nowy Wiśnicz ponad 76%. Co ważne, aż 23% ogółu bezrobotnych w gminie stanowią kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka.

Stan i struktura osób bezrobotnych w latach 2010-2018 (stan na koniec marca 2018r)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Powiat bocheński									
liczba bezrobotnych	3129	3604	4326	4421	3731	2787	2420	2092	2133
% kobiet w ogóle bezrobotnych	bd.	61	58	58,2	56,7	58,4	59,5	62,1	58,7
% osób z prawem do zasiłku w ogóle bezrobotnych	bd.	14,5	14,7	11	12,6	12,8	12,9	14,2	13,6
Miasto Nowy Wiśnicz									
liczba bezrobotnych	73	93	120	109	76	62	45	45	43
% kobiet w ogóle bezrobotnych	58,9	60,2	62,5	62,4	59,2	58,1	64,2	64,4	76,7
% osób z prawem do zasiłku w ogóle bezrobotnych	13,7	17,2	17,5	8,3	13,2	12,9	13,3	17,8	11,6

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Obszary wiejskie gminy Nowy Wiśnicz									
liczba bezrobotnych	283	381	437	460	379	271	207	186	184
% kobiet w ogóle bezrobotnych	62,9	65,6	59,5	58,5	58,3	44	42,7	67,2	61,4
% osób z prawem do zasiłku w ogóle bezrobotnych	10,6	14,2	14,9	11,7	11,9	9,1	10,5	17,2	15,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Bochni

6.5. MIESZKALNICTWO

W na koniec 2016r w gminie Nowy Wiśnicz znajdowało się 3906 mieszkań i na mieszkanie przypadało 3,55 osoby (w woj. małopolskim - 3 osoby na mieszkanie). Przeważa zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna (zabudowa wielorodzinna stanowi około 5% ogólnej zabudowy miasta i nie występuje na terenie wsi) i w związku z tym przeciętna powierzchnia mieszkań jest dość duża (99,2m² w 2016r.) w porównaniu z powierzchnią mieszkań w budownictwie wielorodzinnym. Powierzchnia przypadająca na jednego mieszkańca wynosi około 27,97m² (średnio w Unii Europejskiej na osobę przypada 41,7 m² mieszkania, w Polsce - 27 m²).

W 2016r. oddano do użytku 48 nowych mieszkań, o przeciętnej powierzchni 123,10m². Równocześnie liczba oddawanych do użytku mieszkań na 1000 mieszkańców (3,46) była znacznie niższa od wskaźników dla województwa małopolskiego (5,14) i całej Polski (4,25).

6.6. USŁUGI PUBLICZNE

Oświata i wychowanie

Gmina dostarcza swoim mieszkańcom usługi edukacyjne od wychowania przedszkolnego (dwa przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, Klub Dziecięcy w Starym Wiśniczu i żłobek w Wiśniczu Małym), poprzez szkolnictwo podstawowe (w 7 miejscowościach znajdują się szkoły podstawowe lub zespoły szkół), po szkolnictwo średnie, w tym szkolnictwo artystyczne (Liceum Plastyczne im. Jana Matejki w Nowym Wiśniczu, z internatem).

Kultura

Za zapewnienie mieszkańcom dostępu do kultury oraz możliwości rozwoju artystycznego odpowiada sprawnie działający Miejski Ośrodek Kultury wraz z rozmieszczonymi w gminnych miejscowościach dziesięcioma filiami oraz Miejska Biblioteka Publiczna im. Jana Brzękowskiego w Nowym Wiśniczu, wraz z jej dwoma oddziałami terenowymi w Starym Wiśniczu i Królówce. Działalność w zakresie kultury prowadzi również Ośrodek Edukacji Regionalnej w Starym Wiśniczu, który mieści Izbę Regionalną.

Sport

Aktywność sportowa mieszkańców może być realizowana w ramach działalności klubów sportowych „Szreniawa” Nowy Wiśnicz, „Czarni” Kobyle, „Ceramika” Muchówka. Na terenie gminy znajduje się Pływalnia Odkryta w Leksandrowej która oferuje basen pływacki, brodzik dla dzieci, boisko sportowe wraz z punktem gastronomicznym. Funkcjonują również dwa „Orliki” w Nowym Wiśniczu i Królówce.

Ochrona zdrowia i opieka społeczna

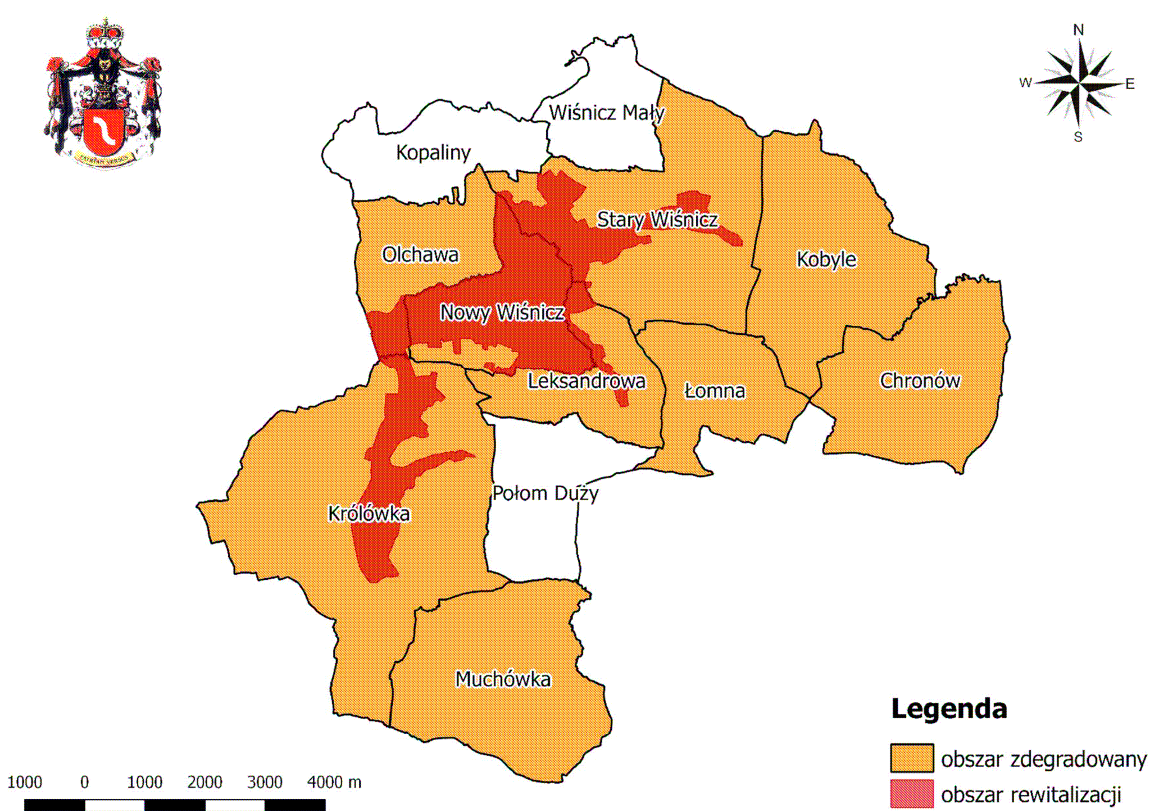
Podstawowe medyczne i ochrony zdrowia świadczy Samodzielny Publiczny Gminny Zakład Opieki zdrowotnej w Nowym Wiśniczu oraz Ośrodek Zdrowia w Królówce. W ramach działań z zakresu pomocy społecznej i środowiskowej w gminie funkcjonuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy w Muchówce oraz Gminny Punkt Konsultacyjno-Informacyjny w Nowym Wiśniczu. Liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej wahała się od 160 w 2009 r. do 112 w roku 2016r. Z racji bliskiego położenia ośrodka powiatowego, mieszkańcy gminy mają możliwość korzystania z tamtejszych placówek.

6.7. OBSZARY ZDEGRADOWANE I OBSZARY REWITALIZACJI

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Nowy Wiśnicz został opracowany na podstawie uchwały Nr XXIX/238/16 z dnia 24.11.2016 roku, w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Nowego Wiśnicza na lata 2016–2020 i uchwalony uchwałą nr XXXIII/275/17 z dnia 29.03.2017 r.

Na podstawie przeprowadzonego audytu gminnego wyznaczono obszar zdegradowany, na który składają się jednostki referencyjne charakteryzujące się problemami w sferze społecznej, przy jednoczesnym występowaniu problemów przynajmniej w jednej innej sferze oraz największą liczbą zidentyfikowanych negatywnych zjawisk, tj. ≥ 12 . Zgodnie z przedstawionymi założeniami obszar zdegradowany na terenie Gminy Nowy Wiśnicz obejmuje sołectwa: Królówka (23), Olchawa (18), Łomna (17), Chronów (16), Muchówka (15), Kobyle (14), Leksandrowa (14), Miasto Nowy Wiśnicz (13), Stary Wiśnicz (12). Wskazany obszar zajmuje 69,90 km², co stanowi 85,13% powierzchni gminy i jest zamieszkiwany przez ok. 88% ogółu mieszkańców gminy.

W wyniku przeprowadzonej diagnozy w podziale na jednostki referencyjne gminy i delimitacji obszaru zdegradowanego wyznaczono obszar rewitalizacji, na który składa się Miasto Nowy Wiśnicz, część sołectwa Stary Wiśnicz, niewielki północny fragment sołectwa Leksandrowa, centralna część sołectwa Królówka oraz południowy fragment sołectwa Olchawa. Wyznaczony obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię 16,10 km² (19,6% powierzchni ogółem gminy) i jest zamieszkały przez ok. 26,09% ludności ogółem gminy.

Lokalizacja obszaru rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego w Gminie Nowy Wiśnicz

Źródło: Gminny Program Rewitalizacji Nowego Wiśnicza na lata 2016–2020

W wyniku prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji zdefiniowano 7 projektów podstawowych, kluczowych do prowadzenia procesu rewitalizacji, ponieważ oddziałują

kompleksowo na zidentyfikowane problemy we wszystkich sferach, a przede wszystkim w sferze społecznej

1. Remont i modernizacja oraz przywrócenie funkcji terenom oraz obiektom o charakterze sportowo-rekreacyjnym, w tym m.in.:
  - prace remontowo- budowlane boiska „Tragowica”,
  - zagospodarowanie działki nr 722 na cele rekreacyjno-sportowe,
  - rozbudowa szkoły im. Stanisława Lubomirskiego w Nowym Wiśniczu o pływalnię,
  - prace modernizacyjne boiska sportowego „Szreniawa”,
  - wykonanie miasteczka ruchu drogowego przy Zespole Szkół w Nowym Wiśniczu,
  - modernizacja basenu w Leksandrowej.
2. Wzrost gospodarczy obszaru rewitalizacji poprzez jego zagospodarowanie oraz wykorzystanie zasobów dziedzictwa naturalnego i kulturowego, w tym m.in.:
  - zagospodarowanie podnóża Zamku Kmitów i Luboirskich,
  - zagospodarowanie płyty głównej Rynku,
  - wykonanie ścieżki pieszej do Zamku.
3. Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, w tym m.in.:
  - ocieplenie budynków,
  - wymiana stolarki okiennej, pokrycia dachowego,
  - wymiana instalacji,
4. Poprawa systemu wodno-kanalizacyjnego na obszarach o niskiej dostępności do infrastruktury komunalnej.
5. Ożywienie gospodarcze oparte na współpracy mieszkańców z wykorzystaniem zasobów i produktów regionalnych, w tym m.in.:
  - przebudowa istniejącego obiektu w Leksandrowej, zabudowań gospodarczych i adaptacja do nowych potrzeb,
  - zagospodarowanie terenu wokół zabudowań,
  - stworzenie oferty edukacyjno- warsztatowej.
6. Wzrost kwalifikacji, wiedzy i poziomu edukacji młodzieży obszaru rewitalizacji.
7. Droga do kariery zawodowej- rozwój kompetencji i umiejętności osób dorosłych.

Uzupełnieniem listy podstawowych projektów rewitalizacyjnych są pozostałe rodzaje przedsięwzięć rewitalizacyjnych:

1. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
2. Ochrona środowiska poprzez zmniejszenie niskiej emisji.
3. Rozbudowa i modernizacja obiektów kultury,
4. Remont, przebudowa, modernizacja i adaptacja budynków na cele społeczne.
5. Podniesienie poziomu świadczonych usług z zakresu administracji publicznej, edukacji, informacji przestrzennej i ochrony zdrowia.
6. Organizacja wydarzeń kulturalnych.
7. Pobudzenie młodzieży do aktywności fizycznej.
8. Remont, modernizacja oraz adaptacja obiektów zabytkowych.
9. Tworzenie infrastruktury turystycznej oraz produktów turystycznych bazujących na dziedzictwie kulturowym i naturalnym.
10. Poprawa infrastruktury drogowej.

Cele Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Nowy Wiśnicz wpisują się w „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowy Wiśnicz na lata 2016-2021”, której generalnym celem jest „Tworzenie instytucjonalnych, organizacyjnych i materialnych warunków sprzyjających ograniczeniu obszarów wykluczenia społecznego”. Spójność obu dokumentów zaznacza się w celach strategicznych:

- Cel 1- Zintegrowany system pomocy społecznej.
- Cel 2- Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny.

- Cel 3- Tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu.
- Cel 4- Tworzenie godnych warunków zamieszkania.

W związku ze sporządzeniem *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Nowy Wiśnicz na lata 2016–2020* nie przewiduje się wprowadzania zmian w aktualnie obowiązującym dokumencie *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nowy Wiśnicz* stanowiącym załącznik nr 1 i 2 do Uchwały Nr XXII/180/16 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 31 maja 2016 r.

W części wyznaczonego obszaru rewitalizacji obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przyjęty *Uchwałą Nr IX/53/07 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 31 sierpnia 2007 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Śródmieście” Nowego Wiśnicza.*

W związku z realizacją założeń Gminnego Programu Rewitalizacji nie są wymagane zmiany w ww. dokumentach. Nie przewiduje się również konieczności sporządzenia i uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 *Ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2016 r. poz. 778 z późn. zm.).

7. ANALIZA POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJOWYCH

Całościowy proces sporządzania bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę w obszarze gminy Nowy Wiśnicz został wyprzedzony sporządzeniem analiz potrzeb i możliwości rozwojowych na tle sytuacji gmin położonych w sąsiedztwie, a także danych dotyczących powiatu, województwa i kraju. Ponadto zgodnie z wymaganiami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, analizę podzielono na części omawiające zagadnienia: ekonomiczne, środowiskowe i społeczne, uzupełnione prognozami demograficznymi i oceną możliwości finansowania przez gminę jej zadań własnych w zakresie zagospodarowania. Powyższa dokumentacja – pn „Analiza potrzeb i możliwości rozwoju gminy” – Kraków; została sporządzona w lutym 2018r. Poniżej zawarto wnioski i wyniki ze szczegółowo przeprowadzonych analiz.

W wykonanej Prognozie rozwoju demograficznego, określono liczebność populacji gminy Nowy Wiśnicz w 2045r. na poziomie 17000 osób (liczba ludności ma wzrosnąć o około 3147 osób). Dla takiej liczby ludności określono liczbę gospodarstw domowych, przyjmując prognozowaną liczebność gospodarstwa domowego w 2045r.

Przy założeniu, zgodnie z prognozą GUS przeciętne gospodarstwo domowe liczyć będzie 2,5 do 3 osób (obecnie w gminie przypada średnio 3,55 osób na mieszkanie), oszacowano dla Gminy Nowy Wiśnicz liczbę gospodarstw domowych na poziomie $5667 \div 6800$. Przyjęto, że każde gospodarstwo domowe powinno posiadać własne odrębne mieszkanie, co odpowiada 6800 domom jednorodzinnych (inne sposoby zamieszkania w gminie Nowy Wiśnicz stanowią nieistotny – pomijalny - margines). Biorąc pod uwagę niepewność procesów rozwojowych gminy – co oznacza możliwość przewidzianą w ustawie o zwiększeniu o 30%, co daje liczbę 8840 mieszkań.

Zgodnie z danymi GUS na przełomie 2016 i 2017 roku w gminie było 3906 mieszkań, w związku z tym konieczne jest realizacja nowych 4934 mieszkania/domy.

Jak wynika przeprowadzonej szacunkowej oceny w gminie należy zarezerwować tereny dla realizacji około 4934 nowych domów dla zabudowy mieszkaniowej.

Przy założeniu powierzchni działki budowlanej 0,20ha pod nową zabudowę mieszkaniową należy przewidzieć 987ha dla jej realizacji.

Przyjęto powierzchnię 2000 m² działki budowlanej, bowiem w analizowanej próbie transakcji dotyczących gruntów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową średnia powierzchnia działki budowlanej kupowanej w gminie Nowy Wiśnicz wynosiła 2719m².

Przyjęto - dla zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych populacji gminy Nowy Wiśnicz w 2045r. pod nową zabudowę mieszkaniową należy przeznaczyć około 987 ha.

Powierzchnię przeznaczoną bezpośrednio pod zabudowę należy powiększyć o powierzchnię terenów pod niezbędną komunikację i infrastrukturę techniczną obsługującą te nowe tereny zabudowy mieszkaniowej, co odpowiada średnio 20% powierzchni; o taką wielkość zwiększono powierzchnię potrzeb mieszkaniowych. Wynosi ona 197 ha.

Łącznie zapotrzebowanie na nowe tereny pod zabudowę mieszkaniową (wraz z drogami i infrastrukturą) wyniesie 1184ha.

Przedstawiony powyżej szacunek maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową oparto na wyliczonym wzroście liczby mieszkańców gminy oraz na możliwej poprawie standardu ich życia w zakresie warunków mieszkaniowych. Planowany rozwój jest zgodny z założeniami Strategii Rozwoju Gminy na lata 2014-2020, w której jeden z celów strategicznych zakłada poprawę poziomu standardów zamieszkania. W 2016r. w gminie Nowy Wiśnicz na 1000 mieszkańców przypadało oddanych 3,6 mieszkań, podczas gdy w województwie małopolskim - 5,14 mieszkań, a w Polsce - 4,25 mieszkań.

Na podstawie oceny zasobów mieszkaniowych można stwierdzić, że i ilość mieszkań i budynków w gminie sukcesywnie przyrasta. Przyrost dotyczy również średniej powierzchni użytkowej domu średniej powierzchni użytkowej przypadającej na 1 mieszkańca. Dane dotyczące gminy zestawiono ze wskaźnikami mieszkaniowymi na poziomie ponadgminnym, porównując przeciętne powierzchnie użytkowe mieszkania na osobę dla powiatu bocheńskiego, województwa małopolskiego i Polski oraz na poziomie europejskim. Poniższe zestawienie przedstawia przeciętną powierzchnię użytkową mieszkania przypadającą na 1 mieszkańca gminy Nowy Wiśnicz w porównaniu z przeciętną powierzchnią użytkową mieszkania przypadającą na 1 mieszkańca powiatu bocheńskiego, powiatu bocheńskiego, Polski i Unii Europejskiej.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę dla wybranych obszarów (dane z 2015r - 2016r)

wybrany obszar, dla którego wskazano powierzchnię	przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę
Wskaźnik dla gminy Nowy Wiśnicz	27,5 m ²
Wskaźnik dla powiatu bocheńskiego	27,0 m ²
Wskaźnik dla Polski	27,6 m ²
Wskaźnik na poziomie europejskim ²	41,7 m ²
Wskaźnik dla krajów „starej” UE	53,5 m ²

Wskaźnik określający powierzchnię użytkową mieszkania/domu przypadającą na osobę dla gminy Nowy Wiśnicz jest niższy od wskaźnika dla całego województwa i dla kraju i dwukrotnie niższy niż UE.

Z powyższego zestawienia w tabeli wynika, że jeśli gmina Nowy Wiśnicz ma osiągnąć europejskie standardy, to w gminie powinna wzrosnąć nie tylko liczba mieszkań/domów, ale również powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 mieszkańca i co za tym idzie powinna wzrosnąć powierzchnia mieszkań/domów i uzyskać docelowo wskaźnik 53m²/osobę.

Deficyt liczby mieszkań w gminie Nowy Wiśnicz w odniesieniu do dużych miast w Polsce oraz do wskaźnika europejskiego obrazuje poniższe zestawienie w przeliczeniu na tysiąc mieszkańców.

Wskaźniki liczby mieszkań na 1000 mieszkańców wg danych³ na rok 2015-2016

Wybrany obszar	Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców
Wskaźnik dla gminy Nowy Wiśnicz	282,96 (283)
Wskaźnik dla Krakowa	472,9
Wskaźnik dla Polski	367,3
Wskaźnik na poziomie europejskim	486,5 (487)

Zestawienie pokazuje, że zasoby mieszkaniowe w gminie Nowy Wiśnicz wg stanu na 2016r. są znacząco niższe niż europejskie i krajowe.

² GUS, Eurostat i OECD

³ Instytut Analiz, Monitor Rynku Nieruchomości (mrn.pl), GUS, raporty z opracowania „Property Index. Overview of European Residential Markets” firmy doradczej Deloitte, portal Real Estate News

Wg danych GUS na rok 2016 na terenie Gminy Nowy Wiśnicz jest 3906 mieszkań/domów. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania/domu w gminie Nowy Wiśnicz wynosi 99,2m² (2016r).

Przyjmując założenie, że gmina będzie realizować swoje plany rozwojowe, zmianę wizerunku i poprawę standardów życia mieszkańców, zakłada się, że będzie zmierzać do osiągnięcia standardu europejskiego w zakresie zasobów mieszkaniowych. Za standard przyjęto wskaźniki mieszkaniowe obrazujące wielkości (liczby) mieszkań oraz jakość warunków zamieszkania Wg standardu europejskiego przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na osobę wynosi 41,7 m² a liczba mieszkań na 1000 mieszkańców - 486,5. Docelowo wskaźnik ten będzie wyższy: 53 m² /osobę i 619 mieszkań na 1000 mieszkańców.

Zakłada się realizację scenariusza rozwojowego i dorównując standardom europejskim przyjmuje się, że prognozowana średnia powierzchnia mieszkania/domu wynosiłaby 132,5 m².

Oszacowana, prognozowana wielkość powierzchni użytkowej dla 1 mieszkania pozwoliła na określenie maksymalnej powierzchni użytkowej nowej zabudowy.

Deficyt liczby mieszkań (w stosunku do średniej europejskiej) w gminie Nowy Wiśnicz na dziś wynosi 3468, co w połączeniu z liczbą mieszkań w stanie obecnym (3906) daje liczbę 7374 - liczba mieszkań ogółem, którą należy osiągnąć, aby dorównać standardom europejskim na poziomie 41,7m² na osobę.

Dla prognozowanej docelowej liczby 619 mieszkań na 1000 mieszkańców deficyt wynosi 336 mieszkań na 1000 mieszkańców, co odpowiada brakującym 4934 mieszkaniom/domom.

Przyjmując nową oszacowaną liczbę mieszkań (których brakuje, aby osiągnąć pożądaną standard europejski), czyli 4934, otrzymuje się powierzchnię użytkową wszystkich nowych mieszkań – 653 755m², a biorąc pod uwagę niepewność procesów rozwojowych gminy wyrażająca się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz o 30% daje to wynik 849 882m².

Podsumowując – maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową wyraża się liczbą 849 882 m² powierzchni użytkowej zabudowy, przy założeniu wzrostu liczby mieszkań i ich przeciętnej powierzchni.

Dla 4934 nowych domów przeznaczyć trzeba odpowiednią powierzchnię gruntów. Przy założeniu działki o średniej powierzchni konieczne będzie zabezpieczenie 987 ha gruntów oraz dodatkowo około 197 ha (około 20%) pod konieczną do obsługi zabudowy komunikację i infrastrukturę, czyli łącznie ok 1184 ha. Przyjęto 1180 ha.

W bilansie terenów do zabudowy na terenie gminy uwzględniono również zabudowę usługową, w tym w związku ze specyfiką gminy produkcyjno-usługową związaną z codziennym życiem mieszkańców, odpowiadającą potrzebom mieszkańców gminy – zarówno komercyjne, jak np.: handel, apteki, banki oraz o charakterze publicznym (oświata, administracja, służba zdrowia, itp.), których bardzo niski stan został przedstawiony w przeprowadzonych analizach.

Należy podkreślić, że rolnictwo w gminie nie odgrywa istotnej roli i nie ma przesłanek, aby ten stan się znacząco zmienił. W związku z tym szczególnego znaczenia nabiera potrzeba aktywizacji przedsiębiorców i mieszkańców w zakresie możliwości rozwoju własnej działalności gospodarczej.

Liczba usług i ich różnorodność z każdym rokiem ulega zwiększeniu ze względu na rosnące potrzeby mieszkańców, które świadczą o ciągłym podnoszeniu się jakości ich życia. Niestety brak precyzyjnych danych dla określenia wielkości potrzeb w zakresie usług. Nie obserwuje się jednoznacznych tendencji rozwoju powierzchni użytkowej usług. W związku z tym nie da się określić na tej podstawie prawdopodobnego zapotrzebowania na kolejne lata na zabudowę usługową.

Wielkość maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę usługową określa się więc biorąc pod uwagę dotychczasowe tendencje rozwoju funkcji usługowych w gminie. Na podstawie przeprowadzonych analiz, należy stwierdzić, że na terenie gminy występują bardzo zróżnicowane rodzaje prowadzonej działalności usługowej obejmujące usługi o charakterze publicznym, o charakterze komercyjnym, w tym usługi ściśle związane z prowadzoną działalnością gospodarczą, oraz że następuje bardzo szybki, rozwój ilościowy i jakościowy usług przede wszystkim o charakterze komercyjnym.

Istniejące w obszarze gminy usługi o charakterze publicznym, obejmujące usługi - oświaty, ochrony zdrowia oraz inne z zakresu usług społecznych - wymagają znacznych uzupełnień i poprawy. Jak wykazano w dokonanych analizach szczególnie Intensywnego rozwoju wymagają usługi z zakresu turystyki, rekreacji i kultury.

Każdy wymieniony rodzaj usług wymaga zabezpieczenia nowych terenów dla jego realizacji.

Aby zapewnić ciągłą poprawę standardu życia mieszkańców, terenów usługowych i produkcyjno-usługowych powinno sukcesywnie przybywać.

Przyjęto założenie, że nowa zabudowa usługowa powinna powstawać zwłaszcza w obszarze miasta w centralnych częściach wsi jako uzupełnienie terenów już zabudowanych, to jest w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej.

W związku z powyższym przewiduje się w gminie znaczny wzrost terenów pod inwestycje - głównie dla rozwoju małych przedsiębiorstw, realizowanych w obszarach rezerwowanych dla rozwoju funkcji usługowej i produkcyjno-usługowej, co jest również zgodnie z założeniami zawartymi w dokumentach strategicznych gminy.

Analizując zestawienia dotychczasowej działalności usługowej na terenie gminy, przyjęto zasadę, zgodną z ogólnopolskim trendem, jak również ze strategią gminy, mającą na celu zwiększenie dostępności usług dla wszystkich mieszkańców oraz stworzenie warunków do prowadzenia działalności gospodarczej, iż pożądane jest zwiększanie udziału powierzchni związanych z działalnością gospodarczą (w tym przeważającej części obejmujących usługi) w stosunku do powierzchni mieszkalnych (obecnie wskaźnik wynosi 0,38) i osiągnięcie wysokości wskaźnika na poziomie 0,5 w stosunku do powierzchni mieszkalnych.

Zapotrzebowanie powierzchni mieszkalnych wynosi $1184 \text{ ha} \times 0,5 = 592 \text{ ha}$

Dla terenów mieszkaniowych maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę oszacowane zostało na $849\,882 \text{ m}^2$ powierzchni użytkowej. Stwierdza się, że w odniesieniu do zabudowy mieszkaniowej wielkość zapotrzebowania na tereny związane z funkcją usługową i produkcyjno – usługową powinna stanowić 30% powierzchni użytkowej nowej zabudowy mieszkaniowej – czyli $424\,941 \text{ m}^2$, co jest zgodne z powszechnie uznanymi w środowisku urbanistów standardami – relacjami charakteryzującymi prawidłowe struktury przestrzenne.

Liczba ta zawiera zapotrzebowanie zarówno w zakresie usług komercyjnych jak i publicznych, ale nie uwzględnia terenów o charakterze rekreacyjnym i sportowym niekubaturowym, gdyż specyfika funkcjonowania tych usług nie pozwala na oszacowanie rozwoju powierzchni użytkowej mierzonej w m^2 . Niemniej, skoro gmina ma rozwijać funkcję turystyczną i sportową, niezbędne wydaje się znaczne poszerzenie oferty terenowej dla tych funkcji.

Sytuacja w zakresie środowiska przyrodniczego i kulturowego i jego ochrony pokazała, że w obszarze gminy znajdują się miejsca, w których bezwzględnie wykluczona jest realizacja nowej zabudowy. Tereny te występują na niewielkich terenach związanych z zagrożeniem osuwiskami i masowymi ruchami ziemi. Nie stwierdzono terenów zagrożonych powodzią, ale część terenów zagrożona jest podtopieniami.

Z tej przyczyny, dla bezpieczeństwa mieszkańców należy przyjąć zasadę, aby nowe tereny budowlane nie zostały wyznaczone w terenach z zagrożeniem osuwiskowym i ruchami masowymi ziemi oraz z możliwością wystąpienia podstopień.

8. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

8.1. WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO ORAZ JEJ ZMIAN

8.1.1. HAŁAS I WIBRACJE

Antropogeniczne źródła hałasu związane są z głównie z głównymi ciągami komunikacyjnymi a przede wszystkim z drogą wojewódzką Nr 965. Mniejsze zagrożenie powodują pozostałe drogi. Dopuszczalne poziomy hałasu związane z określonym obszarem zagospodarowania zostały wyznaczone przez Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 112 z późn. zm.). Zgodnie z rozporządzeniem, dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, dopuszczalny poziom hałasu powodowany ruchem drogowym, wynosi: w porze dnia 61 dB, w porze nocy 56 dB. Wskaźniki LAeq,D i LAeq,N, dla których podano wartości dopuszczalne mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby.

Zagrożenie hałasu dotyczy również ewentualnie planowanej realizacji nowego przebiegu drogi krajowej DK 75 przy północnej granicy Gminy w Chronowie.

8.1.2. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE

Do najważniejszych źródeł promieniowania zaliczyć należy przede wszystkim stacje i linie energetyczne, nadajniki radiowe i telewizyjne oraz stacje bazowe telefonii komórkowej. Dopuszczalne wartości parametrów fizycznych pól elektromagnetycznych, zostały określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192 poz. 1883). Zgodnie z zapisami zawartymi w tym rozporządzeniu dopuszczalne w środowisku poziomy pola elektromagnetycznego o częstotliwości 50 Hz dla miejsc dostępnych dla ludzi, wynoszą dla składowej elektrycznej 10kV/m a dla składowej magnetycznej 60A/m. Przepisy stanowią ponadto, że na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową natężenie pola elektrycznego nie może przekraczać wartości 1kV/m, a natężenie pola magnetycznego wartości 60A/m.

Badania poziomów pól elektroenergetycznych prowadzi Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie. Wg danych za 2016 rok na terenie województwa małopolskiego nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego.

Źródła zagrożeń: Napowietrzna linia elektroenergetyczna 400 kV relacji Tarnów-Tuczna w północnej części gminy. Stacje bazowe telefonii komórkowej w rejonie więzienia. Projektowana linia elektroenergetyczna 110 kV.

Możliwości ograniczenia: Wprowadzenie ograniczenia lokalizacji zabudowy w pasie technicznym linii WN, zgodnie z wytycznymi operatora.

8.1.3. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI

Na obszarze Gminy Nowy Wiśnicz nie występują większe rzeki, które powodowałyby zagrożenie powodziowe.

Według danych z programu ISOK (<http://mapy.isok.gov.pl/imap/>) na terenie gminy nie wyznaczono obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, ale mając na względzie wezbrania wód, jakie wystąpiły w latach 1997, 1998, 2001r. - należałoby uwzględnić tereny, potencjalnie narażone na zalewanie w dolinach potoków: Leksandrówki (Nowy Wiśnicz, Stary Wiśnicz, Kobyle, Chronów), Borowianki (Chronów), Olchawki (Olchawa) i Polanki (Królówka). Potoki należą do typu górskiego i charakteryzują się dużymi spadkami i nagłymi przyborami. Powodzie przez nie powodowane, mają charakter lokalnych podtopień.

Większym zagrożeniem na terenie gminy są opady nawalne, które obserwuje się zwłaszcza w górskich częściach dorzeczy. Takie ulewy są przyczyną powodzi, które odznaczają się krótkim czasem trwania, lecz bardzo gwałtownym przebiegiem i bywają przyczyną znacznych strat w zagospodarowaniu przestrzennym terenu.

Możliwości ograniczenia: Lokalizacja zabudowy poza dolinami rzecznyymi, w szczególności poza rozległą i miejscami podmokłą doliną Leksandrówki.

8.1.4. OGRANICZENIA WYNIKAJĄCE Z DOKONANEJ EKSPLOATACJI GÓRNICZEJ

W obszarze opracowania na udokumentowanym złożu gazu ziemnego utworzono obszar i teren górniczy „Łąka”, na pograniczu gmin Nowy Wiśnicz i Żegocina. Jego eksploatacja prowadzona jest przez Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. w miejscowości Muchówka. Z terenu gminy wydobywane jest ok. 380 tyś nm³ gazu ziemnego rocznie (przy całkowitej eksploatacji złoża ok. 750 tyś nm³ rocznie). Na tym terenie znajdują się zlikwidowane i czynne odwierty eksploatacyjne, gazociągi kopalniane oraz teren zabudowy technologicznej kopalni, które zostały oznaczone na rysunkach studium. Możliwość realizacji nowej zabudowy i nowego zagospodarowania jest uwarunkowana, koniecznością zachowaniem stref wolnych od odwiertów i innych urządzeń technologicznych i gazociągów (zgodnie z przepisami odrębnymi).

8.1.5. ZAGROŻENIE OSUWANIEM SIĘ MAS ZIEMNYCH

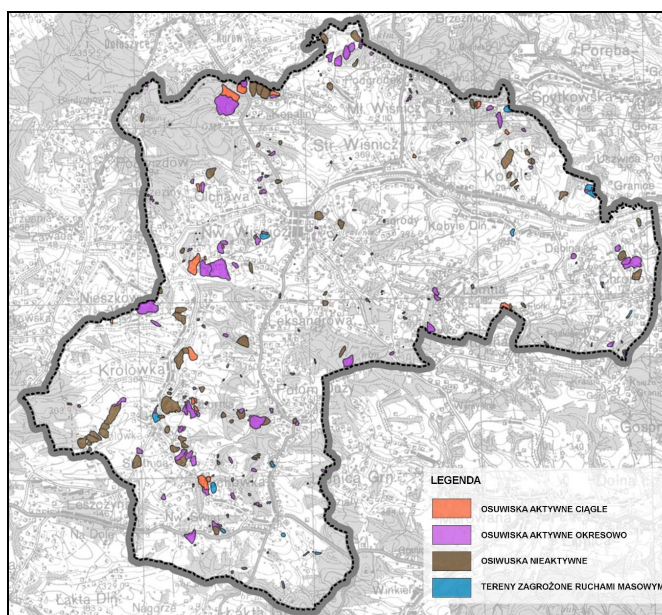
Na obszarze gminy Nowy Wiśnicz, rozpoznano łącznie 273 osuwisk, w tym 29 aktywnych, 137 okresowo aktywnych, 98 nieaktywnych oraz 9 osuwisk o różnych strefach aktywności w obrębie jednego osuwiska. Wyznaczono również 13 terenów zagrożonych ruchami masowymi. Ponad połowa osuwisk

występujących na badanym obszarze jest okresowo aktywna i stanowią one około 38,48% powierzchni wszystkich opisanych osuwisk, osuwiska aktywne stanowią 5,12%, nieaktywne 41,06% a pozostałe 15,34% przypada na osuwiska o różnych strefach aktywności.

Terenami predysponowanymi do powstawania ruchów masowych jest południowa, i środkowa część gminy, gdzie nachylenie stoków jest większe, dominują utwory łupkowe, a morfologia terenu jest bardziej urozmaicona. Należy mieć na uwadze pojawianie się kolejnych odmłodeń lub powstania nowych osuwisk, zwłaszcza na obszarze Królówki, Muchówki, Olchawy, Kopaliny, Wiśnicza Małego i Nowego Wiśnicza.

Osuwiska na terenie gminy charakteryzują się niewielkimi rozmiarami i są to zazwyczaj zwietrzelinowe bądź skalno-zwietrzelinowe zsuwy. Największe z nich skupione są w części zachodniej i północnej gminy, gdzie stoki mają większe nachylenie. Część wschodnia to obszar, gdzie osuwiska można spotkać głównie na terenach zalesionych i na zboczach dolinek erozyjnych (głębokie jary, wąwozy).

Osuwiska okresowo aktywne występują głównie na obszarach zalesionych lub nieużytkach z dala od infrastruktury technicznej, zatem ich negatywny wpływ na działalność człowieka jest obecnie niewielki. Aby w przyszłości ograniczyć ewentualną skalę zniszczeń spowodowaną przez powierzchniowe ruchy masowe, na wyznaczonych osuwiskach aktywnych i okresowo aktywnych nie powinno się wprowadzać zabudowy mieszkalnej oraz gospodarczej. W przypadku osuwisk nieaktywnych oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi prace budowlane powinny zostać poprzedzone badaniami geologiczno-inżynierskimi na powierzchni całych osuwisk. Trzeba pamiętać, że osuwiska wyznaczone jako nieaktywne, w przyszłości, przy zaistnieniu sprzyjających warunków hydrometeorologicznych mogą się uaktywnić. Szczególnie zagrożone są tereny przysiółka Uzbornia Pierwsza, Uzbornia Druga w miejscowości Królówka, rejon poniżej ulicy Matejki w Nowym Wiśniczu oraz rejon w pobliżu drogi wojewódzkiej nr 965 w miejscowości Kopalina.

Rozmieszczenie osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi w obszarze opracowania źródło: SOPO

8.1.6. ANTROPOGENICZNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

Działalność człowieka powoduje znaczące zmiany we wszystkich komponentach środowiska. Oddziaływania te nasilają się w miarę rozwoju cywilizacji ludzkiej. Rozwój osadnictwa spowodował radykalne zmiany sposobu użytkowania terenu.

Na terenie opracowania nie występują zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii, jak i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej w rozumieniu ustawy Prawo Ochrony Środowiska.

8.2. MAJĄCE SWOJE ŹRÓDŁA W CZYNNIKACH SPOŁECZNYCH

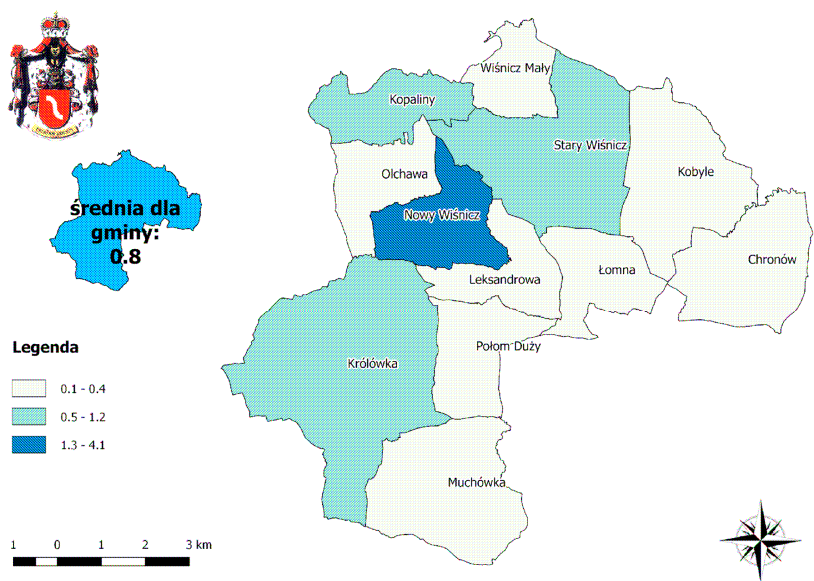
W 2016 roku w gminie Nowy Wiśnicz stwierdzono szacunkowo 217 przestępstw. Oznacza to, że na każdym 1000 mieszkańców odnotowano 15,72 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa małopolskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski.

Wskaźniki przestępstw w gminie Nowy Wiśnicz (dane za rok 2014)

	Liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję na 1 000 mieszkańców [szt.]	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję [%]
Miasto Nowy Wiśnicz	4,1	64,9
Chronów	0,2	64,9
Kobyle	0,2	64,9
Kopaliny	0,7	64,9
Królówka	1,2	64,9
Leksandrowa	0,2	64,6
Łomna	0,2	64,9
Muchówka	0,4	64,9
Olchawa	0,1	64,9
Połom Duży	0,4	64,9
Stary Wiśnicz	1,2	64,9
Wiśnicz Mały	0,2	64,9
Średnia dla gminy	0,8	64,9
Średnia dla powiatu	15,9	76,0
Średnia dla województwa	21,7	63,9
Średnia dla Polski	22,7	65,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji w Nowym Wiśniczu

Rozkład wartości wskaźnika „liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję na 1 000 mieszkańców” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Nowy Wiśnicz

Źródło: Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Nowy Wiśnicz

9. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

9.1. OBIEKTY I TERENY CHRONIONE NA PODSTAWIE UWARUNKOWAŃ PRZYRODNICZYCH I SANITARNYCH

Obiekty i tereny chronione na podstawie przepisów odrębnych z zakresu ochrony przyrody i ochrony sanitarnej zostały szczegółowo opisane w rozdziale nr 4 .

Należą do nich:

- **obszary i obiekty chronione przepisami ustawy o ochronie przyrody, do których należą:** Rezerwat Przyrody Kamień Grzyb, Wiśnicko – Lipnicki Park Krajobrazowy, Obszar Natura 2000 Nowy Wiśnicz PLH120048, pomniki przyrody;
- **tereny lasów** – tereny objęte ochroną na podstawie ustawy o lasach i ustawy „o ochronie gruntów rolnych i leśnych”, lasy ochronne będące własnością Skarbu Państwa zostały zatwierdzone decyzją Ministra Środowiska Nr DLP-I-611-65/37757/14/ŁP z dnia 16 maja 2014 r., zatwierdzającej Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Brzesko;
- **tereny rolne** – tereny objęte ochroną na podstawie ustawy „o ochronie gruntów rolnych i leśnych” - szczególnej ochronie podlegają grunty klas bonitacyjnych I-III;
- **obszary i obiekty chronione przepisami ustawy Prawo wodne, ustawy o ochronie przyrody oraz rozporządzeń wykonawczych:**
  - **strefa ochronna ujęć wód powierzchniowych**- w granicach gminy Nowy Wiśnicz obowiązują ograniczenia zagospodarowaniu terenów ustalone rozporządzeniem nr 2/2009 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej dla ujęcia wody powierzchniowej na potokach Połomianka i Leksandrowa II w miejscowości Połom Duży – Leksandrowa, gmina Nowy Wiśnicz, powiat Bochnia
Strefa ochronna dzieli się na:
    - teren ochrony bezpośredniej, który obejmuje:
      - dla ujęcia na potoku Połomianka – teren w granicach istniejącego ogrodzenia w kształcie nieregularnego wieloboku o łącznej powierzchni 0,0781 ha,
      - dla ujęcia na potoku Leksandrówka II – teren w granicach istniejącego ogrodzenia w kształcie nieregularnego wieloboku o łącznej powierzchni 0,0798 ha;
    - teren ochrony pośredniej, który obejmuje:
      - dla ujęć na potoku Połomianka i Leksandrówka II teren o powierzchni 176,5 ha.

Główne ujęcie wody „Olchawa” w Wiśniczu Nowym – nie posiada ustanowionej prawnie strefy ochronnej, zachowana jest strefa ochrony bezpośredniej zgodnie z opracowanym operatem hydrogeologicznym – określona w wielkości $8 \div 10$ mb.

- **pasy izolujące tereny cmentarne od innych terenów** – na terenie gminy występują cmentarze, dla których zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze obowiązują ograniczenia w zabudowie w pasie o odległości 50 i 150 m od cmentarza

9.2. OBIEKTY I TERENY CHRONIONE W ZWIĄZKU Z WYMOGAMI OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Obiekty i tereny chronione na podstawie przepisów odrębnych z zakresu ochrony zabytków zostały szczegółowo opisane w rozdziale nr 5 Należą do nich **obszary i obiekty chronione przepisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami** – w tym obiekty i obszary znajdujące się w rejestrze zabytków, Gminnej Ewidencji Zabytków oraz stanowiska archeologiczne.

9.3. OBIEKTY I TERENY CHRONIONE W ZWIĄZKU Z WYMOGAMI WYNIKAJĄCYMI Z UWARUNKOWAŃ KOMUNIKACYJNYCH I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Obiekty i tereny chronione na podstawie przepisów odrębnych z zakresu komunikacji i infrastruktury zostały szczegółowo opisane w rozdziale nr 12. Należą do nich:

- **drogi, w tym drogi wojewódzkie** – które powodują ograniczenia w zagospodarowaniu terenów w ich sąsiedztwie, wynikające z rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie;
- **gazociągi wysokiego ciśnienia**- od których obowiązują strefy kontrolowane o ograniczonym użytkowaniu i o szerokościach zgodnych z przepisami odrębnymi –

- rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie;
- **strefy ochronne od sieci napowietrznych najwyższych napięć 400 kV i wysokich napięć 110 kV** - sposób zagospodarowania terenu pod w/w liniami i w ich pobliżu winien uwzględniać wymogi określone w przepisach odrębnych, w tym: rozporządzeniu Ministra Środowiska z 30.10.2003r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. Nr 192, poz. 1883), rozporządzeniu Ministra Środowiska z 14.06.2007r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 120, poz. 826), Normie Polskiej PN-E-05100 1:1998 Elektroenergetyczne linie napowietrzne. Projektowanie i budowa, Normie PN-EN 50341-1:2013-03 „Elektroenergetyczne linie napowietrzne prądu przemiennego powyżej 1 kV Część 1: Wymagania ogólne. Specyfikacje wspólne”, Normie PN-EN 50341-2-22: „Elektroenergetyczne linie napowietrzne prądu przemiennego powyżej 1 kV Część 2-22: Zbiór normatywnych warunków krajowych. Normatywne warunki krajowe Polski”, PN-E-05100.1:1998 Elektroenergetyczne linie napowietrzne. Projektowanie i budowa.

9.4. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z AUDYTEM KRAJOBRAZOWYM

Audyt krajobrazowy, o którym mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2015r. i zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz. U. z 2015r. poz. 774) oraz w ustawie z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2018r. poz. 1045) – nie został jeszcze sporządzony dla województwa małopolskiego. Stąd też w opracowaniu Studium na etapie uwarunkowań nie ma żadnych regulacji, które wynikałyby z ww. audytu krajobrazowego.

10. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH

10.1. UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN

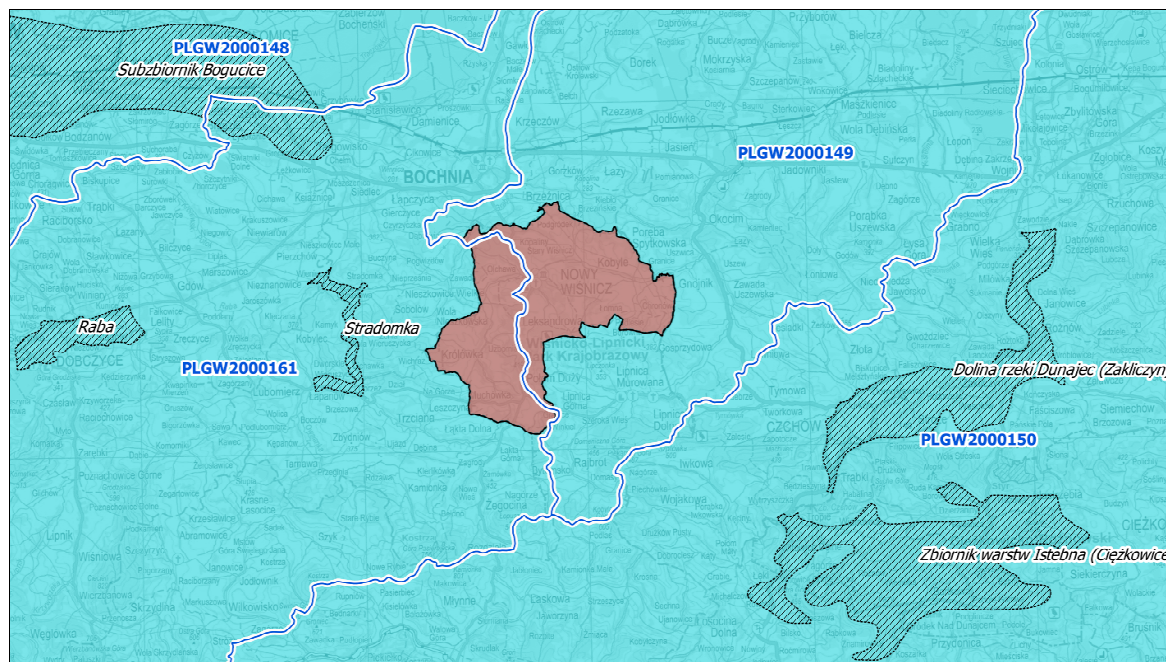
W obszarze opracowania występuje jedno udokumentowane, którym jest złożo gazu ziemnego *Łąka*, zlokalizowane na pograniczu gmin Nowy Wiśnicz i Żegocina.

10.2. ZASOBY WÓD PODZIEMNYCH

Obszar gminy leży w obrębie dwóch Jednolitych Części Wód Podziemnych: 149 i 161 Północną granicę JCWPd nr 149 stanowi Wisła od rejonu ujścia Raby po rejon ujścia Dunajca. Od wschodu, zachodu i południa JCWPd ogranicza zasięg zlewni rzeki Uswica. Granicę JCWPd nr 161 wyznacza zasięg zlewni Raby od źródeł po ujście do Wisły. Granice hydrodynamiczne biegną po działach wód podziemnych, które pokrywają się z działami wód powierzchniowych.

Wody podziemne w obrębie obu JCWPd zasilane są głównie poprzez bezpośrednią infiltrację opadów atmosferycznych, a także w niewielkim stopniu poprzez infiltrację wód powierzchniowych oraz dopływ z podłoża. Przepływ wód podziemnych odbywa w kierunku dolin rzecznych, które stanowią bazę drenażu.

Naturalnymi strefami drenażu wewnątrz JCWPd są rzeki i cieki powierzchniowe, z tym że dla głębiej położonych warstw wodonośnych jest to głównie rzeka Wisła. Funkcję drenażu pełnią także ujęcia wód podziemnych (studnie wiercone i kopane, źródła).

Położenie terenu opracowania względem GZWP i JCWPd

źródło: Państwowy Instytut Geologiczny-Państwowy Instytut Badawczy: <http://m.bazagis.pgi.gov.pl/cbdg>

W przebiegu rocznym wody podziemne ulegają znacznym wahaniom. Minimum przypada zazwyczaj na miesiąc styczeń lub luty oraz wrzesień i październik, natomiast maksimum na okres marzec - kwiecień oraz listopad - grudzień. Temperatury wód podziemnych kształtują się w granicach od 5,0 do 15,0° C i należą do wód zimnych (przedział od 4,0 do 20,0° C). Wody podziemne Gminy Nowy Wiśnicz odznaczają się na ogół wysoką przezroczystością i niewielką mętnością. Pod względem cech organoleptycznych charakteryzują się brakiem smaku i zapachu reprezentując wody słodkie.

11. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Dla złoża „Łąka” udzielono koncesji Nr 91/94 Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 9 czerwca 1994 r., zmienionej decyzją BKGo/MN/95/455 Ministra Ochrony środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 24 marca 1995 r., zmienionej decyzją GK/wk/MN/2927/97 Ministra Ochrony środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 26 sierpnia 1997 r., na wydobywanie gazu ziemnego. Utworzony został również obszar i teren górniczy „Łąka”. Na tym terenie znajdują się zlikwidowane i czynne odwierty eksploatacyjne, gazociągi kopalniane oraz teren zabudowy technologicznej kopalni.

Eksploatacja prowadzona jest przez Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. w miejscowości Muchówka. Z terenu gminy wydobywane jest ok. 380 tyś nm³ gazu ziemnego rocznie (przy całkowitej eksploatacji złoża ok. 750 tyś nm³ rocznie).

12. STAN SYSTEMU KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

12.1. SYSTEM KOMUNIKACJI

Tereny komunikacyjne zajmują powierzchnię 202,1 ha (177,86 ha na obszarze wiejskim i 24,23 ha w mieście), co stanowi 2,46% w strukturze użytkowania gruntów w całej gminie. Sieć dróg publicznych mierzy ogółem 34 km, w tym o nawierzchni twardej 30 km.

Nowy Wiśnicz jest połączony układem drogowym z Bochnią, Gdowem i Wieliczką. Przez teren opracowania przebiegają dwa odcinki dróg wojewódzkich:

- na kierunku północ - południe - droga wojewódzka nr 965 Zielona - Bochnia - Limanowa; o długości na terenie opracowania ok. 9.6 km;
- oraz droga wojewódzka nr 966 Wieliczka - Gdów - Muchówka – Tymowa o przebiegu zachód – wschód - o długości w granicach opracowania ok. 4.0 km.

Obie drogi posiadają jezdnię bitumiczną szerokości 6.0 m i pobocza gruntowe. Pod względem funkcjonalnym oba odcinki dróg wojewódzkich należy sklasyfikować jako drogi główne.

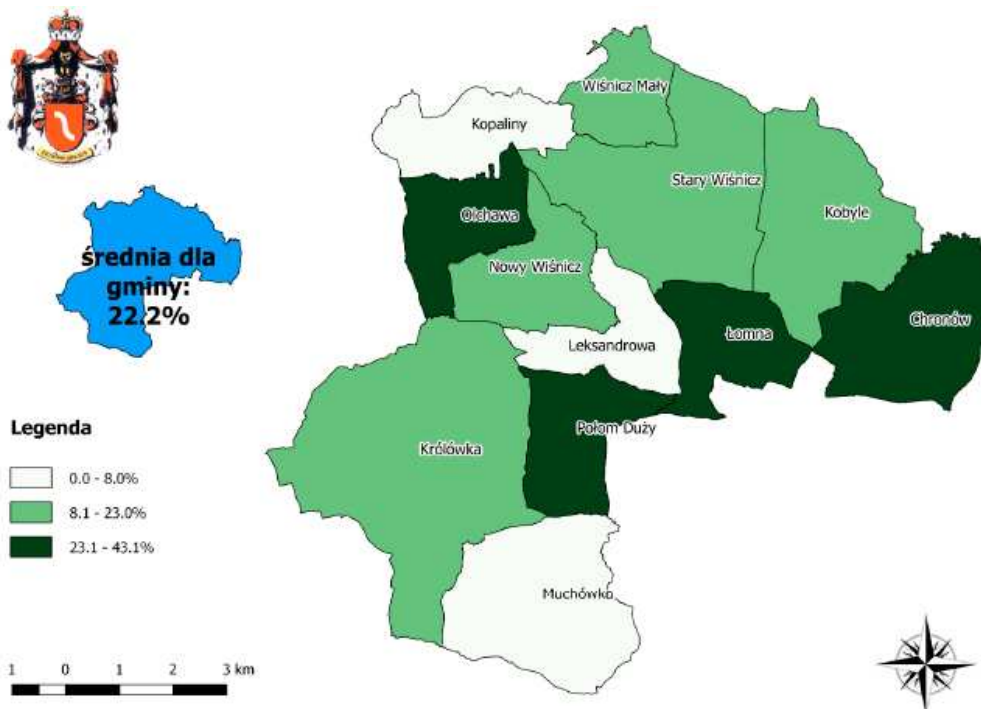
Pozostałe elementy podstawowej sieci drogowej, w rozumieniu ustawy o drogach publicznych, to drogi powiatowe:

- nr 1447 K Muchówka - Porąbka Iwkowska o długości w granicach opracowania ok. 1,0km;
- nr 1444 K Uszew – Nieznanowice, długość ok. 6,8 km;
- nr 2080 K Kopaliny - Stary Wiśnicz, długość ok. 3,9 km;
- nr 2079 K Nowy Wiśnicz - Chronów, długość ok. 2,4 km;
- nr 2078 K Kobyle - Lipnica Górna, długość ok. 1,5 km;
- nr 2077 K Nowy Wiśnicz - Lipnica Murowana, długość ok. 2,9 km;
- nr 2076 K Lipnica Murowana - Połom, długość ok. 1,2 km;
- nr 2082 K Olchawa – Leszczyna, długość ok. 5,3 km.

Centrum Nowego Wiśnicza znajduje się w odległości ok. 7 km do drogi krajowej nr 94 (droga klasy GP- droga główna ruchu przyspieszonego), ok. 11 km do wjazdu na autostradę A4, przebiegającą przez 4 południowe województwa Polski.

Drogowy układ uzupełniający stanowią drogi gminne: lokalne i dojazdowe oznaczone na rysunku studium pn. Kierunku zagospodarowania przestrzennego zgodnie z aktualnym wykazem dróg gminnych.

Przez teren gminy przebiega sieć szlaków turystyki pieszej, rowerowej, konnej. Jednym z głównych jest szlak niebieski „Przez Pogórze Wiśnickie” biegnący od Bochni przez Nowy Wiśnicz, Kamień Grzyb, Kamienie Brodzińskiego, Rajbrot, Łopusze, Kamionna, Tymbark. Łączna długość trasy wynosi 54 km. Oznakowano także zielony szlak pieszy Nowy Wiśnicz- Lipnica Murowana- Rajbrot o długości 38,2 km. Wyznaczono również ścieżkę spacerową „Borówna-Chronów” o długości 4,1 km, poprowadzoną do pomnika przyrody nieożywionej „Skalki Chronowskie”. Ze względów historycznych utworzono także „Szlak Węgierski”, który łączy dawne ośrodki Doliny Raby.

Rozkład wartości wskaźnika „udział długości dróg nieasfaltowych w ogólnej długości dróg” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Nowy Wiśnicz

Źródło: *Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Nowy Wiśnicz*

Gmina znajduje się w odległości 60 km od najbliższego międzynarodowego portu lotniczego, do którego dzięki bliskości autostrady dotrzeć można w przeciągu ok. 45 min. W Bochni znajduje się dworzec kolejowy na ważnej linii kolejowej Kraków–Przemyśl.

12.2. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

Woda dla wodociągów eksploatowana jest z ujęcia wody podziemnej „Olchawa” w Nowym Wiśniczu oraz z ujęć wód powierzchniowych na potokach Połomianka i Leksandrowa II w miejscowości Połom Duży – Leksandrowa. Wydajność stacji uzdatniania wody wynosi odpowiednio 800 m³/d w Nowym Wiśniczu i 192 m³/d Leksandrowa-Połom.

Zużycie wody w gminie w 2016 r. osiągnęło 206,4 dam³ (w mieście 105,7 dam³, na terenach wiejskich 100,7 dam³) i stale rośnie. W przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2016 r. zużycie wody wynosiło 14,9 m³ (w mieście 38,1 m³, na terenach wiejskich 9,1 m³).

Stan jakości wody w wodociągu na bieżąco kontrolowany jest przez Stację Sanitarno - Epidemiologiczną w Bochni. Na terenach nie objętych zasięgiem wodociągów mieszkańcy korzystają z indywidualnych studni i wodociągów lokalnych.

Sieć wodociągowa gminy Nowy Wiśnicz

	jedn.	2006	2008	2010	2012	2014	2016
sieć wodociągowa na 100 km ²	km	37,6	64,4	83,5	88,5	99,0	110,6
liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych	szt.	930	1113	1304	1481	1650	1720
korzystający z sieci	%	28,4	31,9	35,5	39,0	44,6	46,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL

Obecnie w aglomeracji Nowy Wiśnicz (stan na koniec 2016 r.) znajduje się 26,4 km czynnej sieci kanalizacyjnej, z czego 12,3 km w mieście oraz 14,1 km na terenach wiejskich. Największa dynamika wzrostu widoczna jest po roku 2003, gdzie rozpoczęto budowę kanalizacji w sołectwach oraz po roku 2007. W stanie na 2016 r. sieć obsługuje 1506 mieszkańców miasta oraz 977 mieszkańców obszarów wiejskich.

Na obszarze gminy, który nie został skanalizowany ścieki odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych i wywożone wozami asenizacyjnymi do punktu zlewnego w Starym Wiśniczu. Pojedyncze zabudowania posiadają przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Sieć kanalizacyjna gminy Nowy Wiśnicz

	jedn.	2006	2008	2010	2012	2014	2016
sieć kanalizacyjna na 100 km ²	km	20	27,1	27,5	29,7	30,6	32,1
liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych	szt.	422	465	527	558	575	640
korzystający z sieci	%	13,6	14,6	15,9	17,3	17,6	17,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL

Ścieki z terenu gminy odprowadzane są do zlewni oczyszczalni ścieków w Starym Wiśniczu, Nowym Wiśniczu, Kobylu, Muchówce, Królówce. Ścieki wprowadzane do kanalizacji sanitarnej są odprowadzane na mechaniczno - biologiczną oczyszczalnię ścieków o przepustowości 135 m³/dobę w miejscowości Nowy Wiśnicz oraz na mechaniczno - biologiczną oczyszczalnię ścieków o przepustowości 300 m³/dobę w miejscowości Stary Wiśnicz, która została poddana modernizacji i rozbudowie do przepustowości 800 m³/dobę.

Oczyszczalnie ścieków w gminie Nowy Wiśnicz:

1. Oczyszczalnia ścieków komunalnych w Starym Wiśniczu:

Oczyszczalnia biologiczno - przepływowa pracująca w systemie BioBlok (MU - 200, PS - 200) o przepustowości nominalnej 400 m³/d (rzeczywista przepustowość ok. 250 m³/d). Liczba RLM – 2 500. Długość istniejącej sieci wynosi 8 800 mb. Oczyszczalnia oddana do użytku w 1994 roku - obsługuje sieć kanalizacyjną z terenu Nowego Wiśnicza. Na jej terenie oczyszczane są również ścieki socjalno - bytowe z szamb z terenu gminy oraz ścieki przemysłowe o charakterze socjalno - bytowym). Stopień redukcji zanieczyszczeń wynosi ok. 95 %.

Planuje się rozbudowę oczyszczalni, tak aby przepustowość wynosiła 1 000 m³/d, a docelowa liczba RLM - 6250. Docelowa długość sieci kanalizacyjnej: 38 000 mb. Co kwartał prowadzone są badania stanu jakości oczyszczonych ścieków. Ich jakość jest określona w pozwoleniu wodno - prawnym i nie może przekraczać określonych w nim norm.

2. Oczyszczalnia ścieków komunalnych w Nowym Wiśniczu:

Oczyszczalnia biologiczna BioPack KBA - 88 - 600 z reaktorem biologicznym AconTank. Przepustowość 135 m³/d (rzeczywista 25 m³/d). Liczba RLM - 540. Oczyszczalnia ta oddana do użytku w roku 2003 obsługuje sieć kanalizacyjną z terenu Nowego Wiśnicza - głównie osiedle „Miejskie Pola”. Docelowa liczba obsługiwanych mieszkańców (RLM): 990. Długość sieci kanalizacyjnej 4 500 mb.

3. Oczyszczalnia ścieków w Muchówce:

W latach 80 - tych powstała biologiczna oczyszczalnia ścieków MU -50a o wydajności 50 m³/h przy byłych zakładach mechanicznych im. Szadkowskiego. Oczyszczalnia obecnie nieczynna. Planowana jest jej modernizacja i rozbudowa oraz włączenie w gminny system kanalizacji. Docelowo oczyszczalnia ta będzie obsługiwać miejscowości Muchówka i Połom Duży. (RLM 1280, dł. sieci kanalizacyjnej 9 500 mb.)

W zakresie dostępu ludności gminy do instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej w okresie lat nastąpił niewielki wzrost, w skutek czego na koniec 2016 r. 46,1% ogółu ludności gminy miało dostęp do instalacji wodociągowej, a 17,9% do kanalizacyjnej. Niemniej na tle średnich powiatowych wyniki te są bardzo niskie. Pod względem odsetka ludności korzystających z instalacji wodociągowej w powiecie zajmuje 7 miejsce (na 9 gmin) i 142 województwie (na 182 gmin w Małopolsce). Jeszcze gorzej wypada w przypadku sieci kanalizacyjnej. Gmina zajmuje ostatnie miejsce w powiecie oraz 151 w województwie. W 2017r. rozpoczęto na szeroką skalę rozbudowę wodociągów i kanalizacji w gminie.

12.3. ELEKTROENERGETYKA

Przez teren gminy (na północny-wschód i północ od miejscowości Mały Wiśnicz, Kobyle i Chronów) przebiega napowietrzna dwutorowa linia elektroenergetyczna 400 kV relacji Tarnów-Tuczawa, Tuczawa- Rzeszów. Prowadzi w zdecydowanej większości otwartymi terenami rolnymi, gdzie słupy oraz kable przesyłowe obniżają wartość krajobrazu.

Źródłem zasilania dla gminy jest GPZ Kurów (poza terenem gminy) oraz RS Muchówka. Odchodzące od nich linie średniego napięcia 15 kV są prowadzone również w wersji napowietrznej. Planowana jest budowa stacji GPZ Muchówka 110/15kv oraz linii elektroenergetycznej 110kV łączącej planowany GPZ z linią 110kV Wygoda – Dobczyce. Przewidywana jest również budowa linii 110 kV pomiędzy planowaną stacją 110/15 kV Muchówka oraz istniejącą stacją 110/30/15 Łososina.

Energia elektryczna w gospodarstwach domowych gminy Nowy Wiśnicz

	jedn.	2006	2008	2010	2012	2014	2016
odbory energii elektrycznej na niskim napięciu	szt.	1061	1099	1129	1135	1137	1136

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL

12.4. GAZOWNICTWO

Gmina jest zgazyfikowana. Długość czynnej sieci gazowej (na 2016 r.) wynosi 186,8 km (w mieście 26,8 km, na obszarach wiejskich 160 km), co stanowi 15,1 % długości sieci na terenie powiatu bocheńskiego.

Na obszarach gminy Nowy Wiśnicz występuje infrastruktura gazowa wysokiego ciśnienia:

- gazociąg DN500 PN63 Łukanowice- Skawina- Zelczyna
- gazociąg DN300 PN63 dołot do SP Nowy Wiśnicz
- gazociąg DN50 PN63 dołot do SRP Nowy Wiśnicz
- Stacja Redukcyjno- Pomiarowa Nowy Wiśnicz o przepustowości Q- 3000 nm³/h, modernizowana w 2007 i 2013 r.
- Stacja Pomiarowa Nowy Wiśnicz o przepustowości Q- 6000 nm³/h, wybudowana w 2011 r.

SRP w Muchówce posiada wydajność 1600 m³/h, z czego przekazywane jest do sąsiednich gmin po południowej stronie.

Na obszarze gminy Nowy Wiśnicz występuje też rozbudowana infrastruktura gazowa średniego i niskiego ciśnienia.

Sieć gazowa gminy Nowy Wiśnicz

	jedn.	2006	2008	2010	2012	2014	2016
sieć gazowa na 100 km ²	km	178,9	179,1	180,2	181,7	182,3	200,6
liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	szt.	2950	3177	3273	3312	2941	3146
korzystający z sieci	%	80,6	79,5	79,1	80,0	79	78,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL

Na koniec 2016 r. 78,4% populacji Nowego Wiśnicza miało dostęp do instalacji gazowej, a wynik ten jest zbliżony do średniej dla całego powiatu (80,6%). Z instalacji gazowej korzysta 10 854 mieszkańców, z czego 2 467 miasta, 8 387 obszarów wiejskich. Z tymi wielkościami zajmuje 5 miejsce na tle powiatu i 35 na tle województwa.

12.5. CIEPŁOWNICTWO

Obiekty zlokalizowane na terenie gminy zaopatrywane są w ciepło poprzez indywidualne źródła ciepła oraz lokalne systemy grzewcze. Zaopatrzenie w ciepło instytucji użyteczności publicznej następuje głównie przy pomocy kotłowni gazowych.

12.6. TELEKOMUNIKACJA

Na terenie gminy nie ma wież telekomunikacyjnych, są natomiast stacje przekaźnikowe operatorów sieci komórkowych. Stacje te znajdują się w Nowym Wiśniczu w obrębie dawnego klasztoru Karmelitów Bosych i na wieży Ratusza oraz w miejscowości Połom Duży. Stacja w miejscowości Połom Duży jest zlokalizowana w mało eksponowanym miejscu, obniża ona wartość krajobrazu jedynie w skali lokalnej. Natomiast nadajniki zamontowane na kominie w obrębie zabudowań dawnego klasztoru tworzą wyraźną dominantę negatywną.

12.7. GOSPODARKA ODPADAMI

Gospodarowanie odpadami w gminie Nowy Wiśnicz odbywa się zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Małopolskiego uchwalonym uchwałą Nr XI/125/03 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 25 sierpnia 2003 roku w sprawie Planu Gospodarki Odpadami Województwa Małopolskiego, zmienionej uchwałą Nr XI/133/07 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 24 września 2007 r., zmienionej uchwałą nr XXV/397/12 Sejmiku

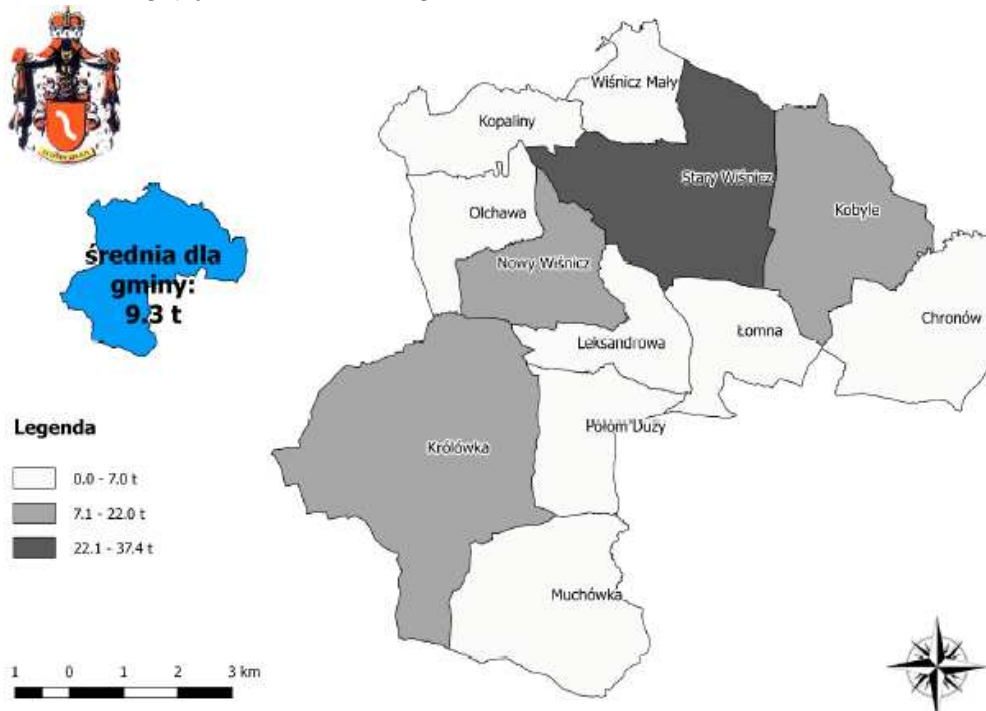
Województwa Małopolskiego z dnia 2 lipca 2012 roku oraz zmienionej uchwałą Nr XXXIV/509/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 27 marca 2017 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr XI/125/03 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 25 sierpnia 2003 roku w sprawie Planu Gospodarki Odpadami Województwa Małopolskiego. Na terenie gminy Nowy Wiśnicz obowiązuje również uchwała nr XXXIX/357/17 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 25 października 2017 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Nowy Wiśnicz.

Gospodarka odpadami prowadzona jest przez Zakład Usług Komunalnych w Nowym Wiśniczu. Odbiorem odpadów komunalnych zajmują się 3 jednostki.

Na terenie gminy funkcjonuje Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK). Instalacja do odzysku, unieszkodliwiania odpadów o mocy przerobowej 250 Mg/rok, która jest w posiadaniu PW TOR Sp. z o.o. w Nowym Wiśniczu.

Gmina Nowy Wiśnicz posiada własne składowisko odpadów komunalnych, prowadzone jest przez Zakład Usług Komunalnych od 1 stycznia 2005 r. Zlokalizowane jest w południowo - zachodniej części miasta Nowy Wiśnicz, w odległości ok. 1 km od centrum miasta. Jego właścicielem jest Gmina Nowy Wiśnicz. Składowisko jest obiektem nadpoziomowo-podpoziomowym bez możliwości selektywnego składowania odpadów. Powierzchnia kwatery głównej szczelnej wynosi 0,32 ha, na rzędnej dna 293,3 m n.p.m. Zgodnie z decyzją środowiskową do 2015 r. w składowisku przewidziano zdeponować 20 117 m³ odpadów komunalnych. Obecne składowisko powstało po gruntownej przebudowie i rekultywacji w roku 2002 wysypiska śmieci, które wcześniej funkcjonowało w tym miejscu.

Ilość wytworzonych odpadów na przestrzeni lat wykazywała zmienną wartość, najniższą w 2014 roku, a w 2016 r. wynosiła 76 kg na mieszkańca i wykazuje tendencję rosnącą. Istotnym problemem środowiskowym gminy jest ilość odpadu niebezpiecznego jakim jest azbest. Jego największe ilości zalegają na terenie Starego Wiśnicza.

Rozkład wartości wskaźnika „ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska – azbest” w poszczególnych jednostkach referencyjnych na terenie Gminy Nowy Wiśnicz

Źródło: *Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy*